
REKABET *Dergisi*

REKABET KURUMUNCA ÜÇ AYDA BİR YAYINLANIR

**REKABET KURUMU ADINA
SAHİBİ**

Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

**SORUMLU YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ**

Tülay ÇÖL

YAYIN KOMİSYONU

Fevzi ÖZKAN

H. Erkan YARDIMCI

S. Barış ÖZER

Serdar YARAR

Dr. Murat Şahin ÖCAL

Murat ÇETİNKAYA

Tarkan ERDOĞAN

Haluk ARI

H. Gökşin KEKEVİ

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Sabih ARKAN

Prof. Dr. Ömer Faruk ÇOLAK

Prof. Dr. Lale DAVUT

Prof. Dr. Ercüment ERDEM

Prof. Dr. Celal GÖLE

Prof. Dr. Erden KUNTALP

Prof. Dr. Ergun ÖZSUNAY

Prof. Dr. Güven SAK

Prof. Dr. Turgut TAN

Prof. Dr. Erol TAYMAZ

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

Prof. Dr. Bilgin TİRYAKİOĞLU

Prof. Dr. Nahit TÖRE

Prof. Dr. Ercan UYGUR

Prof. Dr. Ejder YILMAZ

Prof. Dr. İsmail KIRCA

Prof. Dr. Osman Berat GÜRZUMAR

Doç. Dr. İzak ATİYAS

Doç. Dr. Hasan ERSEL

Doç. Dr. Ünal ZENGİNOBUZ

Rekabet Kurumu tarafından yayınlanan
hakemli bir dergidir. Dergide yayınlanan
yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

Yazışma Adresi

REKABET KURUMU

Bilkent Plaza B3 Blok 06800 Bilkent/ANKARA

Tel : 0312 291 44 44 Fax: 0312 266 79 11

<http://www.rekabet.gov.tr>

ISSN 1302 - 552X

SAYI: 34

Sayı: 34

İÇİNDEKİLER

1 BU SAYIDA
MAKALE

3 **Pişmanlık Programları:
Muharebeyi Kaybetmek, Savaşı Kazanmak**
H. Gökşin KEKEVİ

51 ULUSLARARASI GELİŞMELER

63 REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ
(01.04.2008-30.06.2008)

91 SEÇİLMİŞ KURUL KARARLARI

		<u>Karar Tarihi</u>	<u>Karar No</u>
93	Kırlangıç Kafe/Mey İçki	10.04.2008	08-28/320-104
100	Hamidiye Su	20.05.2008	08-34/451-158
107	Fujiyama	27.05.2008	08-35/467-167
117	Bilecik Hazır Beton/Çimsa	02.06.2008	08-36/481-169
132	Huntsman/Hexion	27.06.2008	08-41/554-207
141	SEÇİLMİŞ DANIŞTAY KARARLARI	<u>Esas No</u>	<u>Karar No</u>
		2001/306	2003/424
155	DUYURU		

BU SAYIDA...

Rekabet Dergisi'nin 34. sayısı, Rekabet Uzmanı H. Gökşin KEKEVİ'nin "*Pişmanlık Programları: Muharebeyi Kaybetmek, Savaşı Kazanmak*" başlıklı makalesiyle başlamaktadır. Anılan makalede, yazar tarafından, ilk olarak, ABD ve AB pişmanlık programlarının tarihsel gelişimi incelenerek, konuya ilişkin genel bir bakış açısı sağlanmıştır. Ardından, pişmanlık programlarının, başta varlığı bilinmeyen kartelleri ortaya çıkarmak olmak üzere, çeşitli faydaları ayrıntılı şekilde incelenmiştir. Üçüncü olarak, pişmanlık programlarına karşı ileri sürülen görüşler ile bunlara ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir. Bunun ardından, pişmanlık programlarının başarısı için elzem ön koşullar ile bu programların düzenlenmesi ve uygulanmasında göz önünde bulundurulması gereken hususlar ele alınmıştır. Son olarak, Türk rekabet hukukunda konuya ilişkin uygulamalar hakkında bilgi verilerek, çeşitli öneriler getirilmiştir.

"*Uluslararası Gelişmeler*" bölümünde, Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri'nde rekabet hukuku ve iktisadındaki gelişmelere ilişkin özetlere yer verilmektedir.

Dergide, "*Seçilmiş Kurul Kararları*" başlığı altında, ilk olarak, Kırangıç Kafe/Mey İçki kararına yer verilmiştir. Kararda, Mey İçki'nin dikey sözleşmelerine verilen menfi tespit belgesinin mevcut durumun tespiti niteliğinde olduğu ve geleceğe dönük bir garanti içermediği vurgulanmış; bu nedenle, sözleşme hükümlerini sadakat indirimi haline getirecek uygulamaların, 4054 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesi kapsamına girmesi ihtimalinin mevcut olduğu ifade edilmiştir. İkinci karar, Hamidiye Su'dur. Anılan dosyada, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kiraladığı büfelerde bir iştiraki tarafından üretilen Hamidiye sularının münhasıran satılmasını zorunlu kılması ve buna uymayan büfeleri kira sözleşmesinin sonlandırılması ile tehdit etmesine ilişkin yazının münhasırlık uygulaması olduğuna ve bu uygulamanın sona erdirilmesi için 4054 sayılı Kanun m.9/3 uyarınca görüş yazısı gönderilmesine karar verilmiştir. Üçüncü kararda, ilgili şirketlere, Fujiyama marka doğalgaz sobalarının başka şehirlerden Bursa iline yapılacak pasif satışlarının engellenmesi anlamına gelebilecek uygulamalardan kaçınmalarına yönelik görüş yazısı gönderilmesi sonucuna ulaşılmıştır. Bilecik Hazır Beton/Çimsa ve Huntsman/Hexion kararlarının önemi ise, anılan devralma işlemlerine koşullu olarak izin verilmesinden kaynaklanmaktadır.

“Seçilmiş Danıştay Kararları” bölümünde, Etibank’ın bor pazarındaki hakim durumunu kötüye kullandığına dair şikayetin reddine ilişkin Rekabet Kurulu işlemini hukuka uygun bulan Etibor kararına yer verilmektedir.

Dergimizin bu sayısının da ilgililer için önemli bir kaynak olacağına inanıyoruz.

Saygılarımızla...

**PİŞMANLIK PROGRAMLARI:
MUHAREBEYİ KAYBETMEK, SAVAŞI KAZANMAK**

H. Gökşin KEKEVİ*

ÇALIŞMA PLANI

GİRİŞ

1. ABD VE AB PİŞMANLIK PROGRAMLARINA GENEL BİR BAKIŞ

2. PİŞMANLIK PROGRAMLARININ FAYDALARI

- 2.1. Pişmanlık Programlarının Kartellerin Ortaya Çıkarılması ve Soruşturulmasını Kolaylaştırması
- 2.2. Pişmanlık Programlarının İspat Gücü Yüksek Delillere Ulaşma İmkanını Artırması
- 2.3. Pişmanlık Programlarının Kartelin Ortaya Çıkarıldığı Pazarda, Bir Daha Kartel Kurulmasını Güçleştirilmesi
- 2.4. Pişmanlık Programlarının Mağdurların Zararının Tazminini Kolaylaştırması

3. PİŞMANLIK PROGRAMLARINA YÖNELİK ELEŞTİRİLER

- 3.1. Pişmanlık Programlarının Ahlaki ve Kültürel Değerlere Aykırı Olduğu İddiası
- 3.2. Pişmanlık Programları ile Cezalandırmadan Vazgeçildiği İddiası
- 3.3. Pişmanlık Programlarının Kartellerin Kurulmasını ve Sürdürülmesini Kolaylaştırdığı İddiası
- 3.4. Pişmanlık Programlarının Her Hukuk Düzeninde Uygulanamayacağı İddiası

4. PİŞMANLIK PROGRAMLARININ BAŞARILI OLABİLMESİ İÇİN GEREKLİ ÖN KOŞULLAR

5. PİŞMANLIK PROGRAMLARININ HAZIRLANMASI VE UYGULANMASINA İLİŞKİN İLKELER

- 5.1. İnceleme Başlamadan Önce Cezalardan Bağışıklık
- 5.2. İnceleme Başlamadan Sonra Cezalardan Bağışıklık
- 5.3. Teşebbüs Yöneticisi ve Çalışanlarının Cezalardan Bağışıklığı

* Rekabet Uzmanı. Çalışmadaki görüşler Rekabet Kurumunu bağlayıcı değildir. Bu makalenin hazırlanma sürecindeki değerli katkılarından dolayı, meslektaşlarım Ali DEMİRÖZ, Haluk ARI ve Hilal YILMAZ ile sevgili eşime teşekkür ederim.

- 5.4. Başvuruda Bulunanların Sunacağı Bilgi ve Belgeler
- 5.5. Başvuruda Bulunanlara Süre Verilmesi
- 5.6. Bilgilerin Şifahi Olarak Sunulması
- 5.7. Başvurunun Sonucunun Kısa Süre İçinde Öğrenilmesi
- 5.8. Bağışıklıktan Yararlanılamaması
- 5.9. İlave Af (*Amnesty Plus*), İlave Ceza (*Penalty Plus*), Çerçeve Soru (*Omnibus Question*) ve Af Teklifi/Önceliği (*Affirmative Amnesty*)

6. TÜRK REKABET HUKUKUNDA PİŞMANLIK UYGULAMALARI

SONUÇ

KAYNAKÇA

GİRİŞ

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Örgütü-*Organisation for Economic Co-operation and Development* (OECD)'nin 1998 tarihli "Açık Kartellerle Etkili Şekilde Mücadele Edilmesine İlişkin Tavsiyesi"nde, "fiyat tespiti, ihalelerde danişıklı hareket, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, müşterileri, sağlayıcıları, bölgeleri ya da ticaret kanallarını paylaşmak konusunda rakipler arasında varılan rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem veya düzenlemeler" şeklinde tanımlanan karteller, gizli oluşumlardır¹. Bu nedenle kartelleri ortaya çıkarabilmek ve soruşturabilmek için rekabet otoriteleri özel yetkiler kullanmalıdır. Bu yetkilerden biri, ilk başvuruyu yaparak programda öngörülen koşulları yerine getiren kartel üyelerine² cezalardan %100 indirim, başka bir deyişle bağışıklık sağlayan düzenlemeler şeklinde tanımlanan pişmanlık (af) programlarıdır³. "Kartellerle mücadele için geliştirilmiş en önemli araç"⁴ şeklinde nitelendirilen pişmanlık programlarının bu özelliği, konunun incelenmesini gerektirmektedir. Türkiye'de Rekabet Kurumu'nun da, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16 ncı maddesinde 5728 sayılı Kanun⁵ ile yapılan değişiklikle getirilen, "işbirliği halinde para cezasından bağışıklık veya indirim şartlarının, işbirliğine ilişkin usul ve esasların Rekabet Kurulu'nca çıkarılacak yönetmeliklerle belirleneceği" şeklindeki düzenleme çerçevesinde

¹ OECD (1998), "Recommendation of the Council concerning Effective Action Against Hard Core Cartels", C(98)35/FINAL. Kartellerin gizliliği, "2.1. Pişmanlık Programlarının Kartellerin Ortaya Çıkarılması ve Soruşturulmasını Kolaylaştırması" başlığı altında incelenecektir.

² Makalede kullanılan "kartel üyeleri" ifadesi, kartele taraf olan teşebbüslerin yanı sıra, bu teşebbüslerin karteli kuran ve/veya devam ettiren yönetici ve çalışanlarını da kapsamaktadır.

³ Başta Avrupa Birliği (AB)'ninki olmak üzere, pek çok pişmanlık programında, cezalarda %100'den daha az indirim sağlayan hallere de yer verilmektedir. Ancak bu makalede kullanılan pişmanlık programı kavramının, Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'de ihlalin kabulü ve işbirliği karşılığında cezalarda indirim yaparak ilgililerle uzlaşma (*plea agreement*) şeklinde de adlandırılan bu tür durumları kapsamadığı ifade edilmelidir. Benzer şekilde, pişmanlık programının, kartel içinde yer almayan ancak bir şekilde kartelin varlığı hakkında bilgi sahibi olup bunu ihbar edenlere ödül verilmesini ifade eden ve Birleşik Krallık (BLAKE, S. (2008), "Criminal Cartel Enforcement in the UK", *IBC Advanced EC Competition Law Conference, London*, s.7-8), Güney Kore (KIM, B. (2005), "Measures to Improve Cartel Detection (Other than Leniency)", *ICN Cartel Workshop, Seoul, Korea*, s.3-5) gibi ülkelerde uygulaması bulunan karteli ihbar edenlerin ödüllendirilmesi yetkisinden de farklı olduğu belirtilmelidir.

⁴ HAMMOND, S.D. (2004), "Cornerstones of an Effective Leniency Program", *Presented before the ICN Workshop on Leniency Programs, Sydney, Australia*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/206611.pdf>, s.2.

⁵ 08.02.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.

pişmanlık yönetmeliği çalışmalarını yürütecek olması, bu gereği daha da artırmaktadır.

Bu çerçevede birinci bölümde, ABD ve AB pişmanlık programlarının tarihsel gelişimi incelenerek, konuya ilişkin genel bir bakış açısı sağlanacaktır. Bu bölüm aynı zamanda, pişmanlık programlarının, başta varlığı bilinmeyen kartelleri ortaya çıkarmak üzere, ikinci bölümde ayrıntılı şekilde incelenecek faydalarına giriş niteliği taşıyacaktır. Pişmanlık programlarının faydaları, bunların hemen kabul edilip yürürlüğe konmaları gibi bir sonuca yol açmamış, aksine, pek çok itirazın yanıtlanması gerekmiştir. Bu nedenle üçüncü bölümde, pişmanlık programlarına karşı ileri sürülen görüşler ile bunlara ilişkin değerlendirmelere yer verilecektir. Belirtmek gerekir ki, pişmanlık programına sahip olmak başarıyı kendiliğinden getirmemektedir. Bunun için belli ön koşulların varlığı gereklidir. Keza pişmanlık programının düzenlenmesinde ve uygulanmasında da belli gerekler yerine getirilmelidir. Bu doğrultuda, dördüncü bölümde, pişmanlık programlarının başarısı için elzem ön koşullar; beşinci bölümde ise, bu programların düzenlenmesi ve uygulanmasında göz önünde bulundurulması gereken hususlar ele alınacaktır. Son olarak, önceki bölümlerde sunulan bilgiler ışığında Türk rekabet hukukunda konuya ilişkin uygulamalar hakkında bilgi verilerek, çeşitli öneriler getirilecektir.

1. ABD VE AB PİŞMANLIK PROGRAMLARINA GENEL BİR BAKIŞ

ABD’de pişmanlık programı ilk olarak 1978 yılında yürürlüğe girmiştir. Ancak 1978 tarihli bu programa ortalama olarak yılda bir başvuru yapılması, değişiklik ihtiyacı doğurmuştur. Bu çerçevede 1993 yılında üç temel değişiklik yapılmıştır⁶. Bu değişikliklerden ilki ve en önemlisi, bir kartele ilişkin olarak inceleme başlatılmasından önce, pişmanlık programına ilk başvuruyu yapan teşebbüse, cezadan %100 indirim sağlanması konusunda, Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi’nin takdir hakkının ortadan kaldırılması, başka bir deyişle cezalardan bağışıklığın otomatik hale getirilmesidir. İkinci değişiklik, daha önce yapılmış bir başvuru bulunmazken, inceleme başlatılmasından sonra gelen ilk

⁶ Bu değişiklik hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. SPRATLING, G.R. (1998), “The Corporate Leniency Policy: Answers to Recurring Questions”, *ABA Antitrust Section 1998 Spring Meeting, Washington D.C.*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/1626.htm>; SPRATLING, G.R. (1999), “Making Companies an Offer They Shouldn’t Refuse”, *Bar Association of the District of Columbia’s 35th Annual Symposium on Associations and Antitrust, Washington D.C.*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/2247.htm>; HAMMOND, S.D. (2001a), “When Calculating the Costs and Benefits of Applying for Corporate Amnesty, How Do You Put a Price Tag on an Individual’s Freedom?”, *The Fifteenth Annual National Institute on White Collar Crime, San Francisco, California*, www.usdoj.gov/atr/public/speeches/7647.htm.

teşebbüse bağışıklık imkanının sağlanmasıdır. Üçüncüsü ise, pişmanlık programına başvuran teşebbüsün ihlali kabul eden ve işbirliğinde bulunan yönetici ve çalışanlarına da cezalardan bağışıklığın otomatik hale getirilmesidir. 1993'te yapılan bu üç temel değişiklik, 1994'te bireyler için ayrı bir pişmanlık programının uygulamaya konmasının da etkisiyle, başvurularda patlama yaşanmasını sağlamıştır⁷. Gerçekten de, geçmişte yılda sadece bir başvuru alırken, değişikliğin ardından ortalama olarak ayda bir başvuru almak şeklindeki sonuca, değişiklik teklifinde bulunanların bile şaşırıldığı ifade edilmektedir⁸. Böylece, *Vitamin, Graphite Electrodes, Art Auction, USAID Construction, Rubber Chemicals* gibi uluslar arası kartellerde, programa başvurmayanlar, milyonlarca dolar para cezası ödemek ve yıllarca hapiste yatmak zorunda kalmıştır⁹. Bugün, kartellerin çoğu, pişmanlık programı başvuruları çerçevesinde ortaya çıkarılmaktadır. Nitekim ABD Adalet Bakanlığı kartel biriminin en üst düzey yöneticisi Hammond'ın şu sözleri, pişmanlık programlarının önemini ortaya koymaktadır:

“Antitröst Birimi savcıları olarak, her hukuk düzeninde bulunmayan şu araçlara sahip olduğumuz için çok şanslıyız: İncelemelerimizde, görüşme ve sorgulama konusunda hayli eğitimli Federal Soruşturma Bürosu-Federal Bureau of Investigation (FBI) ajanlarından yardım almaktayız. ABD antitröst yasalarını ihlal eden bireylerin, hapis cezası tehdidinden dolayı, ceza indirimi karşılığında yaptıklarını itiraf etme ve işbirliği yapma saiki fazla. İşbirliği yapanlar sayesinde, kartel toplantılarını gizlice kaydetmek imkanına sahibiz. Diğer yetkilerimize örnek olarak, bireyleri yeminli ifade vermeye zorlayabilmemizi, Interpol ve ulusal göçmen otoriteleri sayesinde kartel üyelerini bulabilmemizi, sorgulayabilmemizi, tutuklayabilmemizi ve iade ettirebilmemizi, işyerlerinde ve evlerde arama yapabilmemizi söyleyebiliriz. Bu yetkilerimizin tamamı çok faydalıdır ve sık kullanılmaktadır. Ancak uluslar arası kartellerin ortaya çıkartılması ve soruşturulmasında, Pişmanlık Programı, bu yetkilerin tamamından daha fazla etkili olmuştur. Hiç şüphesiz, pişmanlık programları, kartellerle mücadele için geliştirilmiş en önemli araçtır. Kartel toplantılarının gizlice kaydedilmesi veya konutların aranması gibi yetkiler her hukuk düzeninde bulunmayabilir. Ama pişmanlık programları, kartellerle

⁷ HAMMOND, S.D. (2001c), “From Hollywood to Hong Kong—Criminal Antitrust Enforcement Is Coming to a City Near You”, *Antitrust Beyond Borders, Chicago, Illinois*, www.usdoj.gov/atr/public/speeches/9891.htm, s.3.

⁸ GCR (2003b), “The Architects of Enforcement”, *G.C.R.*, October 2003, s.21.

⁹ HAMMOND, S.D. (2005), “An Overview of Recent Developments in the Antitrust Division's Criminal Enforcement Program”, *Before the American Bar Association Midwinter Leadership Meeting, Kona, Hawaii*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/207226.pdf>, s.9-10.

mücadelenin, ceza, özel veya idare hukuku içinde bulunması fark etmeksizin, etkili şekilde uygulanma potansiyeline sahiptir.”¹⁰

AB’de de durum benzerdir. ABD’deki başarıların da etkisi ile kabul edilen 1996 tarihli ilk program¹¹, ABD’de başvuru yapanların AB’ye de gelmelerinin etkisi ile¹², kartellerle mücadelede önemli başarılar kazanılmasını sağlamıştır. Bu programın uygulandığı kartellere örnekler, *Vitamin*¹³, *Luxembourg Beer*¹⁴, *Carbonless Paper*¹⁵, *Methionine (Animal Feed)*¹⁶, *Art Auction*¹⁷, *Food Flavour Enhancers (Nucleotide)*¹⁸, *Specialty Graphite*¹⁹, *Sorbates*²⁰, *Carbon and Graphite*²¹, *Organic Peroxides*²², *Copper Plumbing Tube*²³, *Monochloroacetic Acid*²⁴ ve *Copper Fittings*’dir²⁵. Ancak 1996 tarihli programdaki, bizzat AB Komisyonu [Komisyon] çalışanları²⁶, Komisyon dışındaki rekabet otoritelerinin yetkilileri²⁷ ve diğer kişiler²⁸ tarafından ifade edilen çeşitli belirsizlikleri gidermek²⁹ ve ispat gücü daha yüksek delilleri elde etmeye yönelik olarak, 2002 yılında yeni bir program³⁰ uygulamaya konmuştur³¹.

¹⁰ Hammond 2004, s.2.

¹¹ Commission Notice on the non-imposition or reduction of fines in cartel cases [1996] OJ C207/4.

¹² WILS, W.P.J. (2005), “Is Criminalization of EU Competition Law the Answer?”, *World Competition*, No:28(2), s.144.

¹³ Vitamin (2003) OJ L6/1.

¹⁴ Luxembourg Beer (2002) OJ L253/21.

¹⁵ Carbonless Paper (2004) OJ L 115/1.

¹⁶ Methionine (2003) OJ L255/1.

¹⁷ Art Auction (Commission Press Release IP/02/1585 of 30 October 2002).

¹⁸ Food Flavour Enhancers (Nucleotide) (2004) OJ L75/1.

¹⁹ Specialty Graphite (Commission Press Release IP/02/1906 of 17 December 2002).

²⁰ Sorbates (Commission Press Release IP/03/1330 of 02 October 2003).

²¹ Carbon and Graphite (Commission Press Release IP/03/1651 of 03 December 2003).

²² Organic Peroxides (Commission Press Release IP/03/1700 of 10 December 2003).

²³ Copper Plumbing Tube (Commission Press Release IP/04/1065 of 3 September 2004).

²⁴ Monochloroacetic Acid (Commission Press Release IP/05/61 of 19 January 2005).

²⁵ Copper Fittings (Commission Press Release IP/06/1222 of 20 September 2006).

²⁶ Örnek olarak bkz. ARBAULT, F. ve F. PEIRÓ (2002b), “The Commission’s New Notice on Immunity and Reduction of Fines in Cartel Cases: Building on Success”, *Competition Policy Newsletter*, No:2, June 2002, s.17-18.

²⁷ Örnek olarak bkz. Hammond 2001a, s.3.

²⁸ Örnek olarak bkz. CARLE, J., S.P. LINDEBORG ve E. SEGENMARK (2002), “The New Leniency Notice”, *E.C.L.R.*, Issue 6, s.267.

²⁹ Aşağıda belirtileceği üzere, 2002 tarihli programda da değişiklik yapılması ihtiyacı doğuran bu belirsizliklere, “5. Pişmanlık Programlarının Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin İlkeler” başlığı altında yer verilecektir.

³⁰ Commission Notice on the non-imposition or reduction of fines in cartel cases [2002] OJ C45/3.

³¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Arbault ve Peiro 2002b.

1996'dan 2002'ye kadar uygulanan 1996 tarihli programa, bu süre içerisinde, 80'in üstünde başvuru yapılmışken³², ABD ile birlikte çalışılarak çıkarılan³³ 2002 tarihli programın ilk yılındaki başvuru sayısı, 20'den fazladır³⁴. 2003 yılında 16 olan başvuru sayısı, 2004'te 29'a³⁵, 2005'te 87'ye³⁶, 2006'da 104'e çıkmıştır³⁷. Yeni programın başarısının asıl göstergesi ise, başvuruların, eski programın aksine, çoğunlukla, Komisyon'un yerinde incelemelerinden önce yapılmasıdır³⁸ 2002 tarihli programın uygulandığı örnekler, *Rubber Chemicals*³⁹, *Hydrogen Peroxide and Perborate*⁴⁰, *Acrylic Glass*⁴¹, *Road Pavement Bitumen*⁴² ve *Synthetic Rubber*'dir⁴³. Kartellerle mücadeledeki katkılarına rağmen, 2002 tarihli programa da çeşitli eleştiriler yöneltilmiş; örneğin, 1996 tarihli programın değiştirilme sebeplerinden biri olan belirsizlikleri gidermek konusunda yetersiz kaldığı ifade edilmiştir⁴⁴. Komisyon çalışanları tarafından da kabul edilen⁴⁵ bu eksiklikleri ortadan kaldırmak ve başarıyı arttırmak üzere, 2006 tarihli pişmanlık programı⁴⁶ uygulamaya konmuştur.

³² BARENNEs, M. ve B. VAN BARLINGEN (2005), "The European Commission's 2002 Leniency Notice in Practice", *Competition Policy Newsletter*, No:3, Autumn 2005, s.6.

³³ PATE, R.H. (2003a), "The DOJ International Antitrust Program—Maintaining Momentum", *Before the American Bar Association Section of Antitrust Law 2003 Forum on International Competition Law*, New York City, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/200736.pdf>, s.7.

³⁴ VAN BARLINGEN, B. (2003), "The European Commission's 2002 Leniency Notice after One Year of Operation", *Competition Policy Newsletter*, No:2, Summer 2003, s.16.

³⁵ CLI (2005), "EU's Leniency Policy Calls for Thought", *Competition Law Insight*, 12 April 2005, s.1.

³⁶ SUURNAKKI, S. ve M.L. TIERNO CENTELLA (2007), "Commission Adopts Revised Leniency Notice to Reward Companies that Report Hard-core Cartels", *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2007, s.7.

³⁷ LOWE, P. (2007a), "Commission's Enforcement Record in 2006", *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2007, s.1-2.

³⁸ Barennes ve Van Barlingen 2005, s.6.

³⁹ Rubber Chemicals (Commission Press Release IP/05/1656 of 21 December 2005).

⁴⁰ Hydrogen Peroxide and Perborate (Commission Press Release IP/06/560 of 3 May 2006).

⁴¹ Acrylic Glass (Commission Press Release IP/06/698 of 31 May 2006).

⁴² Road Pavement Bitumen (Commission Press Release IP/06/1179 of 13 September 2006).

⁴³ Synthetic Rubber (Commission Press Release IP/06/1647 of 29 November 2006).

⁴⁴ Suurnakki ve Tierno Centella 2007, s.7.

⁴⁵ Ibid, s.7.

⁴⁶ Commission Notice on Immunity from fines and reduction of fines in cartel cases [2006] OJ C298/17.

2. PİŞMANLIK PROGRAMLARININ FAYDALARI

2.1. Pişmanlık Programlarının Kartellerin Ortaya Çıkarılması ve Soruşturulmasını Kolaylaştırması

Karteller, çoğunlukla, karmaşık ve uzun sürelidir. Bu süreçte, bazı teşebbüsler, kartelin yürütülmesinde, diğerlerinden daha aktif olabilir. Bazıları, kartele taraf olmaktan bir süre için vazgeçip, sonra tekrar katılabilir. Bazı teşebbüsler, toplantılara ya da haberleşmelere, anlaşmaya katılma niyeti olmaksızın, bilgilenmek amacı ile katılmış olabilir. Kartelin tüm üyeleri, her zaman uyum içinde hareket etmeyebilir. Kartellerin bu yapısının, varlıkları konusunda bir belirsizlik yaratacağı açıktır⁴⁷.

Bu belirsizlik, uzlaşma konularından bazıları, “en büyük alıcılara, diğerleri için belirlenen liste fiyatlarını uygulamaya çalışmak gerçekçi olmayacağı düşünüldüğünden, daha düşük fiyat uygulamak⁴⁸”, “kartel neticesinde yükselen fiyatlardan dolayı pazara girme imkanına kavuşan teşebbüslere karşı, birlikte fiyat savaşı vermek⁴⁹”, “yılın belli dönemlerinde rekabet etmek, belli dönemlerinde etmemek⁵⁰” gibi şekillerde ise, daha da artacak; kamuoyu ve hatta rekabet otoriteleri, ilgili pazarların rekabetçi olduğu yönünde bir izlenim edinebilecektir.

Kartellerin yapısından ve konusundan kaynaklanan bu belirsizlik, aşağıdaki yöntemlerle gizlenmeleri de eklenince, bu oluşumların rekabet otoriteleri tarafından ortaya çıkarılmalarını ve soruşturulmalarını iyice güçleştirmektedir:

- Teşebbüs birliği bünyesindeki toplantıların, kartel toplantılarını gizlemek için paravan olarak kullanılması; bu çerçevede, sahte toplantı gündemleri ve sonuçları hazırlanması⁵¹,

⁴⁷ WHISH, R. (2001), “Fighting Cartels: The Legal Meaning of Conspiracy”, *Fighting Cartels—Why and How?* içinde, Swedish Competition Authority, 2001 Konkurrensverket, Sweden, s.102.

⁴⁸ AB'deki *Citric Acid* (2002 OJ L239/18) karteli (ARBAULT, F. ve F. PEIRÓ (2002a), “The Citric Acid Cartel”, *Competition Policy Newsletter*, No:1, February 2002, s.34).

⁴⁹ AB'deki *Citric Acid* (Arbault ve Peiro 2002a, s.35) ve *Luxembourg Beer* (BRIDGELAND, P. (2002), “Market Sharing Cartel on the Luxembourg Beer Market”, *Competition Policy Newsletter*, No:1, February 2002, s.38) kartelleri.

⁵⁰ AB'deki *Industrial and Medical Gases* (2003 OJ L84/1) karteli (RIVAS, J. ve J. BRANTON (2003), “Developments in EC Competition Law in 2002: An Overview”, *Common Market Law Review*, No:40, s.1209).

⁵¹ ABD'deki *Lysine* karteline ilişkin olarak bkz. Griffin 2001, s.43-46 ve HAMMOND, S.D. (2001b), “The Fly on the Wall Has Been Bugged—Catching an International Cartel in the Act”, *International Law Congress 2001, EU Competition Law, Dublin, Ireland, UK*, www.usdoj.gov/atr/public/speeches/8280.htm, s.4-5; AB'deki *Industrial Copper Tube* (2004) OJ L125/50 karteline ilişkin olarak bkz. ASKOLA, E. (2004), “Commission Adopts a Cartel

- Kartel toplantılarının ülke dışında yapılması ve bu toplantılara araba veya kartel üyesi teşebbüslerden birine ait özel uçak ile gidilmesi; seyahatler için yapılan harcamaların nakit olarak ödenmesi ve muhasebeleştirilirken, seyahat için yapıldığı bilgisine yer verilmemesi⁵²,
- Kartel toplantılarında belge dağıtılmaması veya belgelerin toplantı sonunda yok edilmesi; teşebbüslerin düzenli olarak yaptıkları -rekabet otoritelerinin yerinde incelemelerine benzeyen- iç denetimlerle, aleyhlerine kullanılabilir bilgi ve belgeleri ortadan kaldırması⁵³,
- Mutlaka saklanması gereken kartel belgelerinin, rekabet otoritesinin konutlara girme yetkisinin olmadığı rejimlerde konutlarda⁵⁴; böyle bir yetkisi varsa ülke dışında; o ülke ile işbirliği antlaşmasının bulunma olasılığı halinde ise, İsviçre gibi tarafsız ülkelerde saklanması; kartel üyelerinin, bu belgeleri, inceleme imkanına sahip olması ama kopya alamaması⁵⁵,

Decision Imposing Fines on Industrial Copper Tube Producers”, *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2004, s.42.

⁵² AB'deki *Pre-insulated Pipes* (1999) OJ L24/1 karteline ilişkin olarak bkz. GERADIN, D. ve D. HENRY (2005), “The EC Fining Policy for Violations of Competition Law: An empirical Review of the Commission Decisional Practice and the Community Courts’ Judgments”, *The Global Competition Law Centre Working Papers Series, GCLC Working Paper 03/05*, s.37.

⁵³ ABD'deki *Vitamin* karteline ilişkin olarak bkz. OECD (2002), “Report on the Nature and the Impact of Hard Core Cartels And Sanctions Against Cartels Under National Competition Laws”, DAFPE/COMP(2002)7, s.8.

⁵⁴ AB'deki *SAS-Maersk Air* (2001) OJ L265 karteline ilişkin olarak bkz. RIVERO, E.M. (2001), “Recent Cases in the Transport Sector: Commission Fines Scandinavian Airlines System (SAS) and Maersk Air for Market-Sharing”, *Competition Policy Newsletter*, No:3, October 2001, s.42. AB'de, 1962 tarih ve 17/62 sayılı Tüzüğü (Council Regulation 17/62 of 16 February 1962 implementing Articles 81 and 82 of the Treaty, OJ L 13/204) yerine geçen 2003 tarih ve 1/2003 sayılı Tüzük (Council Regulation (EC) No. 1/2003 of 16 December 2002 on the implementation of the rules on competition laid down in Articles 81 and 82 of the Treaty, OJ L 1 of 4.1.2003) öncesinde, Komisyon'un konutlarda yerinde inceleme yapma yetkisi bulunmamaktaydı. Konuya ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bkz. MONTI, M. (2001), “Why Should We Be Concerned with Cartels and Collusive Behaviour?”, *Fighting Cartels—Why and How?* içinde, Swedish Competition Authority, 2001 Konkurrensverket, Sweden, s.20 ve PERETZ, G. (2000), “Cartels and Fining Policy”, *IBC Advanced EC Competition Law Conference, Brussels*, s.5-6.

⁵⁵ AB'deki *Organic Peroxides* karteline ilişkin olarak bkz. PETERS, T. (2004), “Commission Fines Members of the Organic Peroxides Cartel”, *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2004, s.47.

- Haberleşme için, cep telefonları ile evlerdeki faksların kullanılması; kimlikleri gizlemek için kod adlar kullanılması⁵⁶,
- Olası bir soruşturmada oligopolistik bağımlılık savunması yapabilmek için, kimin, hangi fiyatı, hangi tarihte, ne sıra ile duyuracağı üzerinde anlaşılması⁵⁷,
- Müşteri paylaşımı anlaşmasının bozulmaması için, yüke kasten zarar verilerek, hatta bazen ortadan kaldırılıp kaybedildiği izlenimi yaratılarak, müşterilerin anlaşma çerçevesinde gitmek zorunda oldukları şirkete dönmelerinin sağlanması⁵⁸,
- Kartelin, yalnızca rekabet otoritelerinden değil, teşebbüslerden birinin rekabet hukuku düzenlemelerine uyum programını uygulamaya kararlı hukuk müşavirinden de gizlenmesi⁵⁹.

Bu bilgiler ışığında, diğer rekabet ihlallerine kıyasla⁶⁰, doğası gereği gizli olan kartellerin ortaya çıkarılmasının, kartele taraf olan teşebbüsler ile bu teşebbüslerin yönetici ve çalışanlarının işbirliği olmaması halinde çok zor olduğu sonucuna ulaşılabılır. Bu nedenle, kartele taraf olan diğer teşebbüsler ile bu teşebbüslerin yönetici ve çalışanlarından bağımsız olarak, kartellerin ortaya

⁵⁶ AB'deki *Graphite Electrodes* (2002) OJ L100/1 karteline ilişkin olarak bkz. BREIT, I. (2001), "Commission Fines Eight Companies in Graphite Electrode Cartel", *Competition Policy Newsletter*, No:3, October 2001, s.34.

⁵⁷ Örnek olarak bkz. AB'deki *Cartonboard* (1994) OJ L243/1 (SOAMES, T. (1996), "An Analysis of the Principles of Concerted Practice and Collective Dominance: A Distinction without a Difference?", *E.C.L.R.*, No:1/1996, s.24); *Greek Ferries* (1999) OJ L109/24 (Geradin ve Henry 2005, s.37) ve *Specialty Graphite* (BERMUDEZ, A.G. (2003), "The Specialty Graphite Price-Fixing Cartels", *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2003, s.66); Türkiye'deki *Seramik* (24.02.2004 tarih ve 04-16/123-26 sayılı karar) karteli.

⁵⁸ Avustralya'daki *Express Freight* karteline ilişkin olarak bkz. SAMUEL, G. (2004), "2004 ICN Cartels Workshop Welcome Speech", *ICN Cartel Workshop, Sydney, Australia*, s.1.

⁵⁹ ABD'deki *Lysine* karteline ilişkin olarak bkz. Griffin 2001, s.42.

⁶⁰ Karteller dışındaki rekabet hukuku ihlallerinde, genellikle, eylemlerin ve eylemi yapanların açık olması ve tartışmaların ilgili eylemlerin ihlal olup olmadığı bağlamında yürütülmesi, bu tür ihlallerin ortaya çıkarılma olasılığını artırmaktadır. Bkz. GAUER, C. ve M. JASPERS (2007), "ECN Model Leniency Programme – a first step towards a harmonised leniency policy in the EU", *Competition Policy Newsletter*, Spring 2007, s.36; ICN (2005), "Defining Hard Core Cartel Conduct Effective Institutions Effective Penalties—Building Blocks for Effective Anti-Cartel Regimes", *Report Prepared by the ICN Working Group on Cartels, ICN 4th Annual Conference, Bonn, Germany*, s.23; WILS, W.P.J. (2003), "Self-Incrimination in EC Antitrust Enforcement: A Legal and Economic Analysis", *World Competition*, No:26(4), s.580-581. Örneğin, "bağlama (tying)" gibi hakim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin dosyalarda, esas tartışma, eylemin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği veya kim tarafından gerçekleştirildiğinden ziyade, bu eylemin rekabetçi olup olmadığına ilişkindir.

çıkarılması amacıyla rekabet otoriteleri ile işbirliği yapan teşebbüsler ile bu teşebbüslerin yönetici ve çalışanlarına ceza uygulanmaması fayda sağlayacaktır. Böylece, pişmanlık programları, kartel üyeleri üzerinde, aşağıda tasvir edilen baskıyı yaratarak, rekabet otoritelerine başvuruda bulunmalarını sağlayacak ve varlığı bilinmeyen kartelleri ortaya çıkaracaktır:

“Kartel üyelerinin bir acil durum toplantısı planladığını varsayalım. Toplantı başladığında masadaki bir sandalye boş. Karteldekilerden biri toplantıya gelmedi ve aramalara da cevap vermiyor. Masadakiler heyecanlanmaya başlıyor. Gelmeyen üye karteli sona erdirmeye ve diğerlerinin isimlerini, rekabet otoritesine bildirmeye mi karar verdi? Yoksa sadece uçağı mı kaçırdı? Yakalanma riskinin çok yüksek olduğu böyle bir ortamda kime güveneceksiniz? Kartelin her bir üyesi, ceza almamak karşılığında diğerlerinin, kendisini ihbar edebileceğini ve böylece geleceğinin kararabileceğini bilmektedir. Böylesine hassas bir durumda olduğunuzu farz edin ve kendinize şu soruyu sorun: Çıkarılarımı koruması konusunda rakiplerime gerçekten güvenebilir miyim?”⁶¹

Pişmanlık programlarının benzer bir faydası, sessizliği, kartel soruşturmalarındaki geleneksel cevap olmaktan çıkarmaktır⁶². Bu da yine, pişmanlık programlarının kartel üyeleri üzerinde yarattığı, yukarıda tasvir edilen baskı neticesinde gerçekleşmektedir. Nitekim ABD’de, pişmanlık programına başvuruların yarısı, inceleme başladıktan sonra yapılmaktadır⁶³. Örneğin *Vitamin* kartelinde, Rhone-Poulenc, inceleme yaklaşık 2 yıldır devam ederken pişmanlık programına başvurmaya karar vermiştir⁶⁴.

Pişmanlık programlarının kısıtlı kamu kaynaklarından tasarruf sağlaması da⁶⁵, dolaylı olarak, kartellerin ortaya çıkarılması ve soruşturulmasını kolaylaştırmaktadır. Çünkü karteller daha az maliyetle ortaya çıkarılabilmekte, soruşturmalar erken ve başarı ile tamamlanabilmekte, kartellerin sona ermesi ve

⁶¹ Hammond 2004, s.11.

⁶² DE ARAUJO, K.V.M.M., P.R.P. PUGLIESE ve A.G. CASTILLO (2003), “European Union and Brazil: Leniency in Cartel Cases—Achievements and Shortcomings”, *E.C.L.R.*, Issue 9, s.464; JOSHUA, J.M. (2004), “Oral Statements in EC Competition Proceedings: A Due Process Short-Cut”, *Competition Law Insight*, No:26, 7 December 2004, s.3.

⁶³ Geradin ve Henry 2005, s.19.

⁶⁴ JOSHUA, J.M., M. LOW ve G.SPRATLING (2001), “International Cartels, International Exposure: How to Contain the Pain”, *G.C.R.*, February/March 2001, s.19 ve 24.

⁶⁵ PATE, R.H. (2004b), “International Anti-Cartel Enforcement”, *Before the 2004 ICN Cartels Workshop, Sydney, Australia*, www.usdoj.gov/atr/public/speeches/206428.htm, s.4; Wils 2003, s.586.

bir daha kurulmaması sağlanabilmektedir. Bu şekilde tasarruf edilen kaynaklar ise, diğer kartellerin ortaya çıkarılması ve soruşturulmasına ayrılabilir.

2.2. Pişmanlık Programlarının İspat Gücü Yüksek Delillere Ulaşma İmkânını Artırması

Pişmanlık programları sayesinde elde edilen bilgi ve belgeler, ispat gücü en yüksek delillerdendir⁶⁶. Gerçekten de, örneğin ABD ve Kanada’da, pişmanlık programları çerçevesinde bilgi-belge edinilen hiçbir dosya, sanıkların saldırgan ve pahalı savunmalarına rağmen kaybedilmemiştir. Çünkü bizzat uzlaşmaya varan, başka bir deyişle, kartel toplantısının yapıldığı odada bulunan tarafından ifade verilmektedir⁶⁷. Bir rekabet otoritesinin, kendisine intikal eden şikayetlerin yalnızca %5’inin ihlal şüphesi doğurabilecek nitelikte olduğunu belirtmesi göz önünde bulundurulduğunda, pişmanlık programı çerçevesinde elde edilen bilgilerin önemi daha iyi anlaşılabilir⁶⁸.

Pişmanlık programlarının, rekabet otoritelerine, uluslar arası işbirliğinin getirdiği şu faydayı sağladığı da belirtilmelidir; kartele ilişkin bilgi ve belgelere, bunların bulunduğu yer fark etmeksizin ulaşılma imkanı⁶⁹. Belirtmek gerekir ki, küreselleşen dünyada, karteller de küreselleşmekte; *Lysine* ve *Vitamin* gibi hemen her ülkeyi kapsayan uluslar arası kartellerle karşılaşmaktadır. Bunlarla mücadelede ise, rekabet otoritelerinin ulusal düzeyde geçerli olan yetkileri yetersiz kalmaktadır. Diğer rekabet otoriteleri ile işbirliği yapılmadıkça, yetki alanı dışında kalan teşebbüslerde yerinde inceleme yapılamamakta; bu teşebbüslerin bilgi taleplerine cevap vermesini sağlamak çok zor olabilmektedir. Keza, soruşturma konusu kartel uluslar arası nitelik taşıyorsa bile, kartele ilişkin belgelerin, başka bir ülkede veya rekabet otoritesinin o ülke ile işbirliği antlaşmasının bulunması halinde, İsviçre gibi tarafsız ülkelerde saklandığı durumlarla da karşılaşılabilir. İşte pişmanlık programları, bu sorunun aşılmasında rekabet otoritelerine uluslar arası işbirliğinin yanında bir alternatif sağlamaktadır. Çünkü pişmanlık programına başvuranlar, rekabet otoritesinin yetki alanı dışında

⁶⁶ De Araujo, Pugliese ve Castillo 2003, s.464; LEVY, N. ve R. O’DONOGHUE (2004), “The EU Leniency Programme Comes of Age”, *World Competition*, No:27(1), s.77; McELWEE, D. (2004), “Should the European Commission Adopt ‘Amnesty Plus’ in Its Fight against Hard-Core Cartels?”, *E.C.L.R.*, Issue 9, s.564; Wils 2003, s.586.

⁶⁷ GCR 2003b, s.26.

⁶⁸ McElwee 2004, s.564.

⁶⁹ BARNETT, T.O. (2006), “Seven Steps to Better Cartel Enforcement”, *Presentation to the 11th Annual Competition Law & Policy Workshop, European Union Institute, Florence, Italy*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/216453.pdf>, s.6.

bulunan belgeleri getirebilmektedir. Keza, rekabet otoritesi, yetki alanı dışındaki yönetici ve çalışanların bilgilerine başvurma imkanına kavuşabilmektedir⁷⁰.

2.3. Pişmanlık Programlarının Kartelin Ortaya Çıkarıldığı Pazarda, Bir Daha Kartel Kurulmasını Güçleştirme

Pişmanlık programlarının diğer bir faydası, kartelin ortaya çıkarıldığı pazarda, bir daha kartel kurulmasını güçleştirmesidir. Bu durum özellikle düopol pazarlar bakımından geçerlidir. Gerçekten de, örneğin *Art Auction* kartelinde, pişmanlık programına başvuran Christie's hiçbir ceza ödemezken; tek rakibi olan Sotheby's, ABD'de 2000 yılında 45 milyon \$, AB'de ise, 2002'de, dünya çapındaki cirosunun %6'sına denk gelecek şekilde, 20,4 milyon € ceza ödemek zorunda kalmıştır. Keza açılan tazminat davalarını sonlandırabilmek için, Christie's ile birlikte 537 milyon \$'lık tazminatı ödemeyi taahhüt etmesi gerekmiştir. Bunların neticesinde de mali durumu bozulmuştur⁷¹. Bu gelişmelerden sonra, dünya çapında düopol niteliğindeki bu pazarda, bu iki rakibin yeniden uzlaşmaya varabilmeleri, pek olası görülmemektedir.

Pişmanlık programı sayesinde kartelin ortaya çıkarıldığı pazarlarda bir daha kartel kurulması, pazar düopol olmasa dahi güçleşecektir. Bu durum Stigler'in görüşleri çerçevesinde açıklanabilir⁷². Stigler'a göre, rakipler arasında bir uzlaşmanın kurulup yürütülebilmesi için üç koşul gereklidir. İlk olarak, uzlaşma unsurları açıkça belirlenebilmelidir. Çünkü örneğin, fiyat dışındaki rekabet unsurları ile satışlar artırılarak uzlaşma delinebilir. İkinci olarak, uzlaşmadan sapanları tespit edecek bir mekanizma kurulmalıdır. Üçüncü olarak da, tespit edilen bu sapmaların cezalandırılmasına imkan veren mekanizmalar gereklidir. Kartele taraf olanlar, bu koşullardan ikincisi çerçevesinde yapacakları değerlendirmelerde, pişmanlık programlarını da dikkate almalıdır. Pişmanlık programlarının dikkate alınması gereği, kartelin kurulduğu pazarda, geçmişte pişmanlık programı başvurusu yapılmışsa daha da artacaktır. Çünkü kartel üyeleri, bu durumun bir daha yaşanmaması için ilave tedbirler geliştirmek zorunda kalacak, en azından bunun baskısını hissedecektir. Bu ise, kartelin kurulma maliyetini artıracak ve nihai tahlilde, ilgili pazarda yeniden kartel kurulmasını güçleştirecektir.

⁷⁰ Bu konu, "5. Pişmanlık Programlarının Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin İlkeler" başlığı altında ayrıntılı şekilde incelenecektir.

⁷¹ SCHONEVELD, F.R. (2003), "Cartel Sanctions and International Competition Policy: Cross-Border Cooperation and Appropriate Forums for Cooperation", *World Competition*, No:26(3), s.448.

⁷² STIGLER, G.J. (1964), "A Theory of Oligopoly", *J.Pol.Econ*, 72, s.44-61.

2.4. Pişmanlık Programlarının Mağdurların Zararının Tazminini Kolaylaştırması

Pişmanlık programları mağdurların zararının tazminine yardımcı olmaktadır⁷³. Çünkü öncelikle kartel ortaya çıkmakta; ardından da, başvuru yapanın verdiği bilgilerin de etkisiyle, kartelin yol açtığı zararlar ortaya konabilmektedir. Nitekim ABD’de, Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi yöneticilerinin talebi doğrultusunda 2004’te kabul edilen ve Amerikan Barolar Birliği-*American Bar Association* (ABA) tarafından da destek verilen⁷⁴ bir yasayla⁷⁵, pişmanlık programına başvuran teşebbüslerin, açılan tazminat davalarında verilen zararın üç katına kadarından diğer kartel üyeleri ile birlikte sorumlu olması kuralı değiştirilerek, mağdur davacılarla işbirliği yapmaları koşuluyla⁷⁶, sadece kendi verdikleri zarardan sorumlu olması kuralı getirilmiştir⁷⁷. Bu değişikliğin anlamı, örneğin, pazar payı %6 olan bir teşebbüsün, Pişmanlık Programı’na başvurması halinde, sorumluluğunun %300 yerine yalnızca %6 olmasıdır⁷⁸. ABD’deki bu düzenlemenin AB üyesi ülkelerde benimsenmesine ilişkin olarak, Komisyon’un, 2005 yılının sonunda, AB’de tazminat davalarının sayısının nasıl arttırılabileceğine ilişkin olarak kamuoyunda tartışma başlatmak amacıyla yayımladığı yeşil kitapta⁷⁹ öneride bulunulmuştur⁸⁰. Bu öneri, yeşil kitaba ilişkin olarak sunulan görüşler çerçevesinde hazırlanan beyaz kitapta da devam ettirilmiştir⁸¹.

⁷³ Pate 2004b, s.4

⁷⁴ PATE, R.H. (2003c), “Vigorous and Principled Antitrust Enforcement: Priorities and Goals”, *Before the Antitrust Section of the American Bar Association Annual Meeting, San Francisco, California*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/201241.pdf>, s.4-6.

⁷⁵ 15 U.S.C. § 1.

⁷⁶ Bu işbirliğine bir örnek, Pişmanlık Programı’na başvuran teşebbüsün, zarar gören davacılar, kartele ilişkin bilgi ve belgeler sunmasıdır.

⁷⁷ GCR (2005), “Cutting-Edge Issues in Cartels”, *G.C.R.*, April 2005, s. 22-24; Hammond 2005, s.11-12.

⁷⁸ GCR 2005, s.22-24; Hammond 2005, s.11-12; PATE, R.H. (2004a), “Securing the Benefits of Global Competition”, *Tokyo American Center, Tokyo, Japan*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/205389.pdf>, s.10.

⁷⁹ Bkz. <http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/actionsdamages/documents.html#greenpaper>

⁸⁰ SANDHU, J.S. (2007), “The European Commission’s Leniency Policy: A Success?”, *E.C.L.R.*, Issue 3, s.156.

⁸¹ Bkz. http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/actionsdamages/files_white_paper/whitepaper_en.pdf.

3. PİŞMANLIK PROGRAMLARINA YÖNELİK ELEŞTİRİLER

3.1. Pişmanlık Programlarının Ahlaki ve Kültürel Değerlere Aykırı Olduğu İddiası

Pişmanlık programlarına yöneltilen bir eleştiri, “pişmanlık programına başvuranların kendilerini cezalardan kurtarıırken, rakiplerini ihbar ederek çok güç durumda bırakmasının ahlaki değerlere aykırı olduğu”⁸² yönündedir. Nitekim AB’de, Komisyon, pişmanlık programına ilişkin düşüncelerini ilk olarak ortaya koyduğunda, Avrupa Parlamentosu’nda önemli bir muhalefetle karşılaşmıştır. Hatta kimileri, “insanların birbirlerini ihbar ettiği 50-60 yıl öncesine dönüyoruz” şeklinde benzetmeler yapmıştır⁸³. Ancak Joshua’nın da belirttiği gibi, böylesine farklı dönemler ve konular arasında, bu şekilde bir benzetme yapılması, uygun ve mümkün değildir⁸⁴.

Toplumun rekabete bakışından dolayı, pişmanlık programlarına yönelik bir küçümseme de söz konusu olabilmektedir. Örneğin, geçmişte Komisyon kartel biriminin yöneticilerinden olan Joshua, Komisyondakilerin bile, Avrupa’daki teşebbüslerin pişmanlık programına hücum edeceğini tahmin etmediğini ifade etmiştir⁸⁵. Keza, Güney Kore’de de, pişmanlık programının işlemeyeceği, çünkü başvuru yapacaklara, Konfüçyus geleneğinden dolayı hain damgası vurulacağı ileri sürülmüş; ancak rekabet otoritesine, yabancı sermayeli teşebbüslerin de etkisiyle, programdan yararlanmak üzere başvurular yapılmıştır⁸⁶.

3.2. Pişmanlık Programları ile Cezalandırmadan Vazgeçildiği İddiası

Pişmanlık programlarına cezalandırmadan vazgeçildiği için de eleştiri yöneltilmektedir⁸⁷. Nitekim ABD’de, 1978 tarihli pişmanlık programında, gerekli koşulların sağlanması halinde, cezadan bağışıklık sağlanması konusunda takdir hakkını kaldıran 1993’teki değişikliğe, bizzat Adalet Bakanlığı’nın pek çok üst düzey yöneticisi karşı çıkmıştır⁸⁸. Ancak geçmişte yılda sadece bir başvuru

⁸² Bu yönde bir eleştiri için bkz. KARACEHENNEM, N. (2008), “Rekabet İhlalinde Bulunan Teşebbüs ve Teşebbüs Birliklerine Verilecek Para Cezalarına İlişkin Olarak Rekabet Kurumu’nca Hazırlanan Kılavuz Taslağı Hakkında Düşünceler – (III)”, *Rekabet Forumu*, Sayı:39, Mart 2008, s.8.

⁸³ GCR 2003b, s.21. Ayrıca bkz. Arbault ve Peiró 2002b, s.15.

⁸⁴ GCR 2003b, s.21.

⁸⁵ Ibid, s.21.

⁸⁶ HUR, J.S. (2004), “Tools & Techniques for Cartel Detection”, *ICN Cartel Workshop, Sydney, Australia*, s.7.

⁸⁷ GCR (2003a), “Interview with Finn Lauritzen”, *G.C.R.*, April 2003, s.11; VELJANOVSKI, C. (2007), “Cartel Fines in Europe”, *World Competition*, No:30(1), s.85.

⁸⁸ GCR 2003b, s.21.

alırken, değişikliğin ardından ortalama olarak ayda bir başvuru almak şeklindeki sonuca, değişiklik teklifinde bulunanların bile şaşırıldığı ifade edilmektedir⁸⁹. Çünkü ilk başvuran affedilse de, rekabet otoritelerinin elinde bu yetki, kartelin diğer üyelerini soruşturmak ve acımasızca cezalandırmak için bir silah haline gelmektedir⁹⁰.

3.3. Pişmanlık Programlarının Kartellerin Kurulmasını ve Sürdürülmesini Kolaylaştırdığı İddiası

Pişmanlık programlarının kartellerin kurulması ve sürdürülmesini kolaylaştırabileceği ileri sürülmektedir⁹¹. Bu risk, pişmanlık programının sağladığı bağımsızlık, yalnızca rakiplerinden bağımsız olarak pişmanlık programına ilk başvuranla sınırlı değilse; örneğin, kartel üyeleri, kartelin dağılacağını anladıkları zaman programa topluca başvuruda bulunabilme imkanına sahipse söz konusudur⁹². Böyle bir durum, kartel üyelerinin, kartelden istedikleri faydayı sağlamalarına ama hiçbir cezaya muhatap olmamalarına yol açacağından kartellerin kurulmasını ve sürdürülmesini kolaylaştıracaktır. Bilinen hiçbir pişmanlık programının kartel üyelerinin topluca pişmanlık programına başvurmasına imkan vermediği düşünüldüğünde, bu riskin teorik olduğu ileri sürülebilir. Ancak Türkiye’de, pişmanlık programına birlikte başvuran teşebbüslere ceza uygulanmamasını destekleyen görüşler bulunduğu⁹³, pişmanlık programlarının böyle bir durumu yaratmayacak şekilde hazırlanması ve uygulanması gereğinin altı çizilmelidir. Bu doğrultuda, cezalardan bağımsızlık yalnızca rakiplerinden bağımsız olarak pişmanlık programına ilk başvuranla sınırlı kalmalıdır.

Pişmanlık programlarının kartellerin kurulması ve sürdürülmesini kolaylaştırması, rekabet otoritelerinin yalnızca bu programlara yapılan başvurular üzerine harekete geçmesi halinde de ortaya çıkabilir⁹⁴. Bu nedenle, rekabet otoriteleri pişmanlık programı dışındaki yetkilerini kullanarak da kartelleri ortaya çıkarmalıdır. Daha açık bir ifade ile, rekabet otoriteleri, pişmanlık programlarının

⁸⁹ Ibid, s.21.

⁹⁰ JOSHUA, J.M. ve N.VAN HINTEN-REED (2001), “Rethinking Leniency at the European Commission”, *G.C.R.*, October/November 2001, s.18; PATE, R.H. (2003b), “Anti-Cartel Enforcement: The Core Antitrust Mission”, *Before the British Institute of International and Corporate Law Third Annual Conference on International and Comparative Competition Law the Transatlantic Antitrust Dialogue, London, England*, www.usdoj.gov/atr/public/speeches/201199.htm, s.6.

⁹¹ WILS, W.P.J. (2007), “Leniency in Antitrust Enforcement: Theory and Practice”, *World Competition*, No:30(1), s.48.

⁹² Ibid, s.48.

⁹³ Karacehennem 2008, s.8.

⁹⁴ Wils 2007, s.47-48.

yanı sıra, bilgi isteme, yerinde inceleme gibi “geleneksel yetkiler” ile kartellerle mücadelede ortaya çıkan ihtiyaçlara cevaben, bazı hukuk düzenlerinde görece yakın tarihlerde geliştirilen, “iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile teknik araçlarla izleme”, “uluslar arası işbirliği”, “ihlalin kabulü ve işbirliği karşılığında cezalarda indirim yaparak ilgililerle uzlaşma”, “ihbarcılarının ödüllendirilmesi” gibi yetkilerin bir bölümüne ya da tamamına sahip olmalı ve kullanılmalıdır. Kaldı ki, “4. Pişmanlık Programlarının Başarılı Olabilmesi İçin Gerekli Ön Koşullar” başlığı altında belirtileceği üzere, pişmanlık programlarına başvuru sayısı, kartellerin ortaya çıkarılma ihtimalinin yüksek olması ile doğru orantılıdır.

3.4. Pişmanlık Programlarının Her Hukuk Düzeninde Uygulanamayacağı İddiası

Pişmanlık programlarına yöneltilen diğer bir eleştiri, bu programların her hukuk düzeninde uygulanabileceği yönündeki görüşlerin⁹⁵ gerçeği yansıtmadığı yönündedir⁹⁶. Bu çerçevede verilen bir örnek, ihlalde bulunanlara asgari ceza verme yükümlülüğünün bulunduğu hukuk düzenlerinde, cezalardan %100 indirim, başka bir deyişle bağışıklık sağlayan düzenlemeler şeklinde tanımlanan pişmanlık programlarının uygulanamayacağıdır⁹⁷. Pişmanlık programına başvurmayan kartel üyelerine daha ağır cezalar verilmesi, tazminat davalarında programa başvuruda bulunanların sorumluluğunun azaltılması gibi çözümler üretilebilecek bu konu, “6. Türk Rekabet Hukukunda Pişmanlık Uygulamaları” başlığı altında inceleneceği için şu aşamada ayrıntılı bir değerlendirme yapılmayacaktır.

Konu çerçevesinde verilen diğer bir örnek, aynı hukuk düzeninde birden fazla otoritenin kartelleri soruşturabilme yetkisinin bulunmasıdır⁹⁸. Bu durum özellikle kartele taraf olanların aynı anda hem adli hem de idari soruşturma ve cezalara konu olabildiği hukuk düzenlerinde önem kazanmaktadır. Nitekim Türkiye’de örneğin ihaleye fesat karıştırma⁹⁹ bakımından böyle bir sorun

⁹⁵ Hammond 2004, s.2.

⁹⁶ Wils 2007, s.54.

⁹⁷ İbid, s.54.

⁹⁸ İbid, s.54-55.

⁹⁹ 12.10.2004 tarih ve 25611 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun, “İhaleye Fesat Karıştırma” başlıklı 235 inci maddesi uyarınca, “kamu kurum veya kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu kurum veya kuruluşlarının ya da kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının iştirakiyle kurulmuş şirketler, bunların bünyesinde faaliyet icra eden vakıflar, kamu yararına çalışan dernekler veya kooperatifler adına yapılan mal veya hizmet alım veya satımlarına ya da kiralamalara ilişkin ihalelere, katılmak isteyen veya katılan kişilerin, ihale şartlarını ve özellikle fiyatı etkilemek için aralarında açık veya gizli anlaşma yapmaları”, suçtur. Bu çerçevede, makalede, “ihaleye fesat karıştırma” ifadesi kullanıldığında, kamu alım, satım veya kiralamalarına ilişkin karteller anlaşılmalıdır. Buna

mevcuttur. Yasalarda yapılacak değişikliklerle kartele taraf olanların yalnızca adli veya yalnızca idari soruşturma ve cezalara muhatap olması, ilgili kamu otoriteleri arasında yazılı veya sözlü protokollerle eşgüdümün sağlanması gibi yöntemlerle çözüm üretilebilecek bu konu da, “6. Türk Rekabet Hukukunda Pişmanlık Uygulamaları” başlığı altında incelenecektir.

4. PİŞMANLIK PROGRAMLARININ BAŞARILI OLABİLMESİ İÇİN GEREKLİ ÖN KOŞULLAR

Pişmanlık programına sahip olmak başarıyı kendiliğinden getirmemektedir. Bunun için üç ön koşulun varlığı gereklidir¹⁰⁰. Bu ön koşullardan ilki; kartellerin ortaya çıkarılma ihtimalinin, programa başvuru yapılsa bile yüksek olmasıdır. Bu nedenle, rekabet otoriteleri, pişmanlık programları dışında da yetkilere sahip olmalıdır.

Pişmanlık programlarının başarılı olabilmesi için gerekli ikinci ön koşul; programa başvurmayanlara yönelik ciddi bir yaptırım tehdidinin bulunmasıdır. Hürriyeti bağlayıcı cezaların bulunmadığı hukuk düzenlerinde de pişmanlık programları etkili olabilir. Ancak bu noktada iki hususa dikkat çekilmelidir¹⁰¹. Bunlardan birincisi; eğer bir hukuk düzeninde yalnızca para cezaları uygulanıyorsa, bu cezaların, af için programa başvurulmayı cazip kılacak kadar ağır olması gerektiğidir. İkincisi ise; tüm koşullar eşitse, şahsi sorumluluğun ve hapis cezalarının bulunmadığı hukuk düzenlerindeki pişmanlık programları, bunların bulunduğu sistemlerdeki kadar etkili olamayacaktır¹⁰². Gerçekten de, bugün AB’deki para cezaları, ABD’deki para cezalarını geçmiştir¹⁰³. Buna rağmen, ABD’deki hapis cezaları olmasaydı, AB’ye yapılan pişmanlık başvurularının da azalacağı; daha açık bir ifade ile, pek çok uluslar arası kartele ilişkin olarak ABD’de pişmanlık başvurusu yapıldığı için, AB’ye de başvurulduğu ifade edilmektedir¹⁰⁴. Bunun iki sebebi bulunmaktadır. Birinci sebep, “*şirket için pişmanlık programına başvurmanın maliyetini ve faydasını hesaplarken, bireylerin özgürlüğüne nasıl fiyat etiketi koyarsınız?*” ifadesinde¹⁰⁵ karşılığını bulan durumdur. Gerçekten de, kartel üyelerine uygulanabilecek en

karşılık, Türk Ceza Kanunu’nun 235 inci maddesinde tanımlanan “ihaleye fesat karıştırma” suçunun yanı sıra, özel teşebbüslerin açmış olduğu ihalelere, katılmak isteyen veya katılan kişilerin, ihale şartlarını ve özellikle fiyatı etkilemek için yaptığı açık veya gizli anlaşmaları kapsamak üzere ise, “ihalelerde danışıklı hareket” ifadesi kullanılmaktadır.

¹⁰⁰ Hammond 2004, s.4-5.

¹⁰¹ Ibid, s.7.

¹⁰² Ibid, s.7. Benzer bir ifade için bkz. GCR 2003b, s.22.

¹⁰³ Hammond 2004, s.7.

¹⁰⁴ Wils 2005, s.144.

¹⁰⁵ Hammond 2001a, s.1.

etkili yaptırımın hapis cezası olduğu genel kabul gördüğünden¹⁰⁶, bu cezadan bağışıklık sağlamanın cazibesi de daha fazladır. İkinci sebep ise, şahsi sorumluluğun bulunduğu hukuk düzenlerinde, pişmanlık programına başvurmak konusundaki tek yarışın teşebbüsler arasında olmamasıdır. Çünkü teşebbüsler arasındaki yarışa ilaveten, özgürlüklerini kaybedecekleri için en büyük kayba uğrayacak çalışanların, gerek kendi aralarında gerek teşebbüslerle yarışa başlamaktadır. Nitekim, bireysel pişmanlık programının gerçek değeri, kaç tane bireysel başvuru alındığında değil, kaç tane şirketten başvuru alınmasını sağlamasındadır. Başka bir deyişle, bireysel başvuru, örneğin, ceza almaktan korkan veya kariyeri konusunda hayal kırıklığı yaşayan bir çalışanın, rekabet otoritesine gelme olasılığının yaratacağı etkilerle başarı sağlamaktadır¹⁰⁷.

Pişmanlık programlarının başarılı olabilmesi için gerekli üçüncü ön koşul; kartel üyelerinin programa başvurmaları ya da başvurmamaları halinde neyle karşılaşacaklarını bilmelerini sağlayacak şeffaflığın bulunmasıdır. Bu çerçevede, kartel üyelerine uygulanacak cezalar ile bu cezalardan bağışıklık sağlanmasına ilişkin pişmanlık programları olabildiğince şeffaf olmalıdır. Pişmanlık programlarındaki şeffaflığa ilişkin açıklamalara, “5. Pişmanlık Programlarının Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin İlkeler” başlığı altında yer verilecektir.

5. PİŞMANLIK PROGRAMLARININ HAZIRLANMASI VE UYGULANMASINA İLİŞKİN İLKELER

Bu başlık altında öncelikle, pişmanlık programlarının düzenlenmesi ve uygulanmasında hayati değere haiz iki ilkeden bahsedilmelidir¹⁰⁸. Bu ilkelerden birincisi, “şeffaflık”; ikincisi ise, “başvuranlar lehine yorum”dur.

“Şeffaflık” ilkesinin önemi, “bağışıklıktan yararlanıp yararlanamama konusundaki belirsizlik, pişmanlık programını öldürür”¹⁰⁹ şeklinde ifade edilmektedir. Benzer ifadeler, Komisyon çalışanları tarafından, 1996 tarihli

¹⁰⁶ Örnek olarak bkz. BAKER, D.I. (2001), “The Use of Criminal Law Remedies to Deter and Punish Cartels and Bid-Rigging”, *The George Washington Law Review*, October/December 2001, Volume 69, No:5/6, s.705; CALVANI, T. (2004), “Competition Penalties & Damages in a Cartel Context: Criminalisation & the Case for Custodial Sentences”, *ICN Workshop on Cartels, Sydney, Australia*, s.11-14; OECD (2004), “Cartels: Sanctions Against Individuals”, DAF/COMP(2004)39, s.100; ROSOCHOWICZ, P.H. (2004), “The Appropriateness of Criminal Sanctions in the Enforcement of Competition Law”, *E.C.L.R.*, Issue 12, s.755-756.

¹⁰⁷ Hammond 2004, s.12-14. Benzer ifadeler için bkz. Baker 2001, s.699 ve 708-710 ile BAKER, D.I. (2003), “Jailing Conspirators: A Critical Part of US Anti-Cartel Enforcement”, *G.C.R.*, February 2003, s.26.

¹⁰⁸ Hammond 2004, s.20.

¹⁰⁹ Ibid, s.20.

program yerine, 2002 tarihli programın kabul edilmesinin nedenleri açıklanırken de kullanılmıştır¹¹⁰.

İkinci ilke ise, “başvuranlar lehine yorum”dur. Kartellerin ortaya çıkarılması amacıyla pişmanlık programlarına başvuran teşebbüsler ile yönetici ve çalışanlar, bu işbirliğini yapmayanlara göre dezavantajlı konuma düşmemelidir. Dolayısıyla açık bir düzenleme bulunmayan, tereddütlerin olduğu, yorum gerektiren durumlarda, pişmanlık programına başvuranlar lehine sonuca ulaşılmalıdır¹¹¹. Nitekim bu ilkenin önemi, ABD pişmanlık programında, 1993’te yapılan değişikliğin ardından yaşanan gelişmelerden anlaşılabilir. Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi’nin geçmişteki yöneticilerinden biri olan Spratling, mimarlarından biri olduğu bu değişiklikten sonra, Antitröst Birimi’ndeki herkese, başvuranlar lehine yorum yapılması talimatı verildiğini, ardından barolara bunun aktarıldığını, avukatların edindikleri olumlu izlenimleri birbirleri ile paylaşması sayesinde de zamanla başvuruların arttığını ifade etmiştir¹¹². Bu felsefenin değişmediği, Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi yetkilileri tarafından sürekli bir biçimde vurgulanmaktadır¹¹³.

Bu iki ilke çerçevesinde düzenlenmesi ve uygulanması gereken pişmanlık programlarında bulunması önem arz eden hususların önde gelenleri aşağıda incelenecektir:

5.1. İnceleme Başlamadan Önce Cezalardan Bağışıklık

Pişmanlık programlarına inceleme başlamadan ilk başvuruyu yapana ceza uygulanmaması konusunda, rekabet otoritesinin takdir hakkı bulunmamalı, başka bir deyişle cezalardan bağışıklık otomatik olmalıdır. ABD’de 1993’te yapılan değişikliğin temel unsuru bu olmuştur¹¹⁴. AB’de 2002 tarihli programla benzer bir düzenleme yapılmış¹¹⁵ ve bu düzenleme, 2006 tarihli programda sürdürülmüştür. AB üyesi ülkelerin rekabet otoriteleri tarafından bir işbirliği ve eşgüdüm platformu olarak kurulan Avrupa Rekabet Ağı-*European Competition Network* (ECN) bünyesinde, Birleşik Krallık ve Fransa rekabet otoriteleri öncülüğünde hazırlanıp kabul edilen model pişmanlık programında¹¹⁶ da bu kural

¹¹⁰ Arbault ve Peiro 2002b, s.17-18.

¹¹¹ Benzer şekilde, rekabet otoriteleri ile işbirliği yapmayan teşebbüsler ile yönetici ve çalışanlara, şeffaflık, nesnellik ve tutarlılık dikkate alınarak, işbirliğini teşvik amacıyla, caydırıcılığı sağlayacak nitelikte cezalar uygulanmalıdır.

¹¹² GCR 2003b, s.21.

¹¹³ Hammond 2004, s.20.

¹¹⁴ Ibid, s.3.

¹¹⁵ Arbault ve Peiro 2002b, s.17-20; Van Barlingen 2003, s.21.

¹¹⁶ ECN model pişmanlık programı için bkz.

http://ec.europa.eu/comm/competition/ecn/model_leniency_en.pdf.

benimsenmiştir. Nitekim AB üyesi ülkelerin programlarında, ECN model pişmanlık programı doğrultusunda değişiklik yapılmış; inceleme başlamadan ilk başvuruyu yapanın kural olarak bağışıklıktan yararlanacağı, bu konuda takdir yetkisinin bulunmadığı kabul edilmiştir¹¹⁷.

5.2. İnceleme Başlamasından Sonra Cezalardan Bağışıklık

Daha önce herhangi bir başvuru yapılmamış olması koşulu ile, pişmanlık programından yararlanmak için başvurma imkanı, rekabet otoritesinin bir kartele ilişkin olarak inceleme başlatmasından sonra da bulunmalıdır. Nitekim ABD’de, pişmanlık programına başvuruların yarısı, ünlü *Vitamin* kartelinde olduğu üzere¹¹⁸, inceleme başladıktan sonra yapılmaktadır¹¹⁹. AB’de ise, 2002 tarihli duyuruyla tanınan, incelemenin başlamasının ardından başvurulara hiç ceza verilmemesi imkanı¹²⁰; 2006 tarihli programda da korunmuştur. Nitekim ECN’in model programında da bu yönde bir düzenleme bulunmaktadır.

5.3. Teşebbüs Yöneticisi ve Çalışanlarının Cezalardan Bağışıklığı

Bir hukuk düzeninde, karteletaraf olan teşebbüsler yanında, bu teşebbüslerin yönetici ve çalışanlarının da şahsi sorumlulukları bulunuyorsa, başka bir ifade ile, adli ve/veya idari cezalara muhatapsa, bunlara da pişmanlık programlarından yararlanma imkanı tanınmalıdır. Bu sayede, “4. Pişmanlık Programlarının Başarılı Olabilmesi İçin Gerekli Ön Koşullar” başlığı altında belirtildiği üzere, pişmanlık programına başvurmak konusunda, teşebbüsler arasındaki yarışa ilaveten, çalışanların, gerek kendi aralarında gerek teşebbüslerle yarışı da başlayacaktır. Benzer şekilde, pişmanlık programına başvuru bir teşebbüs tarafından yapılmışsa, bu teşebbüsün ihlali kabul eden ve rekabet otoritesi ile işbirliği yapan yönetici ve çalışanlarına da ceza uygulanmamalıdır. Bu sayede pişmanlık programına başvuran teşebbüsün yönetici ve çalışanları, rekabet otoritesi ile tam bir işbirliği yaptıkları takdirde cezalandırılmayacaklarını bilecek ve bu durum rekabet otoritelerinin delillere ulaşma imkanını artıracaktır. Nitekim ABD, Almanya gibi ülkelerde bu yönde düzenleme yapılmıştır.

5.4. Başvuruda Bulunanların Sunacağı Bilgi ve Belgeler

Pişmanlık programlarında, gerek inceleme başlamadan gerek başladıktan sonra başvuruda bulunanların sunması gereken bilgi ve belgeler konusunda, mümkün olduğunca açıklık olmalıdır. Aksi takdirde, AB’de, 1996 ve kısmen 2002 tarihli programlara ilişkin uygulamalarda karşılaşıldığı üzere, teşebbüsler,

¹¹⁷ Örnek olarak Almanya gösterilebilir.

¹¹⁸ Joshua, Low ve Spratling 2001, s.19 ve 24.

¹¹⁹ Geradin ve Henry 2005, s.19; Hammond 2004, s.3.

¹²⁰ Örnek olarak bkz. Arbault ve Peiro 2002b, s.19-20.

sunacakları bilgi ve belgelerin aften yararlanabilmek için yeterli olup olmadığı konusunda tereddüde düşüp, rekabet otoritesine başvurmadan vazgeçebilmektedir¹²¹. Bu nedenle, 2006 tarihli programda başvuruda bulunacaklardan istenenler, olabildiğince ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Buna göre, inceleme başlamadan yapılacak başvurularda, Komisyon'a, temel olarak, başvuru konusu kartelin etkilediği ürün ve coğrafi pazarlar, kartelin süresi, kartele taraf olan teşebbüsler ile bu teşebbüslerin yönetici ve çalışanlarının isim ve adresleri, kartelle ilişkili görüşmelerin tarihleri, yerleri, içerikleri, katılımcıları ve kartelle ilgili tüm bilgi ve belgeler sunulmalıdır. İnceleme başladıktan sonra yapılacak başvurularda ise, bunlara ilaveten, madde 81(1)'in ihlal edildiğini ispatlamaya yetecek delili bulunmayan Komisyon'a, bunu sağlayacak bilgi ve belgeler temin edilmelidir. Bu bilgi ve belgelerin neler olabileceği ise, Komisyon'un elindekilere göre, dosyadan dosyaya farklılık gösterecektir. Ancak Komisyon çalışanlarının genel bir fikir sağlayabilmek için verdikleri örnekte, Komisyon'un elinde bulunan bilgi ve belgelerin doğruluğunu teyit edecek bir ifadenin, bu işlevi görebileceği belirtilmiştir¹²². Konuya ilişkin olarak benzer düzenlemeler öngören ECN model programında, inceleme başladıktan sonra yapılacak başvurular bakımından daha yüksek bir bilgi ve belge eşliğinin belirlenmesinin sebebi, kartel üyelerinin pişmanlık programına başvurmak için incelemenin başlamasını beklemelerini engellemek şeklinde açıklanmıştır.

Bu konu çerçevesinde incelenmesi gereken bir husus, ECN model programında bulunmasa da, AB'deki pişmanlık programında yer verilen farazi başvuru (*hypothetical application*) imkanıdır. Bu imkan sayesinde, pişmanlık programına başvuruda bulunmak isteyenler, sunacakları bilgi ve belgelerin aften yararlanabilmek için yeterli olup olmadığını resmi başvuru öncesinde öğrenebilmektedir. Buna göre, başvuruda bulunmak isteyenler, sunmayı planladıkları bilgi ve belgelerin listesini Komisyon'a vermekte; keza, bu liste ile birlikte, kendilerinin ve kartelin diğer üyelerinin isimlerini gizleyerek sunulması planlanan bilgi ve belgeleri gösterebilmektedir. Komisyon bu bilgi ve belgelerin bağımsızlıktan yararlanmak için yeterli olmadığına hükmederse, ilgililer resmi bir başvuru yapmaktan vazgeçebilmektedir. Buna karşılık Komisyon bilgi ve belgelerin yeterli olduğu sonucuna ulaşırsa, ilgililer, listedeki bilgi ve belgeleri, kartel üyelerinin kimliklerini gizlemeksizin sunmaktadır.

¹²¹ Bu yönde görüş belirten Komisyon çalışanlarına örnek olarak bkz. Arbault ve Peiro 2002b, s.18; ABD yetkililerine örnek olarak bkz. Hammond 2001a, s.3; konuyla ilgili diğer şahıslara örnek olarak bkz. Carle, Lindeborg ve Segenmark 2002, s.267 ve MAGUIRE, C. (2002), "The European Commission's New Leniency Notice: Roses and Thorns", *G.C.R.*, April/May 2002, s.37.

¹²² Barennes ve Van Barlingen 2005, s.13-14.

5.5. Başvuruda Bulunanlara Süre Verilmesi

Pişmanlık programlarında, rekabet otoritelerine, sıra (*marker*) sistemi olarak da adlandırılan, başvuruda bulunacaklara, sunmaları istenen bilgi ve belgeleri tamamlayabilmeleri için süre verme ve bu süre zarfında, diğer başvuruları kabul etmeme imkanı tanınmalıdır. Bu yönde bir düzenleme yapılması, öncelikle, adil olmayan sonuçlar ile pişmanlık programlarının etkili biçimde uygulanmasına zarar verecek belirsizlikler doğmasını engellemek için gereklidir. Buna ilişkin çarpıcı bir örnek, Komisyon çalışanlarının, sıra (*marker*) sisteminin bulunmadığı 2002 tarihli programın uygulanmasına ilişkin açıklamalarından verilebilir. Komisyon çalışanları, pişmanlık programına başvuru yapanlarla, sunulacak bilgi ve belgelere ilişkin olarak görüşmeler devam ederken, öğle yemeği için ara verilmesi ve bu ara esnasında, aynı karteğe taraf başka bir teşebbüsün bilgi ve belge sunması halinde, programdan bu ikinci teşebbüsün yararlanacağını ifade etmiştir¹²³. İlgililerin, ihlali kabul etmelerine rağmen aftan yararlanamamaları, üstelik böyle bir girişimde bulunmayanlara kıyasla dezavantajlı konuma düşmeleri, pişmanlık programının etkili biçimde uygulanmasına zarar verebilecek belirsizlik ve adil olmayan sonuçlar doğuracak niteliktedir. Sıra (*marker*) sistemi çerçevesinde süre verilmesinin başka faydaları da bulunmaktadır. Bunlardan biri, ilgililerin, kartelle ilgili tüm bilgi ve belgeleri sunmadıkları gerekçesi ile programdan yararlanamayacakları korkusundan kurtulmalarıdır. Bunun da pişmanlık programlarının etkili biçimde uygulanmasına zarar verebilecek bir belirsizliği azaltacağı açıktır. Diğer bir fayda ise, programa başvuracaklara yeterli bir hazırlık süreci verilerek, rekabet otoritesine sunulacak bilgi ve belgelerin sayısının ve kalitesinin artmasıdır. Bütün bu nedenlerin ve ABD uygulamalarının etkisiyle¹²⁴, ECN model programına paralel şekilde, AB'nin 2006 tarihli programı ile üye ülkelerin programlarında¹²⁵, sıra (*marker*) sistemi getirilmiştir. Bu çerçevede, programa başvurmak isteyenlere, kartelin etkilediği ürün ve coğrafi pazarları, kartelin süresini ve karteğe taraf olan teşebbüslerin isimlerini önceden sunmaları koşuluyla, başvuru için gerekli bilgi ve belgeleri hazırlamaları için bir süre verilmekte ve bu süre zarfında, diğer başvurular kabul edilmemektedir¹²⁶.

¹²³ İbid, s.10.

¹²⁴ ANDERSON, D.G. ve M.J. REYNOLDS (2006), "Immunity and Leniency in EU Cartel Cases: Current Issues", *E.C.L.R.*, Issue 2, s.85.

¹²⁵ Örnek olarak Almanya (EIBL, S. ve J. KUBLER (2007), "Update from Germany: Calculation of Fines and Leniency", *E.C.L.R.*, Issue 2, s.122), Birleşik Krallık (Anderson ve Reynolds 2006, s.85) ve Fransa (CARSWELL-PARMENTIER, L. (2006), "Recent Developments in French Competition Law – Commitments, Leniency and Settlement Procedures – The French Approach", *E.C.L.R.*, Issue 11, s.624) gösterilebilir.

¹²⁶ 2006 tarihli programa ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Suurnakki ve Tierno Centella 2007.

Bu noktada akla gelen soru, programa başvuracaklara verilecek sürenin ne kadar olması gerektiğidir? Almanya'daki pişmanlık programında bu sürenin azami sekiz hafta olacağı düzenlenmiştir. Ancak bu şekilde bir azami süre belirlenmesinin, incelenecek binlerce belgenin, görüşülecek onlarca çalışmanın, başvurulacak birden fazla rekabet otoritesinin olduğu bazı dosyalar bakımından sıkıntı yaratabileceği ifade edilmektedir¹²⁷. Bu nedenle, konuya ilişkin olarak, ECN model programı ile Komisyon programında da kabul gören genel eğilim, azami sürenin programda belirlenmemesi gerektiği yönündedir. Buna göre, rekabet otoriteleri, süreyi, her dosyanın özelliğine göre, olay bazında takdir etmelidir. Ancak verilecek sürenin esas itibarıyla kısa olması gerektiğinin de altı çizilmelidir çünkü sürenin uzaması, kartelin diğer üyelerine bilgi sızması ve başta yerinde incelemeler olmak üzere, soruşturmaların başarısını azaltacak tedbirler alınması olasılığını artıracaktır. Bu nedendir ki, pişmanlık programına başvuruda bulunacaklara, sunmaları istenen bilgi ve belgeleri tamamlayabilmeleri için süre verilip verilmeyeceği ve ne kadar süre verileceği rekabet otoritelerinin takdirine bırakılmaktadır¹²⁸.

5.6. Bilgilerin Şifahi Olarak Sunulması

Pişmanlık programları, başvuruda bulunanlara, şifahi olarak bilgi sunmaları ve bu bilgilerin rekabet otoritesinde kaydedilerek iç yazışma haline getirilmesi imkanını sağlamalıdır. Programa başvuranlara bu imkanın tanınmasının nedeni, kartelden zarar görenlerin, bu zararlarının tazmini için açtıkları davalarda, iddialarını güçlendirmek üzere, mahkemeler kanalıyla, davalıların pişmanlık programı çerçevesinde sundukları bilgileri istemeleridir. Gerçekten de, örneğin, ABD'de tazminat davası açanlar, iddialarını güçlendirmek üzere, dava açtıkları mahkemeler kanalıyla, davalıların AB'de pişmanlık programı çerçevesinde sundukları bilgileri istemektedir. Bu talepler, AB pişmanlık programına başvurmayı planlayan teşebbüslerde bir tereddüt yaratmaktadır çünkü Komisyon'un verdiği para cezaları, çoğunlukla, ABD'deki tazminat davaları neticesinde ödenmesine karar verilen tazminat miktarının altında kalmaktadır. Bu nedenle, 2002 tarihli programın uygulamasında, Komisyon yetkilileri, başvuranların ifadelerini alıp, bunları iç yazışma haline getirmeye başlamıştır. Bu sayede, ABD mahkemelerinin talebi uyarınca, pişmanlık programına başvuranlarca verilmesi zorunlu olan herhangi bir bilgi de ortaya

¹²⁷ ZÖTTL, J. (2007), "Though Shallst Co-operate – New Immunity Guidelines in Germany", *E.C.L.R.*, Issue 3, s.201.

¹²⁸ Nitekim Komisyon'un pişmanlık programına başvuranların talebine rağmen süre vermediği örnekler de bulunmaktadır. Bkz. YSEWYN, J. (2008), "Immunity and Leniency in the EU: Is the Tail Wagging the Dog?", *Fourth Annual Conference of Global Competition Law Centre, Brussels*, s.8.

çıkılmaktadır¹²⁹. 2006 tarihli programda ise, bu uygulamaya açıkça yer verilmiştir¹³⁰. Buna göre, pişmanlık programına başvuranlar, kartelin etkilediği ürün ve coğrafi pazarlar, kartelin süresi, kartele taraf olan teşebbüsler ile bu teşebbüslerin yönetici ve çalışanlarının isim ve adresleri, kartelle ilişkili görüşmelerin tarihleri, yerleri, içerikleri, katılımcıları ve benzeri bilgileri şifahi olarak sunabilmektedir. Bu durumda, verilen bilgiler Komisyon görevlileri tarafından yazılı hale getirilip, iç yazışma olarak saklanmaktadır. Haklarında soruşturma yürütülenlerin bu bilgilere giriş hakkı, soruşturma raporunun (*statement of objections*) tebliğinden sonra başlamaktadır. Kaldı ki, bu giriş hakkı, anılan bilgilerin incelenmesi ile sınırlıdır. Dolayısıyla, mekanik veya elektronik araçlarla kopya alınması mümkün değildir. Haklarında soruşturma yürütülenler dışındakilerin, örneğin şikayetçilerin, şifahi olarak sunulan ve Komisyon tarafından iç yazışma olarak saklanan bilgileri incelemesi ise mümkün değildir. AB programına benzer şekilde ECN model programında da tazminat davalarının sayısının artmasının önemi vurgulanmış ama yukarıda yer verilen “başvuranlar lehine yorum” ilkesi çerçevesinde, kartellerin ortaya çıkarılması amacıyla pişmanlık programlarına başvuranların, bu işbirliğini yapmayanlara göre dezavantajlı konuma düşmemeleri için şifahi olarak bilgi sunabilmelerine izin verilmiştir. Buna paralel olarak, AB üyesi ülkelerde de bu yönde düzenlemeler yapılmış ya da sürdürülmekte olan uygulamalar açık kurallara bağlanmıştır¹³¹.

5.7. Başvurunun Sonucunun Kısa Süre İçinde Öğrenilmesi

Pişmanlık programına başvuranlar, program kapsamında olduklarını kısa süre içinde öğrenebilmelidir. Örneğin, AB’de, 1996 tarihli programa başvuruda bulunanların program kapsamında olduklarını öğrenebilmelerinin ancak nihai kararlar mümkün olması, teşebbüsler nezdinde belirsizlik yaratarak başvuruları azaltmaktaydı. Bu nedenle, 2002 tarihli programda, programda belirlenen koşullara bağlı olarak ceza uygulanmayacağına dair bir belgenin, başvuruyu takiben, rekabetten sorumlu Komisyon üyesince, Komisyon adına imzalanması konusunda düzenleme yapılmıştır¹³². 2006 tarihli programda da benimsenen bu uygulama sayesinde, başvuruların sonucu, birkaç hafta içinde öğrenilebilmektedir¹³³. Pişmanlık programına başvuranların, program kapsamında olduklarını kısa süre içinde öğrenebilmelerinin önemi, ECN model programında

¹²⁹ Anderson ve Reynolds 2006, s.83; NORDLANDER, K. (2004), “Discovering Discovery-US Discovery of EC Leniency Statements”, *E.C.L.R.*, Issue 10, s.646-659 ve Van Barlingen 2003.

¹³⁰ Sandhu 2007, s.149 ve 156; Suurnakki ve Tierno Centella 2007, s.7-8.

¹³¹ Örnek olarak Almanya, Fransa ve Hollanda gösterilebilir.

¹³² Arbault ve Peiro 2002b, s.17-20; Van Barlingen 2003, s.21.

¹³³ Barennes ve Van Barlingen 2005, s.7.

benzer bir düzenlemeye yer verilmesine ve AB üyesi ülkelerin programlarında, AB programına benzer değişiklikler yapılmasına¹³⁴ neden olmuştur.

5.8. Bağışıklıktan Yararlanılamaması

Pişmanlık programlarında cezalardan bağışıklıktan hangi hallerde yararlanılamayacağı açıkça düzenlenmelidir. Çünkü istisnai nitelik taşıması gereken bu hallerin açıkça düzenlenmemesi, belirsizlik yaratarak programa yapılan başvuruları azaltacaktır. Bu çerçevede, aşağıda pişmanlık programına başvuranların, programdan yararlanamamasına yol açan haller incelenecektir:

Kartelin kurulması için rakiplerini zorlayanlar, pişmanlık programından yararlanmamalıdır. Ancak, yine “başvuranlar lehine yorum” ilkesi çerçevesinde, pişmanlık programına başvuranlara, bu gerekçeyle cezalardan bağışıklık sağlanmaması, rakiplerin karteli kurmak konusunda zorlandığının çok açık olduğu, istisnai hallerle sınırlanmalıdır. Nitekim Birleşik Krallık'ta, kartel kurmak için rakiplerin zorlandığı sonucuna, sadece fiziksel şiddet veya piyasa dışına çıkarma amacına yönelik şiddetli bir iktisadi baskının ya da bunlara ilişkin tehditlerin sağlam delillerle ortaya konulması halinde ulaşılmaktadır¹³⁵. ABD’de de uygulama bu yöndedir¹³⁶. Benzer şekilde, AB’de, örneğin *Vitamin*¹³⁷ ve *Belgian Beer*¹³⁸ kartellerinin ortaya çıkarılmasını sağlayan teşebbüslere, kartele liderlik ettikleri gerekçesiyle ceza verilmesine yol açan 1996 tarihli programda, 2002’de değişiklik yapılmıştır¹³⁹. 2006 tarihli programda da bulunan bu düzenlemeye ECN model programında da yer verilmiştir. Buna karşılık, kartele tek başına ya da rakiplerle birlikte liderlik edilmesi, pişmanlık programından yararlanmaya engel olmamalıdır. Çünkü ECN model programında açık bir şekilde

¹³⁴ Örnek olarak Almanya gösterilebilir.

¹³⁵ OFT (2006), “Leniency and No-action – OFT’s Draft Final Guidance Note on the Handling of Applications”, http://www.of.gov.uk/shared_of/reports/comp_policy/oft803a.pdf, s.22-23.

¹³⁶ MUELLER, T. (2004), “Expulsion from the Garden of Eden”, *G.C.R.*, May 2004, s.33.

¹³⁷ PEIRO, F. (2002), “The Vitamin Cartels”, *Competition Policy Newsletter*, No:1, February 2002, s.33.

¹³⁸ *Belgian Beer* (2003) OJ L200/1. Bkz. JEPHCOTT, M. (2002), “The European Commission’s New Leniency Notice—Whistling the Right Tune?”, *E.C.L.R.*, Issue 8, s.379; NIJS, B. (2002), “Market-Sharing and Price-Fixing Cartels on the Belgian Beer Market”, *Competition Policy Newsletter*, No:1, February 2002, s.38.

¹³⁹ Arbault ve Peiro 2002b, s.18-20. Nitekim, *Rubber Chemicals* kartelinde, af başvurusunda bulunan teşebbüsün, rakiplerini zorladığı yönündeki iddia, yapılan incelemenin ardından Komisyon tarafından reddedilmiştir (ASKOLA, E. (2006), “Commission Fines 3 Undertakings a Total of € 76 Million for Participating in Rubber Chemicals Cartel”, *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2006, s.67). Konuya ilişkin benzer nitelikteki örnekler için bkz. CAMESASCA, P.D. ve P. VAN CAYSEELE (2007), “The EC Commission’s 2006 Fine Guidelines Reviewed from an Economic Perspective: Risking Over-Deterrence”, *Amsterdam Center for Law & Economics Working Paper No. 2007-03*, <http://ssrn.com/paper=989628>

ifade edildiği üzere, böyle bir uygulama belirsizlik yaratarak programa yapılan başvuruları azaltacaktır. Nitekim Alman pişmanlık programının, bir kartelde birden fazla lider varsa, bunların pişmanlık programından yararlanmasına cevaz vermesi, buna karşılık tek bir lider varsa, programdan yararlanılamayacağını düzenlemesi, eleştiri konusu olmaktadır¹⁴⁰.

Pişmanlık programına başvuranların rekabet otoritesi ile işbirliğinin süreklilik arz etmemesi, programdan yararlanılamamasına yol açacak hallerden bir diğeridir. Bu çerçevede, pişmanlık programına başvuranlar, örneğin, başvuru konusu kartelle ilgili ellerinde bulunan veya elde edebilecekleri tüm bilgi ve belgeleri rekabet otoritesine sunmalı; bu bilgi ve belgeleri gizlememeli veya ortadan kaldırmamalıdır. Bu noktada, bilgi ve belgelerin ortadan kaldırılması hususunun da başvuranlar lehine yorum ilkesine tabi olduğu hatırlatılmalıdır. Dolayısıyla, Komisyon'un 2006 tarihli programa ilişkin olarak kamuoyuna yaptığı duyuruda vurgulandığı üzere, pişmanlık programına başvuracakların, rekabet otoritesine başvurmaya karar vermelerinden önceki dönemde bilgi ve belgeleri ortadan kaldırmaları, programdan yararlanmalarına engel olmamalıdır. İlgili Komisyon duyurusunda, teşebbüs politikasını yansıtmayan, münferit ortadan kaldırmaların da teşebbüslerin pişmanlık programından yararlanmasına engel olmayacağı açıkça ifade edilmiştir¹⁴¹. Konuya ilişkin olarak getirilen bu kısıtların belirsizliği ortadan kaldırarak teşebbüslere güvence yaratacağı ve pişmanlık programına başvuruların sayısını artıracacağı ortadadır.

Rekabet otoritesi ile işbirliğinin süreklilik arz etmemesi şeklinde değerlendirilebilecek diğer bir husus, pişmanlık programına başvuranların, bu başvurularını, rekabet otoritesi tarafından aksi kararlaştırılmadıkça, dosyaya giriş hakkının başladığı soruşturma raporunun tebliğine kadar gizli tutmamalarıdır. Çünkü rekabet otoritesinde başta yerinde incelemeler olmak üzere soruşturma için gerekli hazırlıkların yapıldığı bir süreçte, pişmanlık programına başvuranın kartele taraf olan diğer teşebbüslere bilgi sızdırması, delil teminini güçleştirerek soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürecektir. Dolayısıyla bu tür bir bilgi sızması pişmanlık programlarında bağışıklığın kaybedilmesi sonucunu doğurmaktadır. Nitekim Komisyon'un *Italian Raw Tobacco*¹⁴² kararında, bağışıklık için başvuran teşebbüsün bir yöneticisinin, kartele taraf olan diğer teşebbüslerin yöneticilerine, şirketinin yapmış olduğu başvuru hakkında bilgi vermesi, bağışıklığın kaybı ile sonuçlanmıştır.

¹⁴⁰ Zöttl 2007, s.199.

¹⁴¹ Competition: Revised Leniency Notice – Frequently Asked Questions (MEMO/06/469 of 7 December 2006).

¹⁴² Italian Raw Tobacco (Commission Press Release IP/05/1315 of 20 October 2005).

Pişmanlık programına başvuranların, başvuru konusu kartele taraf olmaya son vermemeleri, bağışıklıktan yararlanılamamasına yol açan hallerden bir diğeridir. Ancak bu noktada, başta AB ve ECN programları ile ABD uygulamaları olmak üzere, gelişmiş rekabet hukuku sistemlerindeki pişmanlık programlarında, rekabet otoritelerinin, başvuruda bulunanlardan, kartele devam etmelerini, örneğin kartel toplantılarına katılmalarını isteyebildikleri belirtilmelidir. Hatta Alman pişmanlık programında daha da ileri gidilmiş; pişmanlık programına başvuruda bulunanların, Alman rekabet otoritesi tarafından aksi istenmedikçe kartele devam etmesi gerektiği belirtilmiştir. En ciddi rekabet ihlali olduğu kabul edilen¹⁴³ kartelleri önlemek üzere kurulmuş rekabet otoritelerinin, pişmanlık programına başvuruda bulunanlardan kartele devam etmelerini istemeleri ilk bakışta çelişki olarak görülebilir. Ancak rekabet otoritelerinin deneyimleri, pişmanlık programına başvuruda bulunanların, yerinde incelemeler gerçekleştirilmeden kartel içindeki varlığına aniden son vermelerinin, örneğin, kartel toplantılarına katılmamalarının, diğer kartel üyelerinin, yürütülen soruşturmadan şüphelenmesine ve delilleri karartmasına yol açtığını göstermektedir¹⁴⁴. Bu nedenle pişmanlık programına başvuranlardan, en azından yerinde incelemeler gerçekleştirilene kadar kartele devam etmeleri istenebilmektedir. Bu konu çerçevesinde akla gelebilecek bir soru, pişmanlık programına başvuranlara kartele devam etmeleri için izin verilmediği durumlarda, ilgililerin, yapmış oldukları başvuruyu, yerinde incelemelerin yapılmasından önce rakiplerinden nasıl gizleyebileceğidir? Buna ilişkin olarak getirilen öneriler, rekabet otoritesinin bilgisi dahilinde, tatil, teşebbüs içi görev değişikliği gibi gerekçeler gösterilerek kartel faaliyetlerine, örneğin toplantılara katılmamak ya da bilgi taleplerine cevap vermemektir¹⁴⁵. Konu çerçevesinde akla gelebilecek diğer bir soru ise, pişmanlık programına başvuranın kartele devam etmediğini rekabet otoritesine nasıl ispatlayabileceğidir. Buna ilişkin olarak ise, kartel tarafından tespit edilen fiyatlardan ve koşullardan farklılaşan rekabetçi fiyat listelerinin yayımlanması, sözleşmeler bağtlanması gibi öneriler getirilmektedir¹⁴⁶.

Bu başlık altında son olarak belirtilmesi gereken husus, pişmanlık programına başvuran ancak rakipleri zorlamak ve benzeri gerekçelerle bağışıklıktan yararlanamayanların cezalarında indirim yapılabileceğidir. Başka

¹⁴³ OECD 1998.

¹⁴⁴ Konuya ilişkin olarak bkz. ECN model programı; KROES, N. (2006), "Delivering on the Crackdown: Recent Developments in the European Commission's Campaign against Cartels", *The 10th Annual Competition Conference at the European Institute, Fiesole, Italy*, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/06/595&format=HTML&agend=0&language=EN&guiLanguage=en>, s.3; Suurnakki ve Tierno Centella 2007, s.14.

¹⁴⁵ Ysewyn 2008, s.14.

¹⁴⁶ Ibid, s.14.

bir ifadeyle, pişmanlık programlarında belirlenen koşulları sağlayamayanlara, “ihlalin kabulü ve işbirliği karşılığında cezalarda indirim yaparak ilgililerle uzlaşma yetkisi” çerçevesinde indirim sağlanması mümkündür. Nitekim örneğin AB’de, yukarıda değinilen *Vitamin* ve *Belgian Beer* kartellerinin ortaya çıkarılmasını sağlayan teşebbüslere, 1996 tarihli program uyarınca, kartele liderlik ettikleri gerekçesiyle ceza verilmiş ancak bu ceza da indirim yapılmıştır. Benzer şekilde yine yukarıda değinilen *Italian Raw Tobacco* kararında, bağışıklık için başvuran teşebbüsün bir yöneticisinin, kartele taraf olan diğer teşebbüslerin yöneticilerine, şirketinin yapmış olduğu başvuru hakkında bilgi vermesi, bağışıklığın kaybı ile sonuçlanmış ancak ilgili teşebbüse verilen cezada indirim yapılmıştır. Bu noktada, ihlalin kabulü ve işbirliği karşılığında cezalarda indirim yaparak ilgililerle uzlaşma yetkisi çerçevesinde sağlanacak indirimin, ECN model programında da belirtildiği üzere, bağışıklık için yapılacak yarış azaltabilecek büyüklükte olmaması gerektiği vurgulanmalıdır. Bu nedenle ECN model programında %50’den fazla indirim yapılmaması tavsiye edilmiştir. Nitekim Komisyon’un ve AB üyesi devletlerin programlarında azami indirim oranının %50 olduğu görülmektedir.

5.9. İlave Af (*Amnesty Plus*), İlave Ceza (*Penalty Plus*), Çerçeve Soru (*Omnibus Question*) ve Af Teklifi/Önceliği (*Affirmative Amnesty*)

Pişmanlık programında, “ilave af (*amnesty plus*)”, “ilave ceza (*penalty plus*)” ve “çerçeve soru (*omnibus question*)” şeklinde adlandırılan düzenlemelere yer verilmelidir. İlave af kuralına göre; bir pazara yönelik soruşturmada pişmanlık programından yararlanması mümkün olmayanlar, başka bir pazardaki kartele ilişkin olarak başvuruda bulunurlarsa, hem ikinci pazardaki kartelden dolayı aftan yararlanmakta hem de ilk pazardaki kartelden kaynaklanan cezalarında indirim yapılmaktadır¹⁴⁷. İlave ceza; ilave aftan yararlanma imkanı olduğu halde bunu kullanmayanların, bu durumun herhangi bir şekilde ortaya çıkması halinde, cezalarının arttırılmasıdır¹⁴⁸. Çerçeve soru, işbirliği yapanlara yöneltilen ve doğru cevap vermek yükümlülüklerinin olduğu, “başka bir pazardaki

¹⁴⁷ GCR 2003b, s.22.

¹⁴⁸ Nitekim, yakın tarihli bir örnekte, ABD Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi, mahkemeden, kartel üyesi bir teşebbüse, İlave Ceza uygulaması çerçevesinde, ağır bir ceza vermesini talep etmiş; bu talep doğrultusunda, ilgili teşebbüse, 12 milyon \$ gibi, 17 milyon \$ olarak belirlenen etkilenen pazar hacmine göre yüksek bir oranda ceza verilmiştir. Bkz. MASOUDİ, G.F. (2007), “Cartel Enforcement in the United States (And Beyond)”, *Presented at the Cartel Conference, Budapest, Hungary*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/221868.pdf>, s.8.

kartel anlaşması hakkında bilginiz var mı?" şeklindeki sorudur¹⁴⁹. Bu üçlü yapı, aşağıdaki şekilde tasvir edilen bir tablo yaratmaktadır:

*"Bir pazarda A, B ve C şirketlerine yönelik olarak fiyat tespitinden dolayı soruşturma yürüttüğümüzü varsayalım. A ve B şirketleri rekabet otoritesinin haberi olmaksızın tamamen farklı bir pazarda X ve Y şirketleri ile de fiyat tespit etmiş olabilir. Uzlaşma olasılıklarından dolayı A ve B şirketlerinin faaliyette bulunduğu bu pazarda da inceleme yapılacaktır. A veya B şirketi bu riskten dolayı ilave af karşılığında ikinci üründeki karteli ihbar edebilir. Fakat bunu yapmakta acele etmezlerse, bu iki şirket, A ve B'nin başka bir pazardaki faaliyetlerinden dolayı soruşturmaya muhatap olduğunu öğrenen X veya Y şirketinin arkasında kalabilir."*¹⁵⁰

Bu nedenlerle, yukarıdaki üç düzenlemenin, ABD'nin kartellerle mücadelede kazandığı başarılarla çok büyük etkisi olmuştur. Nitekim Adalet Bakanlığı'nın yürüttüğü soruşturmanın yarısı, bu üç uygulama ile bağlantılıdır¹⁵¹. Örneğin, sadece *Sorbates* soruşturması, bu üçlü yapı sayesinde, 12 ayrı soruşturmanın daha aşama aşama başlamasına neden olmuştur¹⁵². Bu yapının, ABD'de kartopu etkisi¹⁵³ yaratarak elde ettiği başarı, diğer ülkelerin de bunu takip etmesine yol açmıştır. Buna gösterilebilecek örnek, Birleşik Krallık'tır¹⁵⁴. Buna karşılık AB'de, gerek 2002 gerek 2006 tarihli programda ilave affa yer verilmemiştir. AB programlarında ilave affa yer verilmemesi, ABD'deki başarıların bu uygulama olmaksızın da sağlanabileceği, bu çerçevede ilave affın cezaları caydırıcılığı ortadan kaldıracak derecede azalttığı yönündeki gerekçelerle açıklanmaktadır¹⁵⁵. Ancak bu gerekçelerin doktrinde genel olarak tatmin edici bulunmadığı; AB pişmanlık programlarına yönelik eleştirilerin ilave af düzenlemesine yer verilmemesine odaklandığı belirtilmelidir¹⁵⁶.

Bu başlık altında son olarak, ABD Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi'nin yakın bir tarihte uygulamaya başladığı, "af teklifi/önceliği (*affirmative amnesty*)" şeklinde adlandırılan strateji incelenmelidir. Bu strateji uyarınca, Antitröst Birimi'ndeki savcılar, kartel oluşumundan şüphelenilen pazarlardaki teşebbüsler

¹⁴⁹ Daha ayrıntılı açıklama ve Çerçeve Soru uygulamasına örnek için bkz. GCR 2003b, s.22.

¹⁵⁰ Hammond 2004, s.18.

¹⁵¹ GCR 2003b, s.22.

¹⁵² WARREN, P.H. (2004), "Targeting Industries for Cartel Enforcement", *ICN Cartel Workshop, Sydney, Australia*.

¹⁵³ SPRATLING, G.R. ve D.J. ARP (2003), "A New Paradigm for Counsel Responding to International Cartel Investigations", *G.C.R.*, October 2003, s.33.

¹⁵⁴ Levy ve O'Donoghue 2004, s.85-86.

¹⁵⁵ Wils 2007, s.61.

¹⁵⁶ Jephcott 2002, s.384; McElwee 2004.

ile temasa geçmekte ve bu teşebbüslere pişmanlık programını hatırlatmaktadır. Temasa geçilen teşebbüsler bu sayede, pişmanlık programına başvurmak konusundaki yarışta öncelik kazanmaktadır. Teklifte bulunulacak teşebbüsler seçilirken, temel olarak, bu teşebbüslerin geçmişte başka kartellere ilişkin olarak pişmanlık programı başvurusunda bulunup bulunmadığına ya da cezalarda indirim karşılığında, ihlallerini kabul ederek Antitröst Birimi ile işbirliği yapıp yapmadığına (*plea agreement*) bakılmaktadır. Antitröst Birimi yetkilileri tarafından af teklifi/önceliği stratejisinin birkaç kez başarıyla kullanıldığı ifade edilse de¹⁵⁷, konu hakkında kesin bir sonuca ulaşmak için erken olduğu düşünülmektedir.

6. TÜRK REKABET HUKUKUNDA PIŞMANLIK UYGULAMALARI

Pişmanlık programlarının ABD ve AB’de sağladığı faydalar, kartellerle etkili mücadele için yapılması gerekenlerden birinin bu programların kabulü olduğunu göstermiştir. Nitekim bugün, kartellerle mücadelede başarılı olmak isteyip de, pişmanlık programına sahip olmayan hiçbir ülke kalmamıştır¹⁵⁸. Buna karşılık Rekabet Kurulu, göreve başlamasının üzerinden on yılı aşkın bir zaman geçmiş olmasına rağmen, halen bir pişmanlık programı kabul etmemiştir. Ancak Rekabet Kurulu kararlarında, pişmanlık programlarındakine benzer uygulamaların görüldüğü de belirtilmelidir. *Trafik Sinyalizasyon*¹⁵⁹ kararı, bunun açık örneğidir. Anılan dosyada, ihalelerde danışıklı hareket eden diğer teşebbüslere %6’ya varan oranlarda para cezası verilirken, ihlalin ortaya çıkarılmasını sağlayan teşebbüse asgari ceza verilmiştir. Bu kararın Danıştay 13 üncü Dairesi tarafından, “soruşturma heyeti başkanı Kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılarak oy kullanmasının hukuka aykırı olduğu” gerekçesiyle iptali¹⁶⁰ üzerine verilen yeni kararda¹⁶¹ ise, ihlalin ortaya çıkarılmasını sağlayan teşebbüse ceza verilmemiştir. Bu durum, Rekabet Kurumu’nun internet sayfasında, “Rekabet Kurulu’nun dünyada kartellerle mücadelede etkin bir araç olarak kullanılan pişmanlık uygulamasını ilk kez trafik sinyalizasyon

¹⁵⁷ HAMMOND, S.D. (2006), “Measuring the Value of Second-In Cooperation in Corporate Plea Negotiations”, *The 54th Annual ABA Section of Antitrust Law Spring Meeting, Washington DC*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/215514.pdf>, s.11.

¹⁵⁸ Örneğin, 2002 yılında dört olan pişmanlık programına sahip AB üyesi ülke sayısı, şu anda 25’e çıkmıştır. Malta ve Slovenya’da da, pişmanlık programının kabulüne yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bkz. SAKKERS, E.C. ve J. YSEWYN (2008), “Cartel Enforcement and Leniency”, *IBC Advanced EC Competition Law Conference, London* ve http://ec.europa.eu/comm/competition/ecn/leniency_programme_nca.pdf.

¹⁵⁹ Trafik Sinyalizasyon, 10.03.2005 tarih ve 05-13/156-54 sayılı karar.

¹⁶⁰ Danıştay 13 üncü Dairesi’nin, 11.12.2007 günlü, E:2006/1429, K:2007/8688 sayılı kararı.

¹⁶¹ Trafik Sinyalizasyon, 27.03.2008 tarih ve 08-26/283-91 sayılı karar.

soruşturmasında re'sen uyguladığı" şeklinde duyurulmuştur¹⁶². 17.04.2008 tarihli bu duyuruda incelemenin başlatılması ile soruşturmanın yürütülmesi aşamalarında kolaylaştırıcı rol oynayan ve Rekabet Kurumu ile aktif işbirliğine giren teşebbüse para cezası uygulanmaması, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5728 sayılı Kanun ile değişik 16 ncı maddesinin 6 ncı fıkrasındaki düzenleme¹⁶³ ile açıklanmıştır. Konu çerçevesinde verilebilecek diğer bir örnek, *Yonga Levha I*¹⁶⁴ ve *Yonga Levha II*¹⁶⁵ kararlarında, kartele taraf diğer teşebbüslere %1, işbirliği yaparak kartel hakkında bilgi veren teşebbüse ise binde beş oranında para cezası uygulanmasıdır. Benzer şekilde, *Gazbeton*¹⁶⁶ kararında, kartele taraf diğer teşebbüslere %3, anlaşmanın varlığını inkar etmeyen ve işbirliğinde bulunan teşebbüse %2 oranında para cezası uygulanmıştır.

Rekabet Kurulu'nun bu kararları, pişmanlık programının neden kabul edilmediği sorusunu akla getirmektedir. Bu soruya, 5728 sayılı Kanun öncesi dönemde Rekabet Kurumu'nun verdiği cevap, 4054 sayılı Kanun'un 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında asgari cezaya yer verilmesi¹⁶⁷ ve 4 üncü fıkrafta, para cezasına karar verirken dikkate alınacak unsurlar arasında, işbirliğinin sayılmaması¹⁶⁸ şeklindedir¹⁶⁹. Ancak ileri sürülen bu gerekçenin, Rekabet Kurulu kararları ve 4054 sayılı Kanun ile bağdaşmadığı düşünülmektedir. Bu çerçevede,

¹⁶² Bkz. http://www.rekabet.gov.tr/word/basin/Sinyalizasyon_Basin_Aciklamasi.doc

¹⁶³ Bu düzenleme uyarınca, 4054 sayılı Kanun'a aykırılığın ortaya çıkarılması amacıyla Rekabet Kurumu ile aktif işbirliği yapan teşebbüsler ile bunların yöneticileri ve çalışanlarına, işbirliğinin niteliği, etkinliği ve zamanlaması dikkate alınarak ve gerekçesi açık bir şekilde gösterilmek suretiyle, ceza verilmeyebilmekte veya verilecek cezalarda indirim yapılabilir.

¹⁶⁴ Yonga Levha I, 06.09.2002 tarih ve 02-53/685-278 sayılı karar.

¹⁶⁵ Yonga Levha II, 25.02.2003 tarih ve 03-12/135-63 sayılı karar.

¹⁶⁶ Gazbeton, 30.05.2006 tarih ve 06-37/477-129 sayılı karar.

¹⁶⁷ 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik öncesinde, 4054 sayılı Kanun'un 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında yapılan düzenleme, "*Bu Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği Kurul kararı ile sabit olanlara...6.864 YTL'den aşağı olmamak üzere, ceza verilecek teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri ve/veya bu birliklerin üyelerinin bir yıl önceki mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin yüzde onuna kadar para cezası verilir*" şeklindedir. 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, asgari cezaya ilişkin hüküm kaldırılmış ve "bir önceki mali yıl" ifadesinin, nihai karardan bir önceki mali yıl olduğu belirtilmiştir.

¹⁶⁸ 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik öncesinde, 4054 sayılı Kanun'un 16 ncı maddesinin 4 üncü fıkrasında, "*Kurul, para cezasına karar verirken, kastın varlığı, kusurun ağırlığı, ceza uygulanan teşebbüs veya teşebbüslerin pazar içindeki gücü ve muhtemel zararın ağırlığı gibi unsurları dikkate alır*" düzenlemesi yapılmıştır. 5728 sayılı Kanun ile getirilen düzenleme ise, Kurul'un, para cezasına karar verirken, ihlalin tekerrürü, süresi, teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlalin gerçekleşmesindeki belirleyici etkisi, verilen taahhütlere uyup uymaması, incelemeye yardımcı olup olmaması, gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususları dikkate alacağı şeklindedir.

¹⁶⁹ OECD (2005), *Competition Law and Policy in Turkey*, OECD, Paris, s.40 ve 72.

ilk olarak, Rekabet Kurulu'nun 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiğini tespit edip, asgari cezaya ilişkin düzenlemenin varlığına rağmen, para cezası uygulamadığı kararlarının bulunduğu belirtilmelidir. Buna ilişkin olarak verilebilecek örnekler, *Konya Sürücü Kursları II*¹⁷⁰ ve *Kayseri Sürücü Kursları*¹⁷¹ kararlarıdır. İkinci olarak, 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik öncesinde, 4054 sayılı Kanun'un 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrasındaki alt sınırdan dolayı mutlaka ceza uygulanması gerektiğine dair, Rekabet Kurulu kararları ile bağdaşmayan görüşün haklı olduğu bir an için kabul edilse bile, diğer teşebbüslere yüksek miktarlarda cezalar verilirken, pişmanlık programına başvuran teşebbüslere asgari düzeyde ceza verilmesinin de amaca hizmet edebileceği vurgulanmalıdır. Nitekim *Trafik Sinyalizasyon* kararı, buna bir örnektir. Üçüncü olarak, yine 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik öncesinde, 4054 sayılı Kanun'un 16 ncı maddesinin 4 üncü fıkrasında, para cezasına karar verilirken dikkate alınacak unsurların, tahdidi değil tadadi şekilde belirlendiği; dolayısıyla Rekabet Kurulu'nun, *Trafik Sinyalizasyon*, *Yonga Levha I*, *Yonga Levha II* ve *Gazbeton* kararlarında yaptığı üzere, teşebbüslerin işbirliğini dikkate almasının önünde herhangi bir engel bulunmadığı belirtilmelidir. Bütün bunlara rağmen, 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişikliğin, bu tartışmaları sonlandırmak bakımından fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Çünkü anılan değişiklikte, Kanun'a aykırılığın ortaya çıkarılması amacıyla Kurumla işbirliği yapan teşebbüsler ile bunların yöneticileri ve çalışanlarına ceza verilmeyebileceği¹⁷² ve konuyla ilgili olarak Rekabet Kurulu tarafından yönetmelik çıkarılabileceği, açık bir yasal dayanağa kavuşturulmuştur.

Pişmanlık programının kabul edilmemesinin sebebi, “gerekli olan tüm koşullar bulunsa bile, pişmanlık programlarının Türkiye’de başarılı olamayacağı çünkü Türkiye’deki kültürel yapının pişmanlık programına başvurmayı engelleyeceği” şeklinde, ileri sürülmesi muhtemel bir görüş de olabilir. Bu görüşe verilebilecek ilk cevap, benzer iddiaların ileri sürüldüğü hukuk düzenlerinde sonucun farklı olduğudur. Gerçekten de, örneğin Güney Kore’de, pişmanlık programının işlemeceği, çünkü başvuru yapacaklara, Konfüçyus geleneğinden dolayı “hain” damgası vurulacağı ileri sürülmüş; ancak yabancı sermayeli

¹⁷⁰ Konya Sürücü Kursları II, 26.07.2007 tarih ve 07-62/761-263 sayılı karar.

¹⁷¹ Kayseri Sürücü Kursları, 23.08.2007 tarih ve 07-68/838-309 sayılı karar.

¹⁷² 5728 sayılı Kanun’da, “teşebbüs veya teşebbüs birliklerine para cezaları verilmesi halinde, ihlalde belirleyici etkisi saptanan teşebbüs veya teşebbüs birliği yöneticilerine ya da çalışanlarına, teşebbüs veya teşebbüs birliğine verilen cezanın yüzde beşine kadar para cezası verilir” şeklinde bir düzenleme getirildiğinden, “5.3. Teşebbüs Yöneticisi ve Çalışanlarının Cezalardan Bağışıklığı” başlığı altında yapılan değerlendirmeler çerçevesinde, Rekabet Kurumu ile aktif işbirliği yapan teşebbüs yöneticileri ve çalışanlarına ceza verilmemesi önem arz etmektedir.

teşebbüslerin de etkisi ile başarılı sonuçlar elde edilmiştir¹⁷³. Bu durum bizi ikinci cevaba götürmektedir. Küreselleşen dünyada yatırımlar da uluslar arası nitelik kazanmaktadır. Bu süreçte yabancı sermayeli teşebbüsler, yatırım yaptıkları ülkenin geleneklerinden farklı hareket edebilmekte; Güney Kore örneğinde olduğu üzere, pişmanlık programına başvurabilmektedir. Üçüncü olarak, tüm rekabet otoritelerine eş zamanlı olarak pişmanlık programı başvurusu yapılmasının yarattığı etkilerden bahsedilmelidir. Bir örneği, *Elektrik Türbini*¹⁷⁴ kartelinde yaşandığı üzere, uluslar arası kartelin bir üyesi pişmanlık programından yararlanmaya karar verdiğinde, başvurusunu yalnızca en ağır yaptırımları uygulama olasılığı olan hukuk düzenine değil, cezalandırma olasılığını en aza indirmek amacıyla tüm rekabet otoritelerine yapabilmektedir. Dördüncü olarak, Türkiye’de “4. Pişmanlık Programlarının Başarılı Olabilmesi İçin Gerekli Ön Koşullar” başlığı altında incelenen üç ön koşulun varlığı tartışmalı olmasına rağmen, işbirliği yapma arzusu gösterenlerin bulunduğu belirtilmelidir. *Trafik Sinyalizasyon, Yonga Levha I, Yonga Levha II ve Gazbeton* kararları bunun örnekleridir. Son olarak, pişmanlık programının kabulünün, hiçbir maliyetinin bulunmadığı; buna karşılık, önemli faydalar sağlama potansiyelinin olduğu vurgulanmalıdır.

Bu açıklamalar çerçevesinde, Rekabet Kurulu’nun, en kısa zamanda, teşebbüsler ile bunların yöneticileri ve çalışanları bakımından, “5. Pişmanlık Programlarının Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin İlkeler” başlığı altında yer verilen nitelikleri haiz bir pişmanlık yönetmeliğini uygulamaya koyması, kartellerle mücadelede önem taşımaktadır. Bunun için, 4054 sayılı Kanun’da bir değişiklik yapılmasına gerek olmadığı; 27 nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendindeki, “*Kanunun uygulanması ile ilgili olarak tebliğler çıkarmak ve gerekli düzenlemeleri yapmak*” hükmü çerçevesinde, Rekabet Kurulu’nun tebliğ veya benzeri bir düzenleme çıkarabileceği düşünülmektedir. Ancak 4054 sayılı Kanun’da, 5728 sayılı Kanun ile yapılan ve yukarıda yer verilen değişiklikler, konuya ilişkin tartışmaları sonlandırabilmek bakımından faydalı olacaktır.

Konu çerçevesinde getirilebilecek diğer bir öneri, çıkarılacak bir pişmanlık yönetmeliğine başvuranların, ABD’de 2004 yılında yapılan yasa değişikliği ile sağlandığı üzere¹⁷⁵, açılan tazminat davalarında, verilen zararın üç katına kadarından, kartele taraf diğer teşebbüsler ile müteselsilen sorumlu olması

¹⁷³ Hur 2004, s.7.

¹⁷⁴ Elektrik Türbini, 24.06.2004 tarih ve 04-43/538-133 sayılı karar.

¹⁷⁵ ABD’de 2004 yılında yapılan yasa değişikliğine ilişkin bilgiler, “2.4. Pişmanlık Programlarının Mağdurların Zararının Tazminini Kolaylaştırması” başlığı altında yer almaktadır.

yerine, zarar gören davacılarla işbirliği yapmaları koşuluyla¹⁷⁶, sadece kendi verdikleri zarardan sorumlu olması kuralının yasalaştırılmasıdır. Türkiye'deki tazminat davalarının sayısı, ABD'deki kadar fazla olmasa da, bu yönde bir yasa değişikliğinin pişmanlık yönetmeliğine başvuruları artırmak şeklinde bir fayda sağlayabileceği düşünülmektedir.

“3.4. Pişmanlık Programlarının Her Hukuk Düzeninde Uygulanamayacağı İddiası” başlığı altında, Türkiye'de örneğin ihaleye fesat karıştırma bakımından, kartele taraf olanların aynı anda hem adli hem de idari soruşturma ve cezalara konu olabileceği ifade edilmiştir. Çünkü 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 235 inci maddesi uyarınca suç teşkil eden ihaleye fesat karıştırma, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesinde de yasaklanmıştır. Bu çerçevede, örneğin bir teşebbüsün sahibi Türk Ceza Kanunu'nun 221 inci maddesi uyarınca etkin pişmanlıktan yararlanmak için başvurarak ihalelere fesat karıştıran bir örgütün ortaya çıkarılmasını sağlarsa ve fakat sahibi olduğu teşebbüs Rekabet Kurumu'nun çıkaracağı pişmanlık yönetmeliğine ilk başvuran olmamışsa, bu teşebbüse ceza uygulanacak mıdır? Ya da tersi şekilde, kartele taraf teşebbüslerden birinin sahibi Rekabet Kurumu'na başvuruda bulunarak ihalelere fesat karıştıran bir kartelin ortaya çıkarılmasını sağlamış ama Türk Ceza Kanunu'nun 221 inci maddesi çerçevesinde başvuruda bulunmamışsa, hapis cezasına mı muhatap olacaktır? Bu tür sorular, pişmanlık programlarının her hukuk düzeninde uygulanamayacağı ya da başarılı olamayacağı yönündeki iddialara dayanak olsa da, sorunun çözümünün, ilgili kamu otoriteleri arasında yazılı veya sözlü protokollerle eşgüdümün sağlanması, yasalarda değişiklik yapılması gibi yöntemlerle gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir.

Bu düzenlemelere paralel bir süreçte yapılması gereken, pişmanlık programlarının hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin ilkeleri belirlemek üzere hazırlanan bir Uluslararası Rekabet Ağı-*International Competition Network* (ICN) çalışmasında belirtildiği üzere, konuya ilişkin olarak kamuoyunun ve özellikle de iş çevrelerinin bilinçlendirilmesidir¹⁷⁷. Bu amaç doğrultusunda, basın açıklamaları yapılması, ilanlar verilmesi, düzenlenecek konferanslarda sunumlar

¹⁷⁶ Bu işbirliğine bir örnek, pişmanlık programına başvuran teşebbüsün, zarar gören davacılara, kartele ilişkin bilgi ve belgeler sunmasıdır.

¹⁷⁷ ICN (2006), “Drafting and Implementing an Effective Leniency Program”, *Anti-Cartel Enforcement Manual Cartel Working Group Subgroup 2: Enforcement Techniques*, http://www.internationalcompetitionnetwork.org/media/library/conference_5th_capetown_2006/FINALFormattedChapter2-modres.pdf, s.11.

gerçekleştirilmesi, akademik çalışmalar hazırlanması gibi bilgilendirme faaliyetleri gündeme gelebilir¹⁷⁸.

SONUÇ

Pişmanlık programlarının ABD ve AB’de sağladığı faydalar, kartellerle etkili mücadele için yapılması gerekenlerden birinin bu programların kabulü olduğunu göstermiştir. Nitekim bugün, kartellerle mücadelede başarılı olmak isteyip de, pişmanlık programına sahip olmayan hiçbir ülke kalmamıştır. Bu çerçevede, Rekabet Kurulu’nun göreve başlamasının üzerinden on yılı aşkın bir zaman geçmiş olmasına rağmen, halen bir pişmanlık yönetmeliği kabul etmemesi, her ne kadar pişmanlık programına benzer uygulamaları bulunsa da, eleştirilebilecek niteliktedir. Dolayısıyla Rekabet Kurulu’nun en kısa zamanda, teşebbüsler ile bunların yöneticileri ve çalışanlarının başvurabilecekleri bir pişmanlık yönetmeliğini yürürlüğe koyması önem arz etmektedir. Pişmanlık programlarındakine benzer uygulamaların görüldüğü çeşitli Kurul kararları, böyle bir program için, 4054 sayılı Kanun’da bir değişiklik yapılmasına gerek olmadığını; 27 nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendi çerçevesinde, Kurul’un, tebliğ veya benzeri bir düzenleme çıkarabileceğini göstermektedir. Ancak 4054 sayılı Kanun’da, 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, Kurul’a pişmanlık yönetmeliği çıkarmak hususunda verilen açık yetki, konuya ilişkin tartışmaları sonlandırabilmek bakımından faydalı olacaktır.

Ancak bu noktada hatırlatılması gereken, en ideal pişmanlık yönetmeliğinin bile kartellerle mücadelede başarıyı kendiliğinden getirmeyeceğidir. Bu başarının sağlanabilmesi için, kartellerin ortaya çıkarılma ihtimali, pişmanlık yönetmeliğine başvuru yapılsa bile yüksek olmalıdır. Dolayısıyla, Rekabet Kurumu, pişmanlık yönetmeliğinin yanı sıra, bilgi isteme, yerinde inceleme gibi “geleneksel yetkiler” ile kartellerle mücadelede ortaya çıkan ihtiyaçlara cevaben, görece yakın tarihlerde geliştirilen, “iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile teknik araçlarla izleme”, “uluslar arası işbirliği”, “ihlalin kabulü ve işbirliği karşılığında cezalarda indirim yaparak ilgililerle uzlaşma”, “ihbarcılarının ödüllendirilmesi” gibi yetkilerin bir bölümüne ya da tamamına sahip olmalı ve kullanılmalıdır. Buna ilaveten, kartel üyelerinin pişmanlık yönetmeliğine başvurmamaları halinde kendilerine uygulanacağını bildiği ciddi bir yaptırım tehdidi bulunmalıdır. Bu nedenle Rekabet Kurulu, kartellere caydırıcılığı sağlayacak büyüklükte cezalar uygulamalıdır. Bu çerçevede, 5728 sayılı Kanun ile ilave bir caydırıcı olarak getirilen, ihlalde belirleyici etkisi saptanan teşebbüs veya teşebbüs birliği yöneticilerine ya da çalışanlarına, teşebbüs veya teşebbüs birliğine verilen cezanın yüzde beşine kadar

¹⁷⁸ Ibid, s.11.

para cezası verileceğine dair düzenleme de etkili şekilde kullanılmalıdır. Keza, cezaların belirlenmesinin usul ve esaslarına ilişkin detaylı düzenlemeler getirerek, şeffaflık, nesnellik ve tutarlılığı sağlayacak bir ceza yönetmeliğinin çıkarılması da elzemdir.

Bu koşulların sağlanmasıyla eş zamanlı olarak, “şeffaflık” ve “başvuranlar lehine yorum” ilkeleri çerçevesinde düzenlenecek ve uygulanacak pişmanlık yönetmeliğinde bulunması önem arz eden hususlar şunlardır:

- Bir kartele ilişkin olarak inceleme başlamadan ilk başvuruyu yapana ceza uygulanmaması konusunda, Rekabet Kurulu'nun takdir hakkı bulunmamalı, başka bir deyişle, cezalardan bağımsızlık otomatik olmalıdır.
- Daha önce herhangi bir başvuru yapılmamış olması koşulu ile, pişmanlık yönetmeliğinden yararlanmak için başvurma imkanı, Rekabet Kurulu'nun bir kartele ilişkin olarak inceleme başlatmasından sonra da bulunmalıdır.
- Kartele taraf olan teşebbüslerin yönetici ve çalışanlarının da pişmanlık yönetmeliğinden yararlanma imkanı bulunmalıdır.
- Pişmanlık yönetmeliğinde, gerek inceleme başlamadan gerek inceleme başladıktan sonra başvuruda bulunanların sunması gereken bilgi ve belgeler konusunda, mümkün olduğunca açıklık olmalıdır.
- Pişmanlık yönetmeliği, başvuruda bulunacaklara, sunmaları istenen bilgi ve belgeleri tamamlayabilmeleri için süre verilmesine imkan tanınmalıdır.
- Pişmanlık yönetmeliği, başvuruda bulunanlara, şifahi olarak bilgi sunmaları ve bu bilgilerin Rekabet Kurumu'nda kaydedilerek iç yazışma haline getirilmesi imkanını sağlamalıdır. Haklarında soruşturma yürütülenlerin bu bilgilere giriş hakkı, soruşturma raporunun tebliğinden sonra başlamalı; bunlar dışındakilerin, örneğin şikayetçilerin, şifahi olarak sunulan bu bilgileri incelemesi mümkün olmamalıdır.
- Pişmanlık yönetmeliğine başvuranlar, yönetmelikte belirlenen koşullara bağlı olarak ceza uygulanmayacağını kısa süre içinde öğrenebilmelidir.
- Pişmanlık yönetmeliğinde cezalardan bağımsızlıktan hangi hallerde yararlanılamayacağı açıkça düzenlenmelidir. Bu çerçevede, kartelin kurulması için rakiplerini zorlayanlar, pişmanlık yönetmeliğinden yararlanmamalıdır. Ancak, bu gerekçeyle cezalardan bağımsızlık sağlanmaması, rakiplerin karteli kurmak konusunda zorlandığının çok açık olduğu istisnai hallerle sınırlanmalıdır. Pişmanlık yönetmeliğine başvuranların Rekabet Kurumu ile sürekli bir işbirliği içinde olmamaları da yönetmelikten yararlanılamamasına yol açacak hallerden bir diğeridir.

Bu kapsamda, pişmanlık yönetmeliğine başvuranlar, örneğin, başvuru konusu kartelle ilgili ellerinde bulunan veya elde edebilecekleri tüm bilgi ve belgeleri Rekabet Kurumu'na sunmalı; bu bilgi ve belgeleri gizlememeli veya ortadan kaldırmamalıdır. Keza, başvurular, Rekabet Kurumu tarafından aksi kararlaştırılmadıkça, dosyaya giriş hakkının başladığı soruşturma raporunun tebliğine kadar gizli tutulmalıdır. Pişmanlık yönetmeliğine başvuranların, başvuru konusu kartele taraf olmaya son vermemeleri, bağışıklıktan yararlanılamamasına yol açan hallerden bir diğeridir. Ancak Rekabet Kurumu'nun, başvuruda bulunanlardan, kartele devam etmelerini, örneğin kartel toplantılarına katılmalarını isteme imkanı bulunmalıdır. Pişmanlık yönetmeliğine başvuran ancak rakipleri zorlamak ve benzeri gerekçelerle bağışıklıktan yararlanamayanların cezalarında indirim yapılabilir.

- Pişmanlık yönetmeliğinde, “ilave af”, “ilave ceza” ve “çerçeve soru” düzenlemelerine yer verilmelidir.

Çıkarılacak bir pişmanlık yönetmeliğine başvuranların, açılan tazminat davalarında, verilen zararın üç katına kadarından, kartele taraf diğer teşebbüsler ile müteselsilen sorumlu olması yerine, zarar gören davacılarla işbirliği yapmaları koşuluyla, sadece kendi verdikleri zarardan sorumlu olması kuralının getirilmesinin, pişmanlık yönetmeliğine başvuruları artırabileceği düşünülmektedir.

Bütün bu düzenleme ve uygulamalara paralel bir süreçte, Rekabet Kurumu'nun, çıkarılacak pişmanlık yönetmeliği hakkında kamuoyunu ve özellikle de iş çevrelerini bilgilendirmesi, Türkiye'nin kartellerle mücadelede etkili bir araca sahip olmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

ANDERSON, D.G. ve M.J. REYNOLDS (2006), "Immunity and Leniency in EU Cartel Cases: Current Issues", *E.C.L.R.*, Issue 2, s.82-90.

ARBAULT, F. ve F. PEIRÓ (2002a), "The Citric Acid Cartel", *Competition Policy Newsletter*, No:1, February 2002, s.34-36.

ARBAULT, F. ve F. PEIRÓ (2002b), "The Commission's New Notice on Immunity and Reduction of Fines in Cartel Cases: Building on Success", *Competition Policy Newsletter*, No:2, June 2002, s.15-22

ASKOLA, E. (2004), "Commission Adopts a Cartel Decision Imposing Fines on Industrial Copper Tube Producers", *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2004, s.42-43

ASKOLA, E. (2006), "Commission Fines 3 Undertakings a Total of €76 Million for Participating in Rubber Chemicals Cartel", *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2006, s.66-67.

BAKER, D.I. (2001), "The Use of Criminal Law Remedies to Deter and Punish Cartels and Bid-Rigging", *The George Washington Law Review*, October/December 2001, Volume 69, No:5/6, s.693-714

BAKER, D.I. (2003), "Jailing Conspirators: A Critical Part of US Anti-Cartel Enforcement", *G.C.R.*, February 2003, s.25-27

BARENNE, M. ve B. VAN BARLINGEN (2005), "The European Commission's 2002 Leniency Notice in Practice", *Competition Policy Newsletter*, No:3, Autumn 2005, s.6-16.

BARNETT, T.O. (2006), "Seven Steps to Better Cartel Enforcement", *Presentation to the 11th Annual Competition Law & Policy Workshop, European Union Institute, Florence, Italy*,
<http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/216453.pdf>

BERMUDEZ, A.G. (2003), "The Specialty Graphite Price-Fixing Cartels", *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2003, s.66-67

BLAKE, S. (2008), "Criminal Cartel Enforcement in the UK", *IBC Advanced EC Competition Law Conference, London*

BREIT, I. (2001), "Commission Fines Eight Companies in Graphite Electrode Cartel", *Competition Policy Newsletter*, No:3, October 2001, s.34-35

BRIDGELAND, P. (2002), "Market Sharing Cartel on the Luxembourg Beer Market", *Competition Policy Newsletter*, No:1, February 2002, s.38-39

- CALVANI, T. (2004), “Competition Penalties & Damages in a Cartel Context: Criminalisation & the Case for Custodial Sentences”, *ICN Workshop on Cartels, Sydney, Australia*
- CAMESASCA, P.D. ve P. VAN CAYSEELE (2007), “The EC Commission’s 2006 Fine Guidelines Reviewed from an Economic Perspective: Risking Over-Deterrence”, *Amsterdam Center for Law & Economics Working Paper No. 2007-03*, <http://ssrn.com/paper=989628>
- CARLE, J., S.P. LINDEBORG ve E. SEGENMARK (2002), “The New Leniency Notice”, *E.C.L.R.*, Issue 6, s.265-272
- CARSWELL-PARMENTIER, L. (2006), “Recent Developments in French Competition Law – Commitments, Leniency and Settlement Procedures – The French Approach”, *E.C.L.R.*, Issue 11, s.616-630.
- CLI (2005), “EU’s Leniency Policy Calls for Thought”, *Competition Law Insight*, 12 April 2005, s.1.
- DE ARAUJO, K.V.M.M., P.R.P. PUGLIESE ve A.G. CASTILLO (2003), “European Union and Brazil: Leniency in Cartel Cases—Achievements and Shortcomings”, *E.C.L.R.*, Issue 9, s.463-474
- EIBL, S. ve J. KUBLER (2007), “Update from Germany: Calculation of Fines and Leniency”, *E.C.L.R.*, Issue 2, s.116-124.
- GAUER, C. ve M. JASPERS (2007), “ECN Model Leniency Programme – a first step towards a harmonised leniency policy in the EU”, *Competition Policy Newsletter*, Spring 2007, s.35-38.
- GCR (2003a), “Interview with Finn Lauritzen”, *G.C.R.*, April 2003, s.11-12.
- GCR (2003b), “The Architects of Enforcement”, *G.C.R.*, October 2003, s.20-27
- GCR (2005), “Cutting-Edge Issues in Cartels”, *G.C.R.*, April 2005, s.22-32
- GERADIN, D. ve D. HENRY (2005), “The EC Fining Policy for Violations of Competition Law: An empirical Review of the Commission Decisional Practice and the Community Courts’ Judgments”, *The Global Competition Law Centre Working Papers Series, GCLC Working Paper 03/05*
- GRIFFIN, J.M. (2001), “An Inside View of a Cartel at Work: Common Characteristics of International Cartels”, *Fighting Cartels—Why and How?* içinde, Swedish Competition Authority, 2001 Konkurrensvetket, Sweden, s.29-55.
- HAMMOND, S.D. (2001a), “When Calculating the Costs and Benefits of Applying for Corporate Amnesty, How Do You Put a Price Tag on an

Individual's Freedom?", *The Fifteenth Annual National Institute on White Collar Crime, San Francisco, California*, www.usdoj.gov/atr/public/speeches/7647.htm.

HAMMOND, S.D. (2001b), "The Fly on the Wall Has Been Bugged—Catching an International Cartel in the Act", *International Law Congress 2001, EU Competition Law, Dublin, Ireland, UK*, www.usdoj.gov/atr/public/speeches/8280.htm

HAMMOND, S.D. (2001c), "From Hollywood to Hong Kong—Criminal Antitrust Enforcement Is Coming to a City near You", *Antitrust Beyond Borders, Chicago, Illinois*, www.usdoj.gov/atr/public/speeches/9891.htm

HAMMOND, S.D. (2004), "Cornerstones of an Effective Leniency Program", *Presented before the ICN Workshop on Leniency Programs, Sydney, Australia*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/206611.pdf>

HAMMOND, S.D. (2005), "An Overview of Recent Developments in the Antitrust Division's Criminal Enforcement Program", *Before the American Bar Association Midwinter Leadership Meeting, Kona, Hawaii*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/207226.pdf>

HAMMOND, S.D. (2006), "Measuring the Value of Second-In Cooperation in Corporate Plea Negotiations", *The 54th Annual ABA Section of Antitrust Law Spring Meeting, Washington DC*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/215514.pdf>

HUR, J.S. (2004), "Tools & Techniques for Cartel Detection", *ICN Cartel Workshop, Sydney, Australia*

ICN (2005), "Defining Hard Core Cartel Conduct Effective Institutions Effective Penalties—Building Blocks for Effective Anti-Cartel Regimes", *Report Prepared by the ICN Working Group on Cartels, ICN 4th Annual Conference, Bonn, Germany*

ICN (2006), "Drafting and Implementing an Effective Leniency Program", *Anti-Cartel Enforcement Manual Cartel Working Group Subgroup 2: Enforcement Techniques*, http://www.internationalcompetitionnetwork.org/media/library/conference_5th_capetown_2006/FINALFormattedChapter2-modres.pdf

JEPHCOTT, M. (2002), "The European Commission's New Leniency Notice—Whistling the Right Tune?", *E.C.L.R.*, Issue 8, s.378-385

JOSHUA, J.M. (2004), "Oral Statements in EC Competition Proceedings: A Due Process Short-Cut", *Competition Law Insight*, No:26, 7 December 2004, s.3-7

JOSHUA, J.M., M. LOW ve G.SPRATLING (2001), "International Cartels, International Exposure: How to Contain the Pain", *G.C.R.*, February/March 2001, s.16-24.

JOSHUA, J.M. ve N.VAN HINTEN-REED (2001), "Rethinking Leniency at the European Commission", *G.C.R.*, October/November 2001, s.18-21.

KARACEHENNEM, N. (2008), "Rekabet İhlalinde Bulunan Teşebbüs ve Teşebbüs Birliklerine Verilecek Para Cezalarına İlişkin Olarak Rekabet Kurumu'nca Hazırlanan Kılavuz Taslağı Hakkında Düşünceler – (III)", *Rekabet Forumu*, Sayı:39, Mart 2008, s.4-8.

KIM, B. (2005), "Measures to Improve Cartel Detection (Other than Leniency)", *ICN Cartel Workshop, Seoul, Korea*.

KROES, N. (2006), "Delivering on the Crackdown: Recent Developments in the European Commission's Campaign against Cartels", *The 10th Annual Competition Conference at the European Institute, Fiesole, Italy*, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/06/595&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

LEVY, N. ve R. O'DONOGHUE (2004), "The EU Leniency Programme Comes of Age", *World Competition*, No:27(1), s.75-99

LOWE, P. (2007a), "Commission's Enforcement Record in 2006", *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2007, s.1-2.

MAGUIRE, C. (2002), "The European Commission's New Leniency Notice: Roses and Thorns", *G.C.R.*, April/May 2002, s.36-39

MASOUDİ, G.F. (2007), "Cartel Enforcement in the United States (And Beyond)", *Presented at the Cartel Conference, Budapest, Hungary*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/221868.pdf>

McELWEE, D. (2004), "Should the European Commission Adopt 'Amnesty Plus' in Its Fight against Hard-Core Cartels?", *E.C.L.R.*, Issue 9, s.558-565

MONTI, M. (2001), "Why Should We Be Concerned with Cartels and Collusive Behaviour?", *Fighting Cartels—Why and How?* içinde, Swedish Competition Authority, 2001 Konkurrensverket, Sweden, s.14-22.

MUELLER, T. (2004), "Expulsion from the Garden of Eden", *G.C.R.*, May 2004, s.33

NIJS, B. (2002), “Market-Sharing and Price-Fixing Cartels on the Belgian Beer Market”, *Competition Policy Newsletter*, No:1, February 2002, s.36-38

NORLANDER, K. (2004), “Discovering Discovery—US Discovery of EC Leniency Statements”, *E.C.L.R.*, Issue 10, s.646-659.

OECD (1998), “Recommendation of the Council concerning Effective Action Against Hard Core Cartels”, C(98)35/FINAL

OECD (2002), “Report on the Nature and the Impact of Hard Core Cartels And Sanctions Against Cartels Under National Competition Laws”, DAF/COMP(2002)7

OECD (2004), “Cartels: Sanctions Against Individuals”, DAF/COMP(2004)39

OECD (2005), *Competition Law and Policy in Turkey*, OECD, Paris

OFT (2006), “Leniency and No-action – OFT’s Draft Final Guidance Note on the Handling of Applications”,

http://www.of.gov.uk/shared_of/reports/comp_policy/oft803a.pdf

PATE, R.H. (2003a), “The DOJ International Antitrust Program—Maintaining Momentum”, *Before the American Bar Association Section of Antitrust Law 2003 Forum on International Competition Law, New York City*,
<http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/200736.pdf>

PATE, R.H. (2003b), “Anti-Cartel Enforcement: The Core Antitrust Mission”, *Before the British Institute of International and Corporative Law Third Annual Conference on International and Comparative Competition Law the Transatlantic Antitrust Dialogue, London, England*,
www.usdoj.gov/atr/public/speeches/201199.htm

PATE, R.H. (2003c), “Vigorous and Principled Antitrust Enforcement: Priorities and Goals”, *Before the Antitrust Section of the American Bar Association Annual Meeting, San Francisco, California*,
<http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/201241.pdf>

PATE, R.H. (2004a), “Securing the Benefits of Global Competition”, *Tokyo American Center, Tokyo, Japan*,
<http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/205389.pdf>

PATE, R.H. (2004b), “International Anti-Cartel Enforcement”, *Before the 2004 ICN Cartels Workshop, Sydney, Australia*,
www.usdoj.gov/atr/public/speeches/206428.htm

- PEIRO, F. (2002), "The Vitamin Cartels", *Competition Policy Newsletter*, No:1, February 2002, s.30-34
- PERETZ, G. (2000), "Cartels and Fining Policy", *IBC Advanced EC Competition Law Conference, Brussels*
- PETERS, T. (2004), "Commission Fines Members of the Organic Peroxides Cartel", *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2004, s.46-47
- RIVAS, J. ve J. BRANTON (2003), "Developments in EC Competition Law in 2002: An Overview", *Common Market Law Review*, No:40, s.1187-1240.
- RIVERO, E.M. (2001), "Recent Cases in the Transport Sector: Commission Fines Scandinavian Airlines System (SAS) and Maersk Air for Market-Sharing", *Competition Policy Newsletter*, No:3, October 2001, s.40-43
- ROSOCHOWICZ, P.H. (2004), "The Appropriateness of Criminal Sanctions in the Enforcement of Competition Law", *E.C.L.R.*, Issue 12, s.752-757
- SAKKERS, E.C. ve J. YSEWYN (2008), "Cartel Enforcement and Leniency", *IBC Advanced EC Competition Law Conference, London*
- SAMUEL, G. (2004), "2004 ICN Cartels Workshop Welcome Speech", *ICN Cartel Workshop, Sydney, Australia*
- SANDHU, J.S. (2007), "The European Commission's Leniency Policy: A Success?", *E.C.L.R.*, Issue 3, s.148-157.
- SCHONEVELD, F.R. (2003), "Cartel Sanctions and International Competition Policy: Cross-Border Cooperation and Appropriate Forums for Cooperation", *World Competition*, No:26(3), s.433-471
- SOAMES, T. (1996), "An Analysis of the Principles of Concerted Practice and Collective Dominance: A Distinction without a Difference?", *E.C.L.R.*, No:1/1996, s.24-39.
- SPRATLING, G.R. (1998), "The Corporate Leniency Policy: Answers to Recurring Questions", *ABA Antitrust Section 1998 Spring Meeting, Washington D.C.*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/1626.htm>
- SPRATLING, G.R. (1999), "Making Companies an Offer They Shouldn't Refuse", *Bar Association of the District of Columbia's 35th Annual Symposium on Associations and Antitrust, Washington D.C.*, <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/2247.htm>.
- SPRATLING, G.R. ve D.J. ARP (2003), "A New Paradigm for Counsel Responding to International Cartel Investigations", *G.C.R.*, October 2003, s.28-33

- STIGLER, G.J. (1964), "A Theory of Oligopoly", *J.Pol.Econ*, 72, s.44-61.
- SUURNAKKI, S. ve M.L. TIERNO CENTELLA (2007), "Commission Adopts Revised Leniency Notice to Reward Companies that Report Hard-core Cartels", *Competition Policy Newsletter*, No:1, Spring 2007, s.7-15.
- VAN BARLINGEN, B. (2003), "The European Commission's 2002 Leniency Notice after One Year of Operation", *Competition Policy Newsletter*, No:2, Summer 2003, s.16-22
- VELJANOVSKI, C. (2007), "Cartel Fines in Europe", *World Competition*, No:30(1), s.65-86.
- WARREN, P.H. (2004), "Targeting Industries for Cartel Enforcement", *ICN Cartel Workshop, Sydney, Australia*.
- WHISH, R. (2001), "Fighting Cartels: The Legal Meaning of Conspiracy", *Fighting Cartels—Why and How?* içinde, Swedish Competition Authority, 2001 Konkurrensverket, Sweden, s.100-115.
- WILS, W.P.J. (2003), "Self-Incrimination in EC Antitrust Enforcement: A Legal and Economic Analysis", *World Competition*, No:26(4), s.567-588
- WILS, W.P.J. (2005), "Is Criminalization of EU Competition Law the Answer?", *World Competition*, No:28(2), s.117-159
- WILS, W.P.J. (2007), "Leniency in Antitrust Enforcement: Theory and Practice", *World Competition*, No:30(1), s.25-64.
- YSEWYN, J. (2008), "Immunity and Leniency in the EU: Is the Tail Wagging the Dog?", *Fourth Annual Conference of Global Competition Law Centre, Brussels*.
- ZÖTTL, J. (2007), "Though Shallst Co-operate – New Immunity Guidelines in Germany", *E.C.L.R.*, Issue 3, s.197-204.

AVRUPA BİRLİĞİ**Komisyon Kararları**

- Cartonboard (1994) OJ L243/1
- Pre-insulated Pipes (1999) OJ L24/1
- Greek Ferries (1999) OJ L109/24
- SAS-Maersk Air (2001) OJ L265
- Graphite Electrodes (2002) OJ L100/1
- Citric Acid (2002) OJ L239/18
- Luxembourg Beer (2002) OJ L253/21
- Vitamin (2003) OJ L6/1
- Industrial and Medical Gases (2003) OJ L84/1
- Belgian Beer (2003) OJ L200/1
- Methionine (2003) OJ L255/1
- Carbonless Paper (2004) OJ L 115/1
- Food Flavour Enhancers (Nucleotide) (2004) OJ L75/1
- Industrial Copper Tube (2004) OJ L125/50
- Art Auction (Commission Press Release IP/02/1585 of 30 October 2002)
- Specialty Graphite (Commission Press Release IP/02/1906 of 17 December 2002)
- Sorbates (Commission Press Release IP/03/1330 of 02 October 2003)
- Carbon and Graphite (Commission Press Release IP/03/1651 of 03 December 2003)
- Organic Peroxides (Commission Press Release IP/03/1700 of 10 December 2003)
- Copper Plumbing Tube (Commission Press Release IP/04/1065 of 03 September 2004)
- Monochloroacetic Acid (Commission Press Release IP/05/61 of 19 January 2005)
- Italian Raw Tobacco (Commission Press Release IP/05/1315 of 20 October 2005)
- Rubber Chemicals (Commission Press Release IP/05/1656 of 21 December 2005)
- Hydrogen Peroxide and Perborate (Commission Press Release IP/06/560 of 3 May 2006)
- Acrylic Glass (Commission Press Release IP/06/698 of 31 May 2006)
- Road Pavement Bitumen (Commission Press Release IP/06/1179 of 13 September 2006)
- Copper Fittings (Commission Press Release IP/06/1222 of 20 September 2006)
- Synthetic Rubber (Commission Press Release IP/06/1647 of 29 November 2006)

TÜRKİYE**Danıştay 13 üncü Dairesi Kararları**

- 11.12.2007 günlü, E:2006/1429, K:2007/8688 sayılı karar

Rekabet Kurulu Kararları

- Yonga Levha I, 06.09.2002 tarih ve 02-53/685-278 sayılı karar
- Yonga Levha II, 25.02.2003 tarih ve 03-12/135-63 sayılı karar
- Seramik, 24.02.2004 tarih ve 04-16/123-26 sayılı karar
- Elektrik Türbini, 24.06.2004 tarih ve 04-43/538-133 sayılı karar
- Trafik Sinyalizasyon, 10.03.2005 tarih ve 05-13/156-54 sayılı karar
- Trafik Sinyalizasyon, 27.03.2008 tarih ve 08-26/283-91 sayılı karar
- Gazbeton, 30.05.2006 tarih ve 06-37/477-129 sayılı karar
- Konya Sürücü Kursları II, 26.07.2007 tarih ve 07-62/761-263 sayılı karar
- Kayseri Sürücü Kursları, 23.08.2007 tarih ve 07-68/838-309 sayılı karar

ULUSLARARASI GELİŞMELER

- AVRUPA BİRLİĞİ'NDEN HABERLER
- ABD'DEN HABERLER

AB'DEN HABERLER**AB Özel Hukuk Kapsamında Antitröst Tazminatları İçin Teklifler Hazırladı**

03 Nisan 2008

Komisyon, antitröst ihlallerinden zarar gören tüketiciler ve işyerlerinin tazminat alabilmesine yönelik yeni bir model öneren bir Beyaz Rapor yayınladı. Beyaz Rapor, Avrupa hukuk sistemleri ve geleneklerine saygı çerçevesinde kurbanların tazminat taleplerini daha etkin bir hale getirmeyi amaçlayan öneriler içermekte. Komisyon tarafından özetlenen model, girilen zararın bir katına kadar tazminat verilmesini temel almaktadır. Beyaz Rapor'un diğer kilit önerileri toplu tazminatı, delil ifşasını ve rekabet otoritelerinin nihai kararlarının daha sonraki tazminat davaları üzerindeki etkilerini kapsamaktadır. Avrupa Rekabet Komisyonu Üyesi Neelie Kroes, "Bu Beyaz Rapor'daki öneriler, AB antitröst kurallarını bozan şirketler nedeniyle her yıl milyarlarca Euro zarara uğrayan tüketiciler ve işyerleri için adalet anlamına gelmektedir," dedi.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/515&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

İlk Derece Mahkemesi Deutsche Telekom'un Temyizini Reddetti

10 Nisan 2008

İlk Derece Mahkemesi, Komisyon'un Deutsche Telekom'un 1998'den beri sabit telefon ağına doğrudan erişim piyasaları üzerindeki hakim durumunu kötüye kullandığı hükmüne vardığı 23 Mayıs 2003 tarihli kararı hakkında Deutsche Telekom tarafından yapılan temyiz başvurusunu reddetmiştir. Söz konusu kötüye kullanma, şebekeye erişim için rakiplerden perakende erişim fiyatının üzerinde fiyatlar istemekten oluşmaktaydı. "Marj sıkıştırması" biçimindeki bu fiyatlandırma rakiplerin son kullanıcı fiyatlarını Deutsche Telekom'un son kullanıcı fiyatlarına oranla daha yüksek seviyede belirlemeye zorlamıştır. Komisyon Deutsche Telekom'a 12,6 milyon Euro para cezası vermiştir. Deutsche Telekom Komisyon'un cezasının iptal edilmesi ya da en azından indirilmesi için İlk Derece Mahkemesine başvurmuştur. Ancak İlk Derece Mahkemesi Deutsche Telekom tarafından getirilen tüm savunmaları reddetmiştir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://curia.europa.eu/en/actu/communiqués/cp08/aff/cp080026en.pdf>

Komisyon Sigorta Grup Muafiyeti Düzenlemesinin Kullanımını İnceliyor

17 Nisan 2008

Avrupa Komisyonu, Sigorta Grup Muafiyeti Düzenlemesinin işleyişine dair halka açık bir istişare başlatmıştır. İlgili Düzenleme sigorta şirketleri arasında imzalanan, bağlayıcı olmayan standart poliçe koşullarını, risk hesaplanmasına yönelik istatistiksel bilgi alışverişini ve sigorta havuzları oluşturulmasını da kapsayan bazı işbirliği anlaşmalarını Komisyon'un kısıtlayıcı iş eylemleri yasağından muaf tutmaktadır. Halka açık istişare sanayi, ulusal düzenleme ve rekabet otoriteleri ile tüketici gruplarına gönderilen anketlerle desteklenecektir. Amaç, Grup Muafiyeti Düzenlemesinin nasıl kullanıldığını ve AB'deki çeşitli sigorta piyasaları üzerindeki etkisini belirlemektir. Elde edilen sonuçlar Komisyon'un, yürürlükten kalkacağı tarih olan Mart 2010'da Düzenlemeyi yenileyip yenilememek konusunda karar vermesine yardımcı olacaktır. 17 Temmuz 2008 tarihine kadar alınacak yorumlardan sonra Komisyon bir rapor taslağı hazırlayacak ve etki değerlendirmesi yürütecektir. Komisyon'un Grup Muafiyeti Düzenlemesini yenilemeye ya da revize etmeye karar vermesi halinde, Komisyon bir taslak üzerinde görüş isteyecektir. Başka bir Düzenlemeye gerek duyulmaması durumunda, Komisyon 2009 yılında bu konuda bir Bildiri yayınlayacaktır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/596&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon İspanya'dan ENDESA İhalesi'ndeki Koşulları Kaldırmasını İstedi

15 Mayıs 2008

Komisyon İspanya'dan Aralık 2007 tarihli karara uyarak İspanyol şirket ENDESA'nın İtalyan şirket ENEL ve İspanyol şirket ACCIONA tarafından devralınması işlemine getirilen koşulları geri almasını istedi. Komisyon Temmuz 2007'de söz konusu işleme izin vermiş ancak Aralık 2007'de İspanya'nın öngördüğü koşulların AT hukuku ile bağdaşmadığını belirterek İspanya'dan 10 Ocak 2008 tarihine kadar bu koşulları geri almasını talep etmişti. İspanya'nın karara uymaması üzerine Komisyon ihlal prosedürünü başlattı. İspanya bir ay içerisinde tatmin edici bir cevap veremezse Komisyon tarafından Avrupa Toplulukları Adalet Divanı'na sevk edilebilir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/746&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon Gaz de France'a Karşı Resmi İşlem Başlattı

22 Mayıs 2008

Komisyon Fransız doğalgaz şirketi Gaz de France'a karşı resmi antitröst işlemleri başlatacağını açıkladı. Komisyon Fransa'da alt doğalgaz tedarik piyasalarında, özellikle uzun vadeli taşıma kapasitesi rezervasyonu ve ithalat anlaşmaları ağı yoluyla, rekabeti engelleyebilecek ya da azaltabilecek davranışlar üzerinde duruyor. Gaz de France ve Gaz de France'a bağlı şirketlerin yürüttüğü bazı faaliyetlerin AT Antlaşması'nın 81. ve 82. Maddeleri ile AEA Antlaşması'nın 53. ve 54. Maddeleri açısından ihlal teşkil edebileceğinden şüpheleniliyor. İşlemin başlatılması 2006 yılında Gaz de France'ın binasında yapılan incelemelere dayanıyor.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/08/328&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon Motorlu Araçlar Grup Muafiyeti Tüzüğü Hakkında Rapor Yayımladı

25 Mayıs 2008

AT Antlaşmasında yer alan kısıtlayıcı ticari faaliyetlerle ilgili kuralların (81. Madde) motorlu taşıtların dağıtım ve yetkili servis anlaşmalarına uygulanmasını düzenleyen grup muafiyeti Tüzüğü (1400/2002 sayılı Tüzük) hakkında Komisyon'un hazırladığı değerlendirme raporuna göre, hem yeni araç hem de bakım ve onarım piyasalarında son yıllarda rekabetin arttığı gözlemlendi. Söz konusu raporda grup muafiyetinin genel olarak olumlu sonuçlar doğurduğu ancak bazı hükümlerin gereksiz olduğu bazılarının da ters etkiler yarattığı belirtildi. Bir sonraki değerlendirme aşamasında gelecekteki rejimin içeriğine karar verilecek.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/810&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

İsveç ile İlgili Mahkeme İşlemleri Sona Erdi

5 Haziran 2008

İsveç'in Radyo ve Televizyon Yasasında yaptığı değişiklikler üzerine Komisyon, Avrupa Toplulukları Adalet Divanında açtığı davayı geri aldı. İsveç'teki sistem kısmen devlete ait olan Boxer isimli şirketin, uygulamada, İsveç'te karasal ağ yoluyla şifreleme ve dijital TV programlarının dağıtımını sağlayan tek şirket haline gelmesine neden olmuştu. Komisyon'un İsveç'i ATAD'a sevk etme kararının ardından İsveç, Boxer'a bazı dijital karasal yayın servislerini yürütmek için münhasır hak tanıyan ve AB hukukunu ihlal eden lisans sistemini kaldırdı. Şu anda pazara yeni giren şirketlerin daha önceden tekel durumunda bulunan Boxer'la rekabet etmesini engelleyen herhangi bir yasal düzenleme bulunmuyor.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/878&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon Sodyum Klorat Karteline Ceza Verdi

11 Haziran 2008

Komisyon EKA Chemicals, Akzo Nobel, Finnish Chemicals, Erikem Luxembourg, Arkema France, Elf Aquitaine, Aragonesas Industrias y Energia ve Uralita'ya 1994 ve 2000 yılları arasında AT Antlaşmasını (81. Madde) ve AEA Antlaşmasını ihlal ederek (53. Madde) toplantılar ve diğer yasa dışı görüşmeler yoluyla kağıt endüstrisinde beyazlatıcı olarak kullanılan sodyum klorat için fiyat tespiti yapmaları ve satış hacimlerini paylaşmaları nedeniyle toplam 79.070.000 Euro para cezası verdi. Akzo Nobel ve yan kuruluşu EKA Chemicals kartelle ilgili ilk bilgi veren şirketler olarak 2002 Pişmanlık Programı uyarınca cezalardan tamamen muaf tutulurken Arkema France'a verilen para cezası mükerrer suç nedeniyle (daha önce de üç kez kartel nedeniyle suçlu bulunmuştu) % 90 oranında artırıldı.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/917&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon Volkswagen'in Scania'yı Devralmasını Onayladı

13 Haziran 2008

Komisyon, kamyon ve otobüs üreten İsveç şirketi Scania'nın Alman şirketler grubu Volkswagen tarafından devralınması işlemini onayladı. Komisyon'un işlemle ilgili yaptığı inceleme, tarafların ana faaliyet alanlarında herhangi bir kesişme olmadığını gösterdi. Volkswagen esas olarak binek otomobilleri ve hafif ticari taşıt üretiyor, Scania ise bu sektörde faaliyet göstermiyor. Volkswagen'in kamyon ve otobüs üreticisi MAN'da bulunan azınlık hisselerinin ise rekabet üzerinde olumsuz etki yaratmayacağını belirten Komisyon işlemin AEA'da ilgili pazarlarda rekabet açısından sakıncalı olmayacağına karar verdi.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/940&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon Posta Tekelini Genişlettiği İçin Slovakya Hakkında İşlem Başlattı

18 Haziran 2008

Komisyon Slovakya'dan Posta Kanununda yaptığı değişiklikleri açıklamasını talep etti. Söz konusu değişiklikler Slovenská Pošta'nın tekel durumunu, kanunda yapılan değişikliklerden önce rekabete açık olan "hybrid mail" adı verilen hizmetlere de genişletiyor. Komisyon bu piyasada bulunan posta operatörlerinin faaliyetlerinin yasayla engellendiğini ve risk altında olduğunu iddia etti. Ayrıca AT Antlaşmasına göre Üye Devletler, kamu teşebbüsleriyle ya da münhasır hak verdikleri teşebbüslerle ilgili önlemlerin antitröst kurallarına uymasını sağlamak zorundadır. Bu nedenle Komisyon Slovakya'nın rekabetin zarar görmesini engellemek için yeni hükümleri askıya alabileceğini ve geçici tedbirler öngörebileceğini belirtti.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/969&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon Asansör Kartelinde Tazminat İçin Mahkemeye Gidiyor

24 Haziran 2008

Komisyon, asansör ve yürüyen merdivenlerin kurulumu ve bakımı için uyguladıkları yüksek fiyatlar nedeniyle dört asansör şirketinden tazminat almak

amacıyla Brüksel'deki Tribunal de Commerce'a başvurduğunu açıkladı. Komisyon 2007 yılında bu şirketlerin çeşitli ülkelerde, karteller ve kısıtlayıcı ticari faaliyetlerle ilgili AT kurallarını ihlal ederek yasa dışı kartel oluşturduklarını tespit etmişti. Dava, Komisyon'a ve diğer AB kurumlarına ait, Brüksel'de ve Lüksemburg'da bulunan binalarla ilgili iddiaları kapsıyor. Rekabetten sorumlu Komisyon üyesi Neelie Kroes rekabete aykırı eylemlere maruz kalanların ulusal mahkemeler önünde tazminat davası açmalarını teşvik etmek için ellerinden gelen çabayı gösterdiklerini ve bu davayla örnek olmaya çalıştıklarını belirtti.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/998&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

**Komisyon News Corporation'ın Premiere'i Devralmasına
Koşullu İzin Verdi**

25 Haziran 2008

Komisyon, Alman ödemeli TV şirketi Premiere AG'nin Amerikan şirket News Corporation tarafından devralınmasına Premiere'in uydu platformuna üçüncü tarafların erişiminin sağlanması koşuluyla izin verdi.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1012&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

**Komisyon Kartelde Suçunu İtiraf Edenlere
Yüzde On Ceza İndirimi Önerdi**

30 Haziran 2008

Komisyon daha sadeleştirilmiş bir prosedürle kartel vakalarını sonuçlandıracağı yeni bir uzlaşma prosedürü getirdi. Buna göre Komisyon'un dosyasında kanıtları gören taraflar kartele katıldıklarını ve karteldeki sorumluluklarını kabul ederek para cezalarında % 10 indirim elde edebilecekler. Pişmanlık Duyurusu kapsamında tarafların gönüllü olarak kanıt sunmasından farklı olan bu işbirliği prosedürü, kartel vakalarında idari işlemleri basitleştirmeyi ve Avrupa Mahkemeleri önündeki dava yükünü azaltmayı amaçlıyor. Komisyon'un Üye Devletlerin rekabet otoriteleri ile görüşerek gözden geçirdiği uzlaşma paketi AB Resmi Gazetesinde yayımlandıktan sonra yürürlüğe girecek.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1056&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

ABD'DEN HABERLER

Japan Airlines International, Kargo Nakliyat Fiyatlarının Tespiti Suçunu Kabul Etti

16 Nisan 2008

Adalet Bakanlığı Japan Airlines International Co. Ltd.'nin (JAL), uluslararası kargo nakliyatı ücretlerini belirlemeye ilişkin gizli tertipteki rolüne ilişkin olarak suçunu kabul ettiğini ve 110 milyon Amerikan doları para cezası ödemeye razı olduğunu duyurdu. ABD California Bölgesi Bölge Mahkemesinde yapılan suçlamalara göre, olay sırasında ABD ile Japonya arasındaki en büyük kargo taşıyıcısı olan JAL, yaklaşık 1 Nisan 2000 ile Şubat 2006 tarihleri arasında ABD ve diğer ülkelere gönderilen uluslararası kargoların fiyatlarını tespit ederek rekabeti ortadan kaldırmaya yönelik bir girişimde bulunmuştur. Mahkeme tarafından onaylanması gereken anlaşmaya göre JAL Bakanlığın süregelen soruşturmasında işbirliği yapmayı kabul etti. British Airways Plc, Korean Air Lines, ve Qantas Airways Limited hava nakliyesine yönelik kargo ücretlerini tespitteki rolleri nedeniyle suçlarını daha önce kabul etmişlerdi. JAL, Sherman Yasası'na aykırı olarak fiyat tespiti ile suçlanıyor. Hava taşımacılığı endüstrisine ilişkin süregelen soruşturma Antitröst Birimi'nin Ulusal Kriminal Uygulama Dairesi ile FBI tarafından yürütülüyor.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2008/232257.htm

FTC'nin Rambus Aleyhindeki Emri Bozuldu

22 Nisan 2008

Rambus Inc.'yi Joint Electron Device Engineering Committee (JEDEC)'e patentlerini ifşa etmekten kaçınmak suretiyle antitröst ihlalinde bulunmakla suçlayan bir FTC emri, Columbia Bölgesi Temyiz Mahkemesi tarafından bozuldu. Bir bilgisayar bellek yongası üreticisi olan Rambus'a, Şubat 2007'de FTC tarafından lisans ücreti toplamayı bırakması emredilmiş; bu emir daha sonra değiştirilerek lisans ücreti toplamaya izin verilmiş ancak bu ücretlerin bir escrow hesabına yatırılması istenmişti. Mahkeme FTC'nin "tekelleşme iddialarını ispat edemediği" hükmüne vardı.

Daha detaylı bilgi için:

<http://pacer.cadc.uscourts.gov/common/opinions/200804/07-1086-1112217.pdf>

FTC Agrium'un UAP Holding Corporation'ı Almasına İtiraz Etti

5 Mayıs 2008

FTC Agrium Inc.'in UAP Holding Corporation'ı devralması işleminin rekabete aykırı olduğunu ve federal antitröst yasalarını ihlal edeceğini belirterek şikayette bulundu. FTC'ye göre işlem Amerika Birleşik Devletleri'nin çeşitli bölgelerinde dökme gübre perakende satış piyasasında ve tarım ürünleri satan mağazalarda rekabeti azaltacak. FTC'nin suçlamalarını ortadan kaldıracak olan muvafakat emrine göre Agrium'un devralmadan sonraki 180 gün içerisinde Michigan'da beş UAP mağazasını ve Maryland ve Virginia'daki iki Agrium mağazasını satması gerekiyor.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2008/05/agrium.shtm>

Eski Qantas Airlines Yöneticisi 8 Ay Hapis Cezasına Çarptırıldı

8 Mayıs 2008

Adalet Bakanlığında yapılan açıklamaya göre Quantas Airways Limited'in üst düzey yöneticilerinden Bruce McCaffrey 2000 ve 2006 yılları arasında uluslararası hava kargo taşımacılığında fiyat tespiti yapmak için gizli anlaşmalara katıldığını kabul ederek 8 ay hapis ve para cezasına çarptırıldı.

Suçunu kabul ederek yaptığı anlaşmaya göre McCaffrey 20.000 \$ para cezası ödeyecek ve devam eden soruşturmada Adalet Bakanlığıyla işbirliği yapacak. Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi Başsavcı Yardımcısı Thomas O. Barnett anlaşmanın hava taşımacılığı endüstrisinde devam eden soruşturmanın yasa dışı faaliyette bulunan şirketler kadar bireyleri de kapsayacağını gösterdiğini belirtti. McCaffrey hava taşımacılığı endüstrisindeki soruşturmada suçlu bulunan ilk kişi oldu.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2008/232954.htm

**Savunma Şirketinin Eski Yöneticisi İhaleye
Fesat Karıştırma Suçunu Kabul Etti**

30 Mayıs 2008

Peck & Hale LLC'de daha önce yönetici olarak çalışan Wilson Freire metal askı düzenekleri için ABD Donanma sözleşmelerinde ihaleye fesat

karıştırma ve satıcı ve taşeronlardan rüşvet alma olmak üzere iki ayrı gizli anlaşmada rolü olduğunu itiraf etti. Freire suçunu itiraf ederek yaptığı anlaşmada 366 gün hapis cezası ve 10.000 \$ para cezasını ve Bakanlığın yürüttüğü soruşturmada işbirliği sağlamayı kabul etti. Freire ihaleye fesat karıştırma ile suçlu bulunan üçüncü Peck & Hale çalışanı oldu.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2008/08-482.htm

Inova Health System Prince William Health System ile Birleşme Planını Geri Aldı

6 Haziran 2008

FTC kapsamlı bir soruşturmanın ardından Inova ve Prince Williams Hastanelerinin birleşmesini durdurmak için geçici tedbir talebiyle Virginia'da bir eyalet mahkemesine şikayette bulunmuştu. Şikayeteki iddialara göre birleşme işlemi rekabete aykırıydı ve Kuzey Virginia'daki müşterilerin daha yüksek fiyatlar ödemesine neden olacaktı.

Eyalet mahkemesinde yapılan bir ön oturumda FTC'nin güçlü kanıtlar sunması üzerine taraflar birleşme işleminden vazgeçti. FTC Rekabet Bürosu Müdürü Jeffrey Schmidt bu anlaşmayı durdurmalarının Kuzey Virginia'daki müşteriler için önemli bir zafer olduğunu ve sağlık sektöründe rekabetin önemini doğruladığını belirtti.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2008/06/inova.shtm>

Adalet Bakanlığı Verizon'un Rural Cellular'ı Devralmasında Ayrıştırma İstedi

10 Haziran 2008

Adalet Bakanlığı Verizon Communications Corp'un Rural Cellular Corp'u devralma işlemine devam edebilmesi için Vermont, New York ve Washington'da bulunan altı bölgedeki aktiflerini bünyesinden ayırmasını istedi. Adalet Bakanlığına göre devralma işlemi önerildiği şekilde gerçekleşseydi mobil kablosuz telekomünikasyon hizmetlerinde rekabeti önemli ölçüde azaltacak ve fiyatların yükselmesine, kalitenin düşmesine ve ağ yatırımlarının azalmasına neden olacaktı.

Daha fazla bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2008/233921.htm

Büyük Havayolu Şirketleri Hava Nakliyesi Ücretlerinde Fiyat Tespiti Yaptıklarını Kabul Etti

26 Haziran 2008

Adalet Bakanlığında yapılan açıklamaya göre Socit Air France (Air France), Cathay Pacific Airways Limited (Cathay), Koninklijke Luchtvaart Maatschappij N.V. (KLM Royal Dutch Airlines), Martinair Holland N.V. (Martinair), ve SAS Cargo Group A/S (SAS) hava nakliyesinde fiyat tespiti yaptıklarını kabul ederek toplam 504 milyon \$ para cezası aldı. Havayolu şirketlerinden her biri uluslararası hava sevkiyatı için müşterilerden alınan ücretleri tespit ederek rekabeti ortadan kaldırmak için gizli anlaşma yapmıştı. Air France-KLM'nin ödemeyi kabul ettiği 350 milyon \$ bir antitröst davasında verilen en yüksek ikinci para cezası oldu.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2008/234435.htm

Carlyle Antitröst Anlaşmasında Sodyum Silikat Tesisini Satmayı Kabul Etti

30 Haziran 2008

Carlyle Partners IV, INEOS Group Ltd.'nin dünya çapındaki sodyum silikat ve silika iş kolunu satın alma işleminde FTC'nin onayını almak için sodyum silikat tesisini satmayı kabul etti. FTC işlemin önerildiği şekliyle antitröst yasalarına aykırı olduğunu belirterek şikayette bulunmuştu. Carlyle Midwest'teki en büyük sodyum silikat üreticisi olan PQ Corporation'ın sahibi ve INEOS bu şirketin en büyük üçüncü rakibi durumunda. Şirketlerin FTC ile yaptıkları anlaşma sonucunda Carlyle PQ'nun sodyum silikat tesisini ve işkolunu FTC'nin onayladığı bir alıcıya satacak.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2008/06/ineos.shtm>

REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ

(01.04.2008 - 30.06.2008)

REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ

REKABET İHLALLERİ

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	08-27/306-97	Turkcell'in araç takip firmalarıyla, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2007/2 sayılı Tebliğ ile değiştirilmesinden önceki dönemde yaptığı "Turkcell Kurumsal Çözüm Ortaklığı Uygulamaları Sözleşmesi" isimli sözleşmelerin değişik 2002/2 sayılı Tebliğ'in Geçici 2. maddesine göre Temmuz 2008 tarihine kadar grup muafiyetinden yararlandığına, Turkcell'in araç takip firmalarıyla, 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişik 2002/2 sayılı Tebliğ'in yürürlüğe girmesinin ardından yapmaya başladığı "Turkcell Veri Servisi Uygulamaları İş Ortaklığı Sözleşmesi" isimli sözleşmelerin, Sözleşme'nin münhasırlık etkisi doğuran 4.18. hükmü sebebiyle grup muafiyetinden yararlanamayacağına, bu anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet de tanınmayacağına, şikayet konusu eylemine ilişkin olarak Turkcell hakkında soruşturma açılmasına yer olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	02.04.2008
2	08-27/312-101	Konya-Ankara arası yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının ortak hareket ederek bilet fiyatlarını belirledikleri ve bu durumun 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	02.04.2008
3	08-27/314-102	Lafarge Beton A.Ş.'nin, Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Oyak Beton Sanayi A.Ş. (Bolu Çimento Sanayi A.Ş.) ile birlikte hazır beton ilgili ürün pazarında fiyat tespiti yapmak suretiyle rekabeti sınırlama amacını taşıyan bir anlaşma içinde olduğuna, Danıştay 13. Dairesi'nin 23.7.2007 tarih, 2007/3602 E. sayılı kararı ve bu karara yapılan itirazın reddine ilişkin Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 4.10.2007 tarihli, 2007/665 sayılı kararı çerçevesinde ve 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Lafarge Beton A.Ş.'ne 2001 yılı cirosunun taktiren %2'si oranında idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.	02.04.2008
4	08-28/319-103	Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.'nin Pankobirlik tarafından düzenlenen gübre alım ihalelerinin kendisine verilmesini sağlamak ve patlayıcı üretiminde kullanılan amonyum nitrat içeren gübrelerin satışını engellemek amacıyla çeşitli faaliyetler yürüttüğü iddiasının 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	10.04.2008
5	08-28/322-106	Slot tahsislerine ilişkin uygulamaların ve devletlerarası ikili hava ulaştırma anlaşmalarına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılma-	10.04.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		sına gerek olmadığına, bununla beraber, sivil havacılık sektöründe rekabetin sağlıklı bir şekilde tesisi ve gelişimine ilişkin Rekabet Kurulu görüşünün T.C. Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne gönderilmesine karar verilmiştir.	
6	08-28/323-107	Otoyol Sanayi A.Ş.'nin muhtelif yetkili servislerin sözleşmelerini 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı olarak feshettiği iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	10.04.2008
7	08-28/325-108	Mesin Group Ltd. Şti. ile Üçes Oto Servis Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanmış olan 14.3.2005 tarihli ve İsohtar Grup Ltd. Şti. ile yine Üçes Oto Servis Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanmış olan 13.3.2006 tarihli yetkili servislik sözleşmelerinin süre ve feshi ihbara ilişkin hükümlerinin 1998/3 ve 2005/4 sayılı Tebliğlere aykırı olduğuna, ancak açık ihlal niteliğinde hükümler içermemesi nedeniyle önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, taraflar arasında akdedilmiş olan ve şikayet dilekçesinin ekinde yer alan Yetkili Servislik Sözleşmesi'nin, bu haliyle 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı olmadığına, esas itibarıyla taraflar arasında akdedilmiş olan sözleşmenin feshinin haklı olup olmadığına yönelik olan ve bu nedenle mahkemelerce halli gereken şikâyet konusuna ilişkin olarak ise herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.	10.04.2008
8	08-29/351-112	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin önceden yazılı bir ihbar ya da bildirim yapmaksızın hammadde vermeyi kestiği iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	17.04.2008
9	08-30/371-121	Tarımsal Merkez Süt Üreticileri Birliği, Türkiye Hayvancılık Koop. Merkez Birliği, Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği, S.S. Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Koop. Birlikleri Merkez Birliği'nin süt üretim tesislerine satılacak ürünlerin belli bir fiyatın altında satış yapılmaması konusunda aralarında ittifak oluşturdukları iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	24.04.2008
10	08-30/373-123	Ataköy Marina Yat İşletmeleri A.Ş.'nin aşırı fiyatlandırma yaparak, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiasına ilişkin olarak Ataköy Marina Yat İşletmeleri A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetlerin reddine karar verilmiştir.	24.04.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
11	08-30/376-126	Ticari bankaların ve otomotiv bayilerinin sigorta acentesi olarak faaliyet göstermelerinin diğer sigorta acenteleri aleyhine haksız rekabet oluşturduğu iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	24.04.2008
12	08-31/388-129	TÜYAP Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. tarafından müşterilere gönderilen 7.6.2005 tarih ve 14191 sayılı ihtarnamenin 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi sonucunda; dosya konusuna yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	01.05.2008
13	08-31/390-130	Total Oil Türkiye A.Ş. ile yapılan anlaşma nedeniyle Total istasyonlarından akaryakıt alınmaması halinde Citroen marka araçların servis garantisinden yararlanamadığı iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	01.05.2008
14	08-31/392-131	Pirinç fiyatlarında son dönemde yaşanan artışla ilgili olarak 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğine yönelik önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.	01.05.2008
15	08-32/395-132	Kodak Near East Inc.'nin distribütörlük anlaşmaları gereğince Kodak marka ürünlerin yetkili dağıtıcısı olan Eftaş Elektronik Fotoğraf Tic. ve San. A.Ş., Ocak Elektronik Sanayi Ürünleri Paz. Ltd. Şti., Burla Makine Tic. Yat. A.Ş. unvanlı firmaların kendi bölgeleri dışına pasif satış yapmadıkları ve bu yetkili dağıtıcıların satış fiyatlarının Kodak Near East Inc. Türkiye Şubesi tarafından belirlendiği iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	08.05.2008
16	08-32/396-133	Sanofi Aventis İlaçları Ltd. Şti. ile Biofarma İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş., Hedef Ecza Deposu Tic. A.Ş., Selçuk Ecza Deposu Tic. A.Ş. ve Nevzat Ecza Deposu Tic ve San. A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasına ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına, Biofarma İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiasına ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına, Şikayetlerin bu yönleriyle reddine karar verilmiştir.	08.05.2008
17	08-32/399-135	www.hizlial.com adlı internet sitesinin yıkıcı fiyat uyguladığı iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.	08.05.2008
18	08-32/411-137	ATV-Sabah Ticari ve İktisadi Bütünlüğü'nün Çalık Şirketler Grubu'na devri kapsamında, hem ihale hem de ihale sonrası finansman kredisi temini süreçleri hakkında inceleme, değerlendirme ve denetim yapılması talebine yönelik olarak	08.05.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.	
19	08-33/417-143	Xerox marka yazıcıların tonerlerinin yüksek fiyata satıldığı ve bu nedenle tüketicilerin zor durumda bırakıldığı iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	15.05.2008
20	08-33/423-149	Sivas ili Kangal ilçesinde bulunan Balıklı Kaplıcalarının sedef hastaları için önemli bir tedavi merkezi olduğu, buna karşılık fiyatlarının her gelir grubundan kişilerin faydalanabilmesine imkan sağlayacak seviyede olmadığı iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	15.05.2008
21	08-33/425-151	Otoyol Sanayi A.Ş.'nin, Detay Oto Servis Hizmetleri ve Ticaret Ltd. Şti ile yaptığı yetkili servis sözleşmesini 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı olarak feshettiği ve yetkili servis standartlarını karşılamasına rağmen adıgeçen şirket ile sözleşme yapmadığı iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	15.05.2008
22	08-34/448-156	Bakara İlaç ve Tıbbi Malzeme Pazarlama Dış Ticaret A.Ş.'nin, kendi GNC bayilerine sağladığı mal temini ve kampanya imkanlarını, bayii olan eczanelere sağlamayarak hakim durumunu kötüye kullandığı iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	20.05.2008
23	08-34/451-158	İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kiraladığı büfelerde bir iştiraki tarafından üretilen Hamidiye sularının münhasıran satılmasını zorunlu kıldığı ve buna uymayan büfelerin kira sözleşmesinin sonlandırılması ile tehdit ettiği, bu suretle rekabeti ihlal ettiği iddiasına ilişkin olarak: Kültür A.Ş. tarafından İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait büfelerin kiracısı konumundaki işletmecilere gönderilen yazının bir münhasırlık uygulaması olduğuna, münhasırlığa ilişkin uygulamanın süresiz olarak öngörülmesi nedeniyle 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen esaslara uygun olmadığı ve anılan Tebliğ'le sağlanan muafiyetten yararlanmadığına, safi nitelikte bir kısıtlama olduğu ve bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki muafiyet şartlarını da taşımadığına, pazarda uygulamasının fiilen başlayıp başlamadığı belli olmadığından inceleme konusu münhasırlık uygulamasının sona erdirilmesiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmesinin önlenmesinin sağlanacağı öngörüldüğünden, Kültür A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca söz konusu münhasırlık uygulamasının kaldırılmasına ilişkin görüş yazısı gönderilmesine, anılan nedenlerle bu aşamada öna-	20.05.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		raştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.	
24	08-34/453-159	Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin ayrımcı uygulamalar ve seçici fiyatlama yoluyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	20.05.2008
25	08-34/456-161	Akas Akü ve Malz. Sanayi Ltd. Şti., Aslan Kurşun Sanayi ve Tic. A.Ş., Esan Akümülatör ve Malz. San. Tic. Koll. Şti., İnci Akü Sanayi ve Ticaret A.Ş., Kudret Metalize Sanayi Tic. A.Ş., Mutlu Akü ve Malz. San. A.Ş., Türker İzabe ve Rafine Sanayi A.Ş. ve Yiğit Akü Malz. Sanayi Tic. A.Ş. tarafından kurulan Aküçev Atık Akü Toplama ve Taşıma San. ve Tic. A.Ş.'nin kuruluş sözleşmesinin; 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında kurucu taraflar arasındaki rekabetçi davranışların koordinasyonunu sağlayan ve rekabeti sınırlayıcı amaç ve etkilere sahip olan bir işbirliği anlaşması olduğuna, Anlaşmanın bu haliyle, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşulları taşımadığına, bu nedenle aynı Kanununun 16. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, 2006 yılı sonunda oluşan gayri safi gelirleri üzerinden; Akas Akü ve Malz. Sanayi Ltd. Şti.'ye taktiren %1'i (yüzde bir) oranında, Aslan Kurşun Sanayi ve Tic. A.Ş.'ye taktiren %0,05 (onbinde beş) oranında, Esan Akümülatör ve Malz. San. Tic. Koll. Şti.'ne taktiren %1 (yüzde bir) oranında, İnci Akü Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ne taktiren % 2,5 (yüzde ikibuçuk) oranında, Kudret Metalize Sanayi Tic. A.Ş.'ne taktiren %3 (yüzde üç) oranında, Mutlu Akü ve Malz. San. A.Ş.'ne taktiren %2 (yüzde iki) oranında, Türker İzabe ve Rafine Sanayi A.Ş.'ne taktiren %3 (yüzde üç) oranında, Yiğit Akü Malz. Sanayi Tic. A.Ş.'ne taktiren %2 (yüzde iki) oranında idari para cezası verilmesine, yukarıda adı geçen şirketlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki eylemlerine son vermelerine ve bu çerçevede atık akülerin fiyatlarını tespit etmemelerine, tali ve bölge bayilerinin talep olması halinde atık akülerini lisanslı toplayıcılara satabilmeleri gerektiğine, "AKÜDER Atık Yönetim Planı"nda ve bu plan çerçevesinde yapılacak tüm sözleşmelerde gerekli değişikliklerin yapılarak gerekçeli kararın tebliğini takip eden 60 gün içinde Rekabet Kuruluna tevsik edilmesine, bu süre içinde de rekabeti ortadan kaldıran faaliyetlerden kaçınılmasına, Aküçev Atık Akü Toplama ve Taşıma San. ve Tic. A.Ş.'nin ana sözleşmesinde düzenlenen faaliyet konusunun değiştirilmesine ya da hukuki varlığının sona erdirilmesine, buna ilişkin işlemlerin gerekçeli kararın tebliğini takip eden 60 gün içinde yapılarak, Rekabet Kuruluna tevsik edilmesine karar verilmiştir.	20.05.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
26	08-35/462-162	Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim San. ve Dış Tic. A.Ş.'nin Kuruçayırılı Motorlu Araçlar Akar. Mar. İnş. Bilg. Tıb. Cih. San. Tic. Ltd. Şti. ile yapmış olduğu "Bayilik Sözleşmesi"nin rekabeti kısıtlayıcı hükümler ihtiva ettiği, Sözleşme ile bayinin kendisine tahsis edilen bölge dışına pasif satış yapma hakkının kısıtlandığı, Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim San. ve Dış Tic. A.Ş. tarafından belirlenen perakende satış fiyatlarının uygulanmasının zorunlu tutulduğu ve fesih ile ilgili hükümlerin rekabet hukukuna aykırılıklar içerdiği iddiaları ile ilgili olarak; Kuralkan Motorlu Araçlar Üretim San. ve Dış Tic. A.Ş. tarafından ilk defa piyasaya sunulan motosiklet pazarında; Bayilerin yeniden satış fiyatını tespit etmek ve Bayilerine bölge dışı pasif satış yasağı getirmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğine, adı geçen teşebbüse bayilik sözleşme hükümlerinin ve bu hükümlerin uygulamasının 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun hale getirilmesi konusunda 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş yazısı gönderilmesine, Yukarıda belirtilen değişikliklerin kararın tebliğinden itibaren 30 gün içinde yerine getirilerek Rekabet Kurumuna tevsih edilmesine, Kurulumuzca gerekli görülen değişiklikler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına taraflara bildirilmesine karar verilmiştir.	27.05.2008
27	08-35/463-163	Ansell Healthcare Europe N.V., İstanbul Ticaret Hırdavat San. Ltd Şti., Vision Danışmanlık Medikal İthalat İhracat Turizm San. Ltd. Şti.'nin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	27.05.2008
28	08-35/464-164	Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği'nin üyelerine Luca markalı yazılım satmak ve bu yazılıma ilişkin ücretsiz destek hizmeti sunmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	27.05.2008
29	08-35/465-165	Microsoft Bilgisayar Yazılım Hizmetleri Ltd. Şti.'nin dağıtım kanallarına uyguladığı baskı ve indirim sistemleri yolu ile Gelecek Bilişim ve İletişim A.Ş.'nin faaliyetlerini zorlaştırarak 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası ile ilgili olarak; iddia konusu baskıları ortaya koyabilecek bilgi ve belgelere ulaşamaması, uygulanan indirim sistemlerinin rekabeti bozucu etkisinin tespit edilememesi nedenleriyle, hakkında önaraştırma yürütülen Microsoft Bilgisayar Yazılım Hizmetleri Ltd. Şti ile	27.05.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		Türkiye’de satış ve pazarlama faaliyeti yürüten Microsoft Corporation ve Microsoft Ireland Operations Limited hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	
30	08-35/466-166	Dijital Platform Teknoloji Hizmetleri A.Ş. ve/veya Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş.’nin dijital platform hizmetleri piyasasındaki hakim durumunu Cinebeş Filmcilik ve Yapım A.Ş. aleyhine ayrımcılık yaparak kötüye kullandığı iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	27.05.2008
31	08-35/467-167	Bursa ilinde Fujiyama markalı doğalgaz sobalarının servis açılışının yapılmaması sebebiyle pasif satışın engellendiği iddiasına ilişkin olarak; bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına, bununla birlikte 4054 sayılı Kanun’un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Ersel Isıtma Enerji Sistemleri ve Ekipmanları Ev ve Büro Gereçleri San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Canertaş Doğalgaz İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.’nin “Fujiyama marka doğalgaz sobalarının başka şehirlerden Bursa iline yapılacak pasif satışlarının engellenmesi anlamına gelebilecek uygulamalardan kaçınmaları”na yönelik görüş yazısı gönderilmesine, anılan uygulamalara devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağına ve 4054 sayılı Kanun’un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına taraflara bildirilmesine karar verilmiştir.	27.05.2008
32	08-37/487-171	“www.evdi.com.tr” adlı internet sitesinin yıkıcı fiyat uyguladığı iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	05.06.2008
33	08-37/493-174	Çiğ süt fiyatlarında yaşanan düşüşün nihai tüketiciye sunulan mamul fiyatlarına yansıtılmamasının rekabeti kısıtlayıcı bir uygulamadan kaynaklanıp kaynaklanmadığı iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	05.06.2008
34	08-37/498-179	Odunpazarı Belediyesinden aldıkları yetki ile hareket eden rakip durumundaki Benli Geri Dönüşüm ile Özçetin Kağıtçılık’ın birlikte hareket ederek şikayetçi teşebbüsün pazara girmesine engel oldukları, fiyatları diledikleri gibi belirledikleri ve pazarı paylaştıkları iddiası ile ilgili olarak; Ak Geri Dönüşüm Kağıt Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.’nin Odunpazarı Belediyesi’nden faaliyet izni alamaması nedeniyle bu Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösterememesinin, Çevre ve Orman Bakanlığının “Ambalaj ve Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” ile ambalaj ve ambalaj atıklarının toplatılmasına ilişkin yetki ve sorumluluğunu belediyelere devretmesinden do-	05.06.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		<p>layı, 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesine gerek olmadığına, ancak “atık ve ambalajların toplanma ve ayrıştırılma hizmetleri pazarı”nda daha rekabetçi pazar koşullarının oluşumunu teminen Çevre ve Orman Bakanlığına görüş yazısı gönderilmesine, Benli Geri Dönüşüm Hırdavat Mak. San. ve Tic. Ltd. Şti. ile Özçetin Kağıtçılık firmalarının 1 Şubat 2008 tarihinden itibaren başlamış olan ortak fiyat teklifleri 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilse de, tarafların ortak fiyat teklifi uygulamasına ilişkin olarak; adı geçen teşebbüslerin, Danıştay’ın ambalaj atıklarının bedelsiz toplanmasına ilişkin Yönetmelik’te geçen “bedelsiz” ifadesinin yürütmesini durdurmasını takiben gerek Belediyeden gerekse Bakanlıktan bir fiyat önerisi gelmemesi üzerine başladıkları ve bu uygulamaya Danıştay’ın nihai kararına ve Bakanlığın açıklamasına kadar devam edeceklerini duyurdukları, ayrıca Odunpazarı Belediyesi yetkililerinin, Benli Geri Dönüşüm Hırdavat Mak. San. ve Tic. Ltd. Şti. ile Özçetin Kağıtçılık firmalarına, söz konusu atık yönetimi planının yürütülmesi aşamasında yapılan haftalık toplantılarda, ilgili Yönetmeliğin verdiği yetki doğrultusunda coğrafi pazarın paylaşımı gibi konularda yönlendirmede buldukları ve bu durumun tarafların ilgili pazarda ortak fiyat teklifinde bulunmalarını kolaylaştırdığı anlaşıldığından, tarafların söz konusu ortak fiyat teklifi uygulamalarının 1 Şubat 2008 tarihinden itibaren başlamış olması ve önaraştırma tarihi itibarıyla yaklaşık 3 aylık bir süreci kapsaması dolayısıyla pazardaki rekabetçi yapıda ancak kısıtlı bir zararın ortaya çıkmasının muhtemel olması nedeniyle, 4054 sayılı Kanun kapsamında bu aşamada soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, bununla birlikte, yukarıda bahsedilen ortak fiyat teklifi uygulamalarının 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle, 4054 sayılı Kanun’un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, söz konusu uygulamaya son verilmesi yönünde görüş yazısı gönderilmesine, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde taraflar hakkında soruşturma açılacağı ve 4054 sayılı Kanun’un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına taraflara bildirilmesine karar verilmiştir.</p>	
35	08-37/499-180	<p>Öz Bolu Seyahat firmasının otobüs bileti fiyatını fahiş belirlediği iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.</p>	05.06.2008
36	08-37/501-181	<p>Bartın ili merkezli yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının ortak hareket ederek bilet fiyatlarını belirledikleri ve bu durumun 4054 sayılı Kanun’a aykırılık teşkil ettiği iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir iş-</p>	05.06.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		lem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	
37	08-37/502-182	Eskişehir - Zonguldak Ereğli arası yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmasının hizmet veren tek firma olması dolayısıyla aşırı fiyat uyguladığı ve bu durumun 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun'a aykırılık teşkil ettiği iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	05.06.2008
38	08-39/509-186	Merve Optik San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin Papatya Optik'e mal vermeyi reddetmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	12.06.2008
39	08-39/511-187	Bakacakadı Belde Belediyesi'nin, Belediye Meclisi kararı ile belde dışında üretilen ekmeğin belde içinde satışının engellenmesi suretiyle rekabetin engellendiği iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine, ancak belediye sınırları dışından ekmeğin temin edilmesinin yasaklanmasına yönelik karar ve uygulamaların 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu hususunda Zonguldak İli Gökçebey İlçesi'ne bağlı Bakacakadı Belde Belediyesi'ne, bahse konu uygulamaların bölgedeki diğer belediyeler tarafından da gerçekleştirilmesi ihtimali nedeniyle bu tür karar ve uygulamalardan kaçınılması konusunda il içindeki tüm belediyelerin uyarılmalarını teminen Zonguldak Valiliği'ne görüş yazısı gönderilmesi konusunda Başkanlığa yetki verilmesine karar verilmiştir.	12.06.2008
40	08-39/515-190	TNT International Express Taşımacılık Tic. Ltd. Şti., DHL Worldwide Express Taşımacılık Tic. A.Ş. ve United Parcel Service Ünspet Paket Servisi ve Tic. A.Ş.'nin, Armeda Gümrük Müşavirliği Ltd. Şti.'nden hizmet alan müşterilere birlikte çalışmayı teklif ederek haksız rekabette buldukları iddiasına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde ihlal teşkil etmemesi nedeniyle herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	12.06.2008
41	08-39/532-198	İstanbul-Kütahya (Gediz) arası yolcu taşımacılığı yapan Kütahyalılar otobüs firmasının aşırı fiyatlandırma yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	12.06.2008
42	08-41/552-205	Kayseri-Ankara arası yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının ortak hareket ederek bilet fiyatlarını yükselttikleri iddiasına ilişkin olarak bu aşamada 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	27.06.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
43	08-41/553-206	Kızılırmak Seyahat Turizm Ltd. Şti.'nin ilçe terminaline başka firma almayarak ve ilgili güzergahta minibüs hattına da izin vermeyerek başka bir firmanın faaliyet göstermesine engel olduğu yönündeki şikayetin 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığına, Kayseri-Sivas güzergahında tek firma olarak faaliyet gösteren Kızılırmak Seyahat Turizm Ltd. Şti.'nin, Kayseri-Gemerek arasında 5 YTL fiyat uygularken, aynı güzergahta bulunan Kayseri-Şarkışla arasında 9 YTL uygulamasının rekabet ihlali teşkil ettiği iddiasına ilişkin olarak ise bu aşamada herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	27.06.2008
44	08-41/556-209	Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin uyguladığı tarifeler aracılığıyla, GSM pazarındaki hakim durumunu kötüye kullandığı iddialarına yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine karar verilmiştir.	27.06.2008
45	08-41/565-213	Levi Strauss İstanbul Konfeksiyon San. ve Tic. A.Ş.'nin, şikayetçinin siparişlerini karşılamamak, ihracatını engellemek, ayrımcılık yapmak ve franchise anlaşmasını tek taraflı feshetmek suretiyle, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği iddialarına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	27.06.2008
46	08-41/567-215	Antakya bölgesinde faaliyet gösteren çırçır-prese fabrikalarının aralarında anlaşarak, kütlü pamuk alım fiyatı belirlemek ya da çiğit fiyatlarındaki artışı üreticilere yansıtmamak biçiminde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerini gösterir herhangi bir belge ya da bulguya rastlanmadığından, anılan teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	27.06.2008
47	08-41/568-216	BİM Birleşik Mağazalar A.Ş.'nin, Flex marka masaüstü bilgisayar kampanyası ile rekabeti bozduğu iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	27.06.2008

MENFİ TESPİT/MUAFİYET

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	08-28/320-104	Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Burak Gıda ve Meşrubat Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanan sözleşmeye ve aynı hükümleri içeren tip dikey sözleşmelere, rekabeti kısıtlayıcı herhangi bir hüküm içermemesi nedeniyle ve talep doğrultusunda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi açısından aynı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine karar verilmiştir.	10.04.2008
2	08-28/321-105	Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.'nin, Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'nin kendilerinin ya da distribütörlerinin / bayilerinin hem açık satış yapan nihai satış noktaları hem de kapalı satış yapan nihai satış noktaları ile akdettikleri münhasırlık içeren tek elden satın alma anlaşmalarından 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetin geri alınmasına ilişkin Rekabet Kurulu'nun 22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Kararı sonrasında söz konusu teşebbüslere ilişkin olarak yeni bazı düzenlemelere gidilmesi gerektiğine; bu çerçevede, Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'nin tip sözleşme niteliği taşıyan ve açık satış noktası Fahrettin Genç ile 13.7.2007, kapalı satış noktası Hanife Akkaya ile 16.7.2007 tarihlerinde akdettiği "Tek Elden Satın Alma Sözleşmesi"ne içerdikleri rekabet etmeme yükümlülüğü nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine ve 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulları sağlamadıkları için bu sözleşmelere muafiyet de tanınmayacağına, ancak, Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'nin veya bu teşebbüsün distribütörlerinin/bayilerinin açık satış yapan nihai satış noktaları ile akdedecekleri tip sözleşmelere, açık satış noktasına getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün: sadece fiçi bira satışlarını kapsamaması, yalnız Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. ürünlerine karşı ileri sürülebilir olması ve en fazla 2 yıl süre ile sınırlı olması koşullarıyla işbu Kararın Bimpaş Bira ve Meşrubat Pazarlama A.Ş.'ye tebliğ edildiği tarihten itibaren 3 yıl süre ile bireysel muafiyet tanınmasına, Efpa ve Bimpaş'ın ya da bu teşebbüslerin distribütörlerinin / bayilerinin askeri tesis ve otel gibi geleneksel olarak alımlarını ihale ile gerçekleştiren satış noktaları ile akdedecekleri ve Efpa ve Bimpaş dışındaki teşebbüslere karşı ileri sürülemeyen rekabet etmeme yükümlülüğü içeren en fazla 2 yıl süreli sözleşmelere bireysel muafiyet tanınmasına, Efpa ve Bimpaş tarafından belirli spor, sanat ya da eğlence olaylarını desteklemek amacıyla belirli bir mekanda yılda 60 günü geçmemek şartıyla yapılan, içecek tedarikinin tanıtım amaçlı bir yan unsur olarak yer aldığı, Efpa ve Bimpaş dışındaki teşebbüslere karşı ileri sürülemeyen rekabet etmeme yükümlülüğü içeren sponsorluk anlaşmalarına	10.04.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		bireysel muafiyet tanınmasına, Rekabet Kurulu'nun 22.4.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Karar'ında soğutucu dolaplara ilişkin getirilen düzenlemeye kapalı satış noktasının satış alanı ve dolabın rakiplere açılacak kısmı bakımından gerekçede yer alan sınırlamaların getirilmesine karar verilmiştir.	
3	08-29/352-113	Roche Müstahzarları Sanayi A.Ş. ile Sistem Araç ve Gereçleri Ecza Deposu Tic. Paz. Ltd. Şti. arasında imzalanan "Münhasır İhale Deposu Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, ilgili ürün pazarlarından bazılarında % 40 pazar payı eşiğinin aşılması nedeniyle, Sözleşmenin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle, bildirim konusu Sözleşmeye 5 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.	17.04.2008
4	08-32/401-136	Antis Kozmetik ve Sağlık Ürünleri Tic. Ltd. Şti. ve RETIN-a Estetik Hizm. Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanan "Yetkili Dağıtıcılık Sözleşmesi"ne ve diğer bayilerle de imzalanacak aynı hükümleri içeren tip sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, bildirim konusu sözleşmelerin, yetkili dağıtıcıların satışlarına getirdiği bazı kısıtlamalar nedeniyle 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında olmadığına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle, bildirim konusu sözleşmelere 5 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.	08.05.2008
5	08-33/418-144	Miroglıo İstanbul Tekstil Dış Tic. Ltd. Şti. tarafından, İpekyol Giyim San. ve Paz. Tic. A.Ş., Yol Giyim San. Paz. ve Tic. A.Ş., Tvist Giyim San. Paz. ve Tic. A.Ş. ve Maçka Giyim San. Paz. ve Tic. A.Ş.'nin hisselerinin %50'sinin devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına, söz konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir anlaşma niteliğinde olduğuna, bununla birlikte ortak girişim tarafı kişi ve teşebbüslere getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün, söz konusu kişi ve teşebbüslerin İpekyol Giyim San. ve Paz. Tic. A.Ş., Yol Giyim San. Paz. ve Tic. A.Ş., Tvist Giyim San. Paz. ve Tic. A.Ş. ve Maçka Giyim San. Paz. ve Tic. A.Ş.'deki ortak kontrollerinin devam ettiği süre ile sınırlandırılması koşuluyla, ortak girişim taraflarının ikisinin birden aynı anda ortak girişim şirketleri ile rekabet halinde faaliyet göstermedikleri sürece anılan ortak girişim işlemine 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.	15.05.2008
6	08-33/421-147	Endüstriyel dondurma pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin satış noktaları ile yaptıkları münhasırlık içeren anlaşmalar ve fiili münhasırlık yaratan faaliyetlerle ilgili olarak; Unilever San.	15.05.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		<p>ve Tic. Türk A.Ş.'nin ilgili pazarlarda hakim durumda olduğuna, Unilever San. ve Tic. Türk A.Ş.'nin ve/veya distribütörlerinin satış noktalarıyla yaptıkları sözleşmelerin 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" ile tanınan grup muafiyeti kapsamında olduğuna, ancak 2007/2 sayılı Tebliğ ile yapılan değişiklik sonrasında teşebbüsün pazar payları itibarıyla anılan Tebliğ'den yararlanmadığına, Unilever San. ve Tic. Türk A.Ş.'nin ve/veya distribütörlerinin satış noktalarıyla imzaladıkları sözleşmelerde yer alan münhasırlık şartlarının ve fiilen münhasırlığa yol açan uygulamalarının ilgili pazarlarda etkin rekabetin oluşmasının önünde engel oluşturduğuna, İlgili pazarlarda etkin rekabetin tesis edilmesi için Unilever San. ve Tic. Türk A.Ş.'nin ve/veya distribütörlerinin Algida Shop'lar dışındaki son satış noktalarıyla yaptıkları rekabet etmeme yükümlülüğü içeren anlaşmaların yasaklanmasına, Unilever San. ve Tic. Türk A.Ş.'nin ve/veya distribütörlerinin ilgili pazarlarda son satış noktalarına rakip ürünleri satmama şartına bağlı olarak herhangi bir avantaj sağlamasının ya da fiili münhasırlık yaratan bedelsiz ürün, indirim, kota gibi uygulamalarının yasaklanmasına, Unilever San. ve Tic. Türk A.Ş.'nin ve/veya distribütörlerinin ürünlerinin saklanması amacıyla satış noktalarına sağladığı soğutucu kabinlere ilişkin olarak, kabin münhasırlığının kaldırılmasına bu aşamada gerek olmadığına, bununla birlikte pazarın düzenli olarak takip edilmesi amacıyla gerekli verilerin sektörde yer alan teşebbüslerden ilgili Daire tarafından gerekli görülecek dönemlerde Kanun'un 14. maddesi çerçevesinde istenmesi konusunda Başkanlığa yetki verilmesine, Unilever San. ve Tic. Türk A.Ş.'nin ve/veya distribütörlerinin Algida aracılığıyla üretim ve dağıtımını yaptığı ürünlerle ilgili olarak satış noktalarına, belirli bir süre içinde, bir önceki yıldaki satışların belirli bir oranı şeklinde bir miktarı satın alması şartı koşmasının ya da bu şarta bağlı avantajlar sağlamasının yasaklanmasına, tüm teşebbüslerin katılımına açık ve rekabetçi bir yapıda düzenlenen, şeffaf ve nesnel şartlarla yapılan kamu ve/veya özel sektör ihaleleri sonucu münhasır satış hakları verilen yerinde tüketim noktalarıyla yapılan anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüğü şartlarına, bir seneyi geçmemek şartıyla bireysel muafiyet tanınmasına, Unilever San. ve Tic. Türk A.Ş.'nin belirli spor, sanat ya da eğlence olaylarını desteklemek amacıyla belirli bir mekanda yaptığı ve dondurma tedarikinin reklam amaçlı bir yan unsur olarak yer aldığı sponsorluk anlaşmalarına, bir yılda 60 günü geçmemek şartıyla bireysel muafiyet tanınmasına, Unilever San. ve Tic. Türk A.Ş.'nin ve/veya distribütörlerinin satış noktalarıyla yaptığı satış sözleşmelerinin ve fiili münhasırlığa yol açan uygulamalarının, 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişik 2002/2 sayılı Tebliğ'in Geçici 2.</p>	

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		maddesi uyarınca 1 Temmuz 2008 tarihine kadar bu karar ile getirilen düzenlemelere uygunluğunun sağlanması gerektiğine karar verilmiştir.	
7	08-33/422-148	Şampiyon Filtre Pazarlama Tic. ve San. A.Ş.'nin akdetmiş olduğu "Şampiyon Dağıtım Bayiliği Sözleşmesi"nin, 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği dışında kalan tarım, hafriyat ve iş makinelerine yönelik ürünler bakımından 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına, 2005/4 sayılı Tebliğ'in kapsamına giren ürünler bakımından ise, bildirim konusu sözleşmenin 3.6. maddesinde yer alan "Bayi, sözleşme süresince belirtilen sözleşme konusu ürünler ve madde 1.2.'de belirtildiği üzere listeye eklenerek, genişletilebilecek ürünlerle rekabet halinde bulunan ürünlerin, üretimini, ithalatını, dağıtımını, teşhirini ve satışını yapmayacağını, muvazaalı olarak bu yükümlülüğünü ithal etmeyeceğini kabul ve taahhüt eder." şeklindeki hükmü dışında diğer sözleşme hükümlerinin 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlandığına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle, bildirim konusu sözleşmeye bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.	15.05.2008
8	08-37/497-178	HSBC Bank A.Ş. ile Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş. arasında imzalanan "HSBC-Pegasus Ortak Markalı Kredi Kartı (Pegasus Kart) Programı İşbirliği Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 4.maddesine aykırı hükümler içermesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, ancak Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında toplam 5 yıllık bir dönem için grup muafiyetinden yararlanabileceğine karar verilmiştir.	05.06.2008
9	08-39/519-192	EastPharma S.a.r.l. ile Hoffmann-La Roche Ltd. arasında imzalanan "Lisans ve Tedarik Sözleşmesi"ne 12. ve 20. maddelerinde yer alan hükümler nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, bildirim konusu sözleşmenin, tarafların ilgili ürün pazarlarından bazılarında üretim seviyesinde rakip olması nedeniyle 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında olmadığına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle, bildirim konusu sözleşmeye bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.	12.06.2008
10	08-40/533-199	Akbank T.A.Ş. ve Boyner Holding A.Ş. arasında imzalanan "One Access İşbirliği Sözleşmesi"nin 5.15, 5.20 ve 5.21. maddelerinin geçerlilik sürelerinin beş yılı aşmayacak şekilde düzenlenmesi koşuluyla 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceğine karar verilmiştir.	12.06.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
11	08-40/535-201	GlaxoSmithKline İlaçları San. ve Tic. A.Ş. ve Pfizer İlaçları Ltd. Şti. arasında imzalanan Dağıtım Sözleşmesi'ne, rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşma niteliği taşıdığından ve tek satıcılık hükmü içerdiğinden menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, tarafların ilgili ürün pazarında üretim seviyesinde rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, sözleşmenin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle, söz konusu sözleşmeye geçerli olduğu süre olan 7 yıl ile sınırlı olmak üzere bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.	12.06.2008
12	08-41/551-204	Akbank A.Ş. ve Citibank A.Ş. arasında "Citi-Axess Kredi Kartı İşbirliği ve Marka Lisans Sözleşmesi"ne, çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, tarafların ilgili ürün pazarında rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, sözleşmenin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılamaması nedeniyle, söz konusu sözleşmeye imza tarihinden itibaren bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.	27.06.2008
13	08-41/566-214	Lido Su ve Gıda Sanayi Ticaret A.Ş. ile imzalanan bayilik sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu iddiası ile ilgili olarak; şikayetçinin iddialarına dayanak oluşturan "Lido Su Bayilik Sözleşmesi"nin, 4. maddesinde yer alan satış bölgesi münhasırlığına ilişkin hükmün pasif satışları engellemeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi, 11. maddesinde yer alan yeniden satış fiyatı tespitine ilişkin hükmün kaldırılması ya da 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği"nin 4. maddesinin (a) bendi doğrultusunda alıcının kendi satış fiyatını belirlemesini engellemeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi, 7. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükmün kaldırılması ya da sözleşme süresinin düzenlendiği 21. maddeyle birlikte ele alınarak belirsiz süreli olmayacak veya süresi 5 yılı aşmayacak şekilde yeniden düzenlenmesi koşuluyla 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceğine, diğer yandan, yukarıda yer verilen hükümlerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulların tamamını karşılamaması nedeniyle sözleşmeye bireysel muafiyet tanınamayacağına, başvuru konusu ile ilgili olarak bu aşamada 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmaksızın söz konusu sözleşmelerde yukarıda birinci maddede belirtilen değişikliklerin yapılarak gerekçeli kararın tebliğinden itibaren en kısa sürede Rekabet Kurumuna tevsik edilmesi gerektiğinin; gerekli düzeltmeler yapılmadan uygulama-	27.06.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		ya devam edilmesi halinde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem yapılacağına ilgili teşebbüse bildirilmesine karar verilmiştir.	

BİRLEŞME VE DEVRALMALAR

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	08-27/304-95	SFA Soğutma Sanayi İç ve Dış Ticaret A.Ş. hisselerinin %86'sının Frigoglass S.A.I.C tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	02.04.2008
2	08-27/305-96	Nöro Tıp Özel Sağlık Merkezi A.Ş.'nin tüm aktif ve pasifinin kül halinde Acıbadem Sağlık Hizmetleri ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işleminin Nöro Tıp Özel Sağlık Merkezi A.Ş.'de kontrol değişikliğine yol açmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	02.04.2008
3	08-27/308-98	Arzum Elektrikli Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin toplamda sermayesinin %49'una tekabül edecek olan hisselerinin Turkish Household Appliances B.V. tarafından devralınması suretiyle ortak girişim tesis edilmesi işlemine, Hisseedarlar Sözleşmesi ile satıcılara getirilen rekabet etmeme ve müşteri/çalışanlara teklif götürmeme yükümlülüklerinin süresinin söz konusu kişilerin Arzum Elektrikli Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'deki ortak kontrollerinin devam ettiği süre ile sınırlandırılması kaydıyla izin verilmesine karar verilmiştir.	02.04.2008
4	08-27/309-99	Ordu Yardımlaşma Kurumunun AXA Oyak Holding A.Ş.'deki %50 oranındaki hissesinin AXA S.A. ve AXA Mediterranean Holding S.A.'ya devredilmesi ile AXA Oyak Holding A.Ş., AXA Oyak Sigorta A.Ş. ve AXA Oyak Hayat Sigorta A.Ş.'nin kontrolünün AXA Grubu tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	02.04.2008
5	08-27/310-100	İstanbul Demir Çelik Fabrikaları A.Ş.-Kızılıkaya Limanı'nın hisselerinin tamamının Efesan Grup şirketlerinden Metallink Metal Sanayi Yatırımları A.Ş., Efesan Demir San. ve Tic. A.Ş., Ferro Döküm San. ve Tic. A.Ş., Efemet Demir Çelik Endüstri ve Tic. A.Ş., Özefe Demir San. ve Tic. A.Ş., Efektif Gayrimenkul Geliştirme ve Yatırım A.Ş. ve Kadir EFE tarafından devralınması işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığına karar verilmiştir.	02.04.2008
6	08-28/326-109	Kaynak Beton ve İnşaat San. Tic. A.Ş.'ye ait hazır beton tesisinin Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş. tarafından kiralanması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığına karar verilmiştir.	10.04.2008
7	08-29/347-110	Compania Sud Americana de Vapores'in yatırım şirketi olan CSAV Inversiones Navieras S.A. tarafından Antuvan Makzume Uluslararası Taşımacılık ve Tic. Ltd. Şti.'nin kontrolünde bulunan CSAV Denizcilik Acentaları A.Ş. hisselerinin %50'sinin iktisap edilmesi ile ortak girişim kurulması işlemine Ortak Girişim Sözleşmesi'nin 13.2. maddesinde düzenlenen re-	17.04.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		kabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tarafların ortak kontrollerinin devam ettiği süre ile sınırlandırılması kaydıyla izin verilmesine karar verilmiştir.	
8	08-29/349-111	Global Yatırım Holding A.Ş. tarafından, Banca IMI S.P.A.'nın Global Menkul Değerler A.Ş.'de sahip olduğu toplam %20 oranında hissenin devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	17.04.2008
9	08-29/353-114	Solectron Elektronik Üretim ve Pazarlama A.Ş. hisselerinin tamamının Anel Telekomünikasyon Elektronik Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	17.04.2008
10	08-29/354-115	CEAG AG'nin FRIWO Mobile Power GmbH, FRIWO do Brazil Ltd. ve FRIWO India Private Ltd. şirketlerindeki hisselerinin Flextronics Logistics B.V. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	17.04.2008
11	08-29/355-116	Sümer Holding A.Ş. mülkiyetinde bulunan Barit Öğütme Tesisi'nin tüm mal varlığı ve arazisinin özelleştirilmesi kapsamında As Çimento San. ve Tic. A.Ş.'ye devredilmesi işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, Bahse konu muhtemel devralma işlemi sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığına, Antalya ili ve çevresinde, (gri) çimento pazarı yönünden çimento üretimi, satışı ve fiyatı gibi teşebbüslerin piyasadaki rekabetçi davranışlarına ilişkin göstergelerin 3 ayda bir üç yıl süreyle izlenmesine, bu bilgilerin temini için 4054 sayılı Kanun'un 14. maddesinin uygulanması konusunda Başkanlığa yetki verilmesine, Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş. tarafından dosyaya ilişkin olarak yapılan başvurunun reddine karar verilmiştir.	17.04.2008
12	08-29/356-117	Demrad Döküm Ürünleri Sınai ve Ticaret A.Ş.'nin kontrolünün Ada Metal Demir Çelik Geri Dönüşüm San. ve Tic. A.Ş., Ayhan TEKELİ, Bünyamin TEKELİ, Aziz TEKELİ ve Gülcan TEKELİ tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	17.04.2008
13	08-29/359-118	Tigem Vakfi'nin Tivmaş Mağazacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'de bulunan %49 oranında hissesinin Yeni Çağdaş İhtiyaç ve Gıda Maddeleri İnşaat Ticaret Ltd. Şti. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	17.04.2008
14	08-29/365-119	Çalık Enerji ve Sanayi Ticaret A.Ş. ve Mahmut Çalık'ın Kayserigaz Kayseri Doğalgaz Dağıtım ve Pazarlama ve Ticaret A.Ş.'deki hisselerinin tamamı ile Çalık Holding A.Ş. ve Ahmet Çalık'ın hisselerinin bir kısmının Ewe Enerji A.Ş. tarafından devralınması ve böylelikle Ewe Enerji A.Ş.'nin Kayserigaz'da	17.04.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		%39,9 hisse sahibi olması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	
15	08-29/366-120	Saudi Oger Limited ve Oger Telecom Saudi Arabia Limited'e ait Oger Telecom Limited hisselerinin %35'inin Saudi Telecom Company tarafından devralınması işlemine, Hissedarlar Sözleşmesi'nin 4.2.1. maddesinde düzenlenen Saudi Telecom Company'nin hissedarlık payının %10'un altına düşmesini müteakip 12 ay süre ile bu şirkete getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün Saudi Telecom Company'nin kendisine ortak kontrolün tarafı olma imkanı veren hisseleri üçüncü kişilere devretmesi hali ile sınırlandırılması kaydıyla bu yükümlülüğün yan sınırlama sayılarak izin verilmesine karar verilmiştir.	17.04.2008
16	08-30/372-122	Ford Motor Company'nin Jaguar ve Land Rover işinin mülkiyeti ve kontrolünün mal varlığı ve hisse devri yoluyla TML Holdings Limited aracılığıyla Tata Motors Limited tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	24.04.2008
17	08-30/374-124	Hasan Çapkurt, Zerkalem Akar ve Aziz Kaya'nın, Paksil Organizasyon Otel Turizm Hizmet San. ve Tic. Ltd. Şti. nezdindeki hisselerinin, ISS Tesis Yönetim Hizmetleri A.Ş. ve ISS Global A/S tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	24.04.2008
18	08-30/375-125	CSS Güvenlik ve Savunma Sistemleri San. Tic. A.Ş.'nin bütün hisse ve oy haklarının, Proser Koruma ve Güvenlik Hizm. A.Ş., Fuat Cem UYGUN, Kemal Engin ÜSTEL, Ela ÖZTARHAN ve Cavit HABİB tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	24.04.2008
19	08-31/385-127	Erkal Uluslararası Nakliyat ve Ticaret A.Ş., ABC Ege Gemi İnşa Onarım ve Sanayi Ltd. Şti. ve Tuzla Tersanecilik ve Turizm A.Ş.'nin hisselerin tamamının Kıran ailesi tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	01.05.2008
20	08-31/386-128	IKS Turizm Ticaret Ltd. Şti'nin yol yardım hizmetleri iş koluna ilişkin malvarlıklarının ADAC Beteiligungs-und Wirtschaftsdienst GmbH tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığına, işleme 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine karar verilmiştir.	01.05.2008
21	08-32/397-134	Aydın-Denizli-Muğla illerinin oluşturduğu elektrik dağıtım bölgesindeki TEDAŞ'a ait elektrik dağıtım varlıklarının Aydem Güneybatı Anadolu Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından 30 yıl süreyle işletilmek üzere devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, Aydem Güneybatı Anadolu Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından Rekabet Kurumuna sunulan ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun Geçici 9. maddesinde yer alan geçiş dönemine kadar dağıtım faaliyetinin elektrik piyasasındaki diğer faaliyetlerden hukuki olarak ayrıştırılmasını içeren 28.4.2008 ta-	08.05.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		rih ve 306 sayılı Taahhütname çerçevesinde; bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasına veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesine ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına yol açmayacağına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesine, yukarıda belirtilen taahhütlerin geçiş süresi sonunda yerine getirildiğinin Rekabet Kurumu'na tevsik edilmesine, taahhütlerin süresi içinde yerine getirilmemesi halinde verilen iznin geçersiz sayılmasına karar verilmiştir.	
22	08-33/412-138	Egeçim Yapı Malzemeleri İmalatı San. ve Tic. A.Ş.'ye ait klinker öğütme ve çimento üretim tesisinin Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş. tarafından kiralanması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	15.05.2008
23	08-33/413-139	Loparex Finland Holding Oy, Loparex Oy, Loparex Germany GmbH, Loparex Poland Sp z.o.o., Loparex Asia Pacific Limited, OOO Loparex Russia, Loparex Europe Sales Support B.V., Loparex Japan KK, Loparex (Thailand) Co Limited ve Loparex Limited'in hisselerinin tamamının Mondi Coating B.V. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığına karar verilmiştir.	15.05.2008
24	08-33/414-140	Antalya Ytong Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin, Türk Ytong Sanayi A.Ş. tarafından devralınması işleminin kontrol değişikliğine yol açmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	15.05.2008
25	08-33/415-141	Timuçin Plastik Ambalaj Petrol Ürünleri Otomotiv San. Ltd. Şti.'nin işletme hakkına sahip olduğu hazır beton tesisinin, Cimpor Yibitaş Çimento San. ve Tic. A.Ş. tarafından kiralanması işlemine izin verilmesi talebinin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olduğuna; ancak tarafların toplam pazar payları ve cirolarının aynı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına karar verilmiştir.	15.05.2008
26	08-33/416-142	Tasfiye halindeki Sabancı Telekomünikasyon A.Ş.'ye ait malvarlığının, Tellcom İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	15.05.2008
27	08-33/419-145	Sedat ZİNCİRKIRAN, Atilla TOPUZDAĞ, Ayşe Leyla ZİNCİRKIRAN, Necati ZİNCİRKIRAN, Fatma Neriman ZİNCİRKIRAN ve Ceyhun ZİNCİRKIRAN'ın Sardunya Hazır Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.'de sahip oldukları hisselerin, ISS Tesis Yönetim Hizmetleri A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	15.05.2008
28	08-33/420-146	Çerkezköy Tekstil San. ve Tic. A.Ş.'nin, Aksu İplik Dokuma ve Boya Apre Fabrikaları Türk A.Ş. tarafından devralınarak, Çer-	15.05.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		kezköy Tekstil San. ve Tic. A.Ş.'nin tasfiyesiz infisahı sureti ile Aksu İplik Dokuma ve Boya Apre Fabrikaları Türk A.Ş. ile birleşmesi işleminin, tarafların aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer almaları nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	
29	08-33/424-150	Beyaz Filo Oto Kiralama A.Ş.'nin % 15.68 oranında hissesinin, İş Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş. tarafından, Flap Kongre Toplantı Hizmetleri Otomotiv ve Turizm A.Ş.'ye devredilmesi işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	15.05.2008
30	08-33/427-152	Kav Danışmanlık Pazarlama ve Ticaret A.Ş. ile Koç Holding A.Ş.'nin birleşmesi işleminin, tarafların aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer almaları nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	15.05.2008
31	08-33/428-153	Global Investment House KSCC tarafından, FFK Fon Finansal Kiralama A.Ş.'nin %60 oranında hissesinin devralınması işlemine, Hissedarlar Sözleşmesi'nin 14. maddesinde düzenlenen rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tarafların FFK Fon Finansal Kiralama A.Ş.'de ortak kontrollerinin devam ettiği süre ile sınırlandırılması halinde yan sınırlama sayılarak izin verilmesine karar verilmiştir.	15.05.2008
32	08-33/429-154	F. Hoffmann-La Roche Ltd.'in sahip olduğu beşeri ilaçların EastPharma Sarl tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	15.05.2008
33	08-33/430-155	Monrol Nükleer Ürünler Tic. ve San. A.Ş.'nin %50 oranındaki hissesinin Eczacıbaşı Grubu şirketleri tarafından devralınması ile ortak girişim tesis edilmesi işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	15.05.2008
34	08-34/449-157	Yontaş Yonga Levha San. ve Tic. A.Ş.'nin üretim tesisinin ve üzerinde bulunduğu arsasının Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	20.05.2008
35	08-34/455-160	Koç Grubu Şirketleri, Koç Holding A.Ş. ve Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş.'nin, Koç Allianz Sigorta A.Ş. ve Koç Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.'de bulunan bütün hisse ve oy haklarının Allianz SE tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	20.05.2008
36	08-35/470-168	Yves Saint Laurent Beauté Holding SAS hisselerinin tamamının L'Oréal SA tarafından Gucci Group France Holding'den devralınması işlemine izin verilmiştir.	27.05.2008
37	08-36/481-169	Bilecik Hazır Beton İnşaat Nakliye Madencilik Otomotiv San. Tic. Ltd. Şti.'ye ait hazır beton tesislerinin, bu tesislerle ilgili çeşitli malvarlıklarının ve üç adet maden ocağı işletme ruhsatının Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması ile Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ait	02.06.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		Bilecik merkez ilçede bulunan hazır beton tesisi ve ilgili malvarlığının İpek İnşaat Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınması işlemlerine izin verilmesine karar verilmiştir.	
38	08-37/486-170	Öztürk Ailesi tarafından Genesis Holding A.Ş. hisselerinin %60'ının Şafak SPV, S.a.r.l.'den devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	05.06.2008
39	08-37/490-172	De Ruiters Seeds'in tüm hisselerinin Monsanto Company tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	05.06.2008
40	08-37/492-173	Palmira Turizm ve Ticaret A.Ş.'nin endüstriyel yemek hizmetleri sunmaya yönelik ekipmanı, sözleşmeleri ve personelinin Yiğit Yemek Üretim ve Servis Hizmetleri A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	05.06.2008
41	08-37/494-175	Bozüyük Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri A.Ş.'nin, AK-AL Tekstil Sanayi A.Ş. tarafından devralınarak, Bozüyük Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri A.Ş.'nin tasfiyesiz infisahı sureti ile AK-AL Tekstil Sanayi A.Ş. ile birleşmesi işleminin, tarafların aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer almaları nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	05.06.2008
42	08-37/495-176	Aromaster Gıda Katkı Maddeleri Tic. Ltd. Şti.'nin tatlandırıcı maddeler dağıtım işinin Brenntag Kimya Tic. Ltd. Şti. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	05.06.2008
43	08-37/496-177	Volkswagen AG'nin, Scania AB'deki oy hakkını haiz hisse oranını %37,98'den %68,6'ya ve sermayesinde sahip olduğu payı %20,89'dan %37,73'e çıkarması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	05.06.2008
44	08-37/503-183	United Technologies International Corporation ve Türk Hava Yolları Teknik A.Ş. arasında kurulacak olan Pratt & Whitney THY Teknik Uçak Motoru Bakım Merkezi Limited Şirketi aracılığıyla motor bakım, tamir ve onarım merkezi kurulması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	05.06.2008
45	08-39/508-185	Ciments Français tarafından Afyon Çimento T.A.Ş., Set Group Holding A.Ş. ve Set Beton Madencilik San. ve Tic. A.Ş. nezdinde sahip olunan hisselerin OJSC Holding Company Sibirskiy Cement tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	12.06.2008
46	08-39/513-188	TAV Tepe Akfen Yatırım İnşaat ve İşletme A.Ş.'nin sermayesinin %33,34'üne tekabül eden hisselerinin, Goldman Sachs International Bank'a devredilmesi suretiyle ortak girişim tesis edilmesi işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	12.06.2008
47	08-39/514-189	T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğüne ait Samsun Limanı'nın işletme hakkının 36 yıl süre ile Türkerler-	12.06.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		Kolin Ortak Girişim Grubu veya Ceynak Lojistik ve Ticaret A.Ş.'ye devri işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, adı geçen teklif sahiplerinden herhangi biri tarafından gerçekleştirilecek muhtemel devralma işlemi sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığına karar verilmiştir.	
48	08-39/517-191	T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü'ne ait Bandırma Limanı'nın işletme hakkının 36 yıl süre ile Çelebi Ortak Girişim Grubu veya Global Liman -Torunlar Ortak Girişim Grubu veya Varyap Varlıbaşlar Yapı Sanayi ve Turizm Yatırımları Ticaret A.Ş.'ye devri işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, adı geçen teklif sahiplerinden herhangi biri tarafından gerçekleştirilecek muhtemel devralma işlemi sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığına karar verilmiştir.	12.06.2008
49	08-39/520-193	Yeni Yücel Gaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin aktif ve pasifiyle bütün halinde Yücel Gaz Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye devredilmesi işleminin tarafların aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer almaları nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	12.06.2008
50	08-40/526-194	Stoneville Pedigreed Company firmasına ait pamuk tohumlarının Türkiye'deki dağıtım haklarının Monsanto International S.A. tarafından Bayer Cropscience AG'ye devredilmesi işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	20.06.2008
51	08-40/527-195	Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.'nin Eczacıbaşı Holding A.Ş. garantörlüğünde, Ruddies Beteiligungs-und Vermögensverwaltungsgesellschaft mbH şirketi elinde bulunan Burgbad AG hisselerinin herhalükarda en az %50+1 hissesine sahip olmak amacıyla ilk aşamada %47,16'sını devralması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	20.06.2008
52	08-40/530-196	Adecco Hizmet ve Danışmanlık A.Ş. hisselerinin %49'unun Adecco Holding Europe B.V. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine; Adecco İstihdam Hizmetleri Ltd. Şti. hisselerinin % 0,1'inin Adecco Holding Europe B.V. tarafından devralınması işleminin ise 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	20.06.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
53	08-40/531-197	Photon SARL tarafından TVK Gemi Yapım Sanayi Ticaret A.Ş.'nin sermayesinin %50'sine tekabül eden hisselerin gerçek kişi satıcılardan devralınması işlemine Hissedarlar Sözleşmesi'nin 8.6. maddesinde düzenlenen rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tarafların ortak kontrollerinin devam ettiği süre ile sınırlandırılması ve salt yatırım amacı taşıyan hisse alımlarını yasaklamayacak şekilde değiştirilmesi halinde yan sınırlama sayılarak izin verilmesine karar verilmiştir.	20.06.2008
54	08-40/534-200	Corus Yasan Metal San. ve Tic. A.Ş.'de, Yasan Yassı Metal San. ve Tic. A.Ş., Aydın Özgüven, Denka Dış Ticaret A.Ş.'nin sahibi olduğu toplam %25,5 oranında hissenin British Steel Holdings B.V. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	20.06.2008
55	08-40/538-203	Weyerhaeuser Company'nin kutu kartonu ambalajı ve geri dönüşüm işinin International Paper Company tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	20.06.2008
56	08-41/554-207	Huntsman Corporation'ın kontrolünün, Hexion Specialty Chemicals, Inc. tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum oluşarak Türkiye'de rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun doğabileceğine, bu nedenle "elektrik uygulamalarına yönelik hazır karışimli sistemler" Türkiye pazarında, devralma işleminin taraflarından pazar payı yüksek olanının payının aşılmasını sağlayacak şekilde her türlü iş kolu, üretim tesisi, Ar-Ge tesisi, marka, lisans ve know-how'ın mümkün olan en kısa sürede devralma taraflarıyla ilgili olmayan üçüncü kişilere devredilmesi ve bu durumun Rekabet Kurumuna tevsik edilmesi koşuluyla devralma işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	27.06.2008
57	08-41/555-208	Yaşar Holding A.Ş.'nin, Yaşar Basf Otomotiv Boyaları Pazarlama Tic. Ltd. Şti.'nde bulunan %50 oranında hissesinin ve bazı varlıklarının, BASF Coatings A.G. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	27.06.2008
58	08-41/557-210	Tokbetsan Beton Tekstil Turizm İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye ait hazır beton tesisinin Cimpor Yibitaş Çimento San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	27.06.2008
59	08-41/558-211	Inter Tanıtım Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş.'nin hisselerinin 1/3'ünün Abdullah BULADI tarafından devralınması işlemine; Hissedarlar Sözleşmesi'nin 8. maddesinde düzenlenen rekabet etmeme yükümlülüğünün, A Grubu hissedarın "şirket hissedarı olmasının doğrudan veya dolaylı olarak sona erdiği tarihten itibaren 1 yıllık süre boyunca geçerli olmaya devam" etmesini öngören kısmının yalnızca Abdullah BULADI'nın kendisine Inter Tanıtım Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş. üzerindeki ortak kont-	27.06.2008

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		rolün tarafı olma imkanı veren hisseleri üçüncü kişilere devretmesi hali ile sınırlandırılması ve A Grubu hissedarlara yönelik olarak "B Grubu hissedarların önceden yazılı muvafakati" koşulunun sağlanması dışındaki tüm durumları içerecek şekilde kısmen değil, A Grubu hissedarlar Inter Tanıtım Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş. üzerindeki ortak kontrolün tarafı olduğu sürece mutlak bir rekabet etmeme yükümlülüğü olarak tadil edilmesi kaydıyla yan sınırlama sayılarak izin verilmesine karar verilmiştir.	
60	08-41/564-212	Financiere Syreva'nın kontrolünün, LBO France Gestion tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	27.06.2008

DİĞER

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	08-39/507-184	Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin göndermiş olduğu 11.4.2008 tarih ve 2244 sayılı yazıdan önaraştırma konusu mobil pazarlama firmaları ile sürdürmekte olduğu münhasır ilişkiye son verdiği, bu kapsamda Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin 27.12.2007 tarih ve 07-92/1191-461 sayılı Rekabet Kurulu kararının gereğini yerine getirdiği anlaşılmalı yeni bir işlem yapılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.	12.06.2008
2	08-40/537-202	Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin özelleştirilmesine ilişkin 21.10.2005 tarih, 05-71/981-270 sayılı Kurul kararında getirilen "3 yıl boyunca LPG şirketlerinin doğrudan ithalat yapabilmesine imkan tanıyacak şekilde Tüpraş Aliğa Tesisleri'nin bu şirketlerin kullanımına açılması koşulu"na ilişkin olan 3 yıllık sürenin, "inşaat çalışmaları tamamlanarak, tesis kullanılabilir hale gelinceye kadar" uzatılmasına karar verilmiştir.	20.06.2008

SEÇİLMİŞ KURUL KARARLARI

	<u>Karar Tarihi</u>	<u>Karar No</u>
• KIRLANGIÇ KAFE/MEY İÇKİ	10.04.2008	08-28/320-104
• HAMİDİYE SU	20.05.2008	08-34/451-158
• FUJİYAMA	27.05.2008	08-35/467-167
• BİLECİK HAZIR BETON/ÇİMSA	02.06.2008	08-36/481-169
• HUNTSMAN/HEXION	27.06.2008	08-41/554-207

Dosya Konusu: Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından nihai satış noktalarıyla imzalanmak üzere hazırlanan tip dikey sözleşmelere menfi tespit belgesi verilmesi/ muafiyet tanınması talebi.

Dosya Sayısı : 2008-3-2

(Menfi Tespit/Muafiyet)

Karar Sayısı : 08-28/320-104

Karar Tarihi : 10.4.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: Şahin YAVUZ, Orçun SENYÜCEL, Nazlı UĞURLU

C. BİLDİRİMDE BULUNAN: Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Temsilcisi: Prof. Dr. H. Ercüment ERDEM

Şehit Nevres Bulvarı No: 10/7 Deren Plaza
35210 Monrö İzmir

D. TARAFLAR: Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Büyükdere Cad. Nurol Plaza No: 71 Kat: 2
34398 Maslak İstanbul

Burak Gıda ve Meşrubat Paz. San ve Tic. Ltd.Şti.

Emniyet Evleri Cem Sultan Sok. No:4 4.Levent İstanbul

E. DOSYA KONUSU: **Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından nihai satış noktalarıyla imzalanmak üzere hazırlanan tip dikey sözleşmelere menfi tespit belgesi verilmesi / muafiyet tanınması talebi.**

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 2.1.2008 tarih ve 17 sayılı ile giren ve en son 27.3.2008 tarih ve 1893 sayılı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4., 5. ve 8. maddelerinin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 4.4.2008 tarih ve 2008-3-2/MM-08-ŞYA sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu, 7.4.2008 tarih ve REK.0.07.00.00-130/53 sayılı Başkanlık Önergisi ile 08-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

1- Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından nihai satış noktası yapılmak üzere hazırlanarak menfi tespit/muafiyet bildirimine konu edilen Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Kırlangıç Cafe/Fatih Sultan Yıldırım arasındaki tip dikey Sözleşme'nin alıcı üzerinde belirli bir miktar ürünün alımının şart koşulması dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına gireceği ve bu nedenle menfi tespit verilemeyeceği, asgari alım şartına bağlı bedelsiz ürün, indirim gibi uygulamaları içermesi sebebiyle muafiyetin geri alınmasına dair 10.9.2007 tarih ve 07-70/863-326 sayılı Kurul Kararı'ndaki değerlendirmeler de dikkate alınarak aynı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet koşullarıyla bağdaşmaz etkilere sahip olduğundan anılan Sözleşme'ye bireysel muafiyet de tanınmayacağı,

2- Kurum kayıtlarına son olarak 27.3.2008 tarihli, 1893 sayılı yazı ile intikal eden ve ilgili yazı ekinde yer verilen Sözleşme'nin değiştirilerek Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Burak Gıda ve Meşrubat Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında yapılmış haline, rekabeti kısıtlayıcı herhangi bir hüküm içermemesi nedeniyle ve talep doğrultusunda Kanun'un 4. maddesi açısından aynı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit verilebileceği

sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Kurum kayıtlarına 2.1.2008 tarih ve 17 sayılı ile intikal eden başvuru ile; Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Mey İçki) ve Kırlangıç Cafe/Fatih Sultan Yıldırım arasında imzalanan 1.11.2007 tarihli Mal Alım/Satım Sözleşmesi için 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi başvurusunda bulunmuş ve bunun reddedilmesi halinde, başvurunun muafiyet bildirim olarak değerlendirilmesi talep edilmiştir. Bildirimin değerlendirme süreci içinde Raportörlerin bildirim sahipleriyle yaptığı görüşmeler sonrası ilgili sözleşme iki kez değişikliğe uğramış ve son hali Burak Gıda ve Meşrubat Paz. San ve Tic. Ltd. Şti (Burak Gıda) ile imzalanarak 27.3.2008 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

Mey İçki'nin nihai satış noktalarıyla yaptığı mal alım sözleşmelerinin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile tanınan muafiyet kapsamında olduğu 19.11.2004 tarihli, 04-72/1052-263 sayılı Rekabet Kurulu Kararı'nda belirtilmiş, daha sonra gelen çeşitli şikayetler üzerine, sözleşmelerdeki münhasırlığa (rakip ürün satmamaya) ilişkin hükümler dolayısıyla muafiyetin geri alınmasının gerekip gerekmediğine ilişkin inceleme başlatılmıştır.

İnceleme sonucunda Kurul, 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla Mey İçki hakkında aynı Kanun'un 41. maddesine göre soruşturma açılmasına bu aşamada gerek olmadığına ve Mey İçki'nin nihai satış noktalarıyla akdettiği münhasırlık hükmü içeren mal alım sözleşmelerine

yönelik olarak Kanun'un 5. ve 13. maddeleri ile 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği'nin 6. maddesi çerçevesinde grup muafiyetinin geri alınıp alınmamasının belirlenmesi amacıyla inceleme yapılmasına karar vermiştir. Söz konusu Karar üzerine yapılan inceleme sonucunda alınan 10.9.2007 tarihli, 07-70/863-326 sayılı Kurul Kararı'nda temel olarak:

- İncelemeye konu anlaşmaların, nihai satış noktalarının Mey İçki'nin ürünleriyle aynı kategorilerde olan rakip ürünleri satmasını ve bunların reklâmını yapmasını yasakladığı, değişik kategorilerdeki ürünler için ayrı kotalar belirlediği, sözleşme şartlarına bağlı kalınması ve belirlenen kotaların sözleşme süresi içinde doldurulması şartına bağlı olarak satış noktasına iskonto, bedelsiz ürün vb. çeşitli avantajlar sağladığı.
 - Rakımın hem talep hem de arz yönünden diğer içkilerle ikame edilebilirliğinin düşük olduğuna özel olarak değinilerek, ilgili pazarın Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde "ev kanalında satılan rakı" ve "yerinde tüketim kanalında satılan rakı"dan oluştuğu,
 - Mey İçki'nin rakı pazarında %(...) civarında olan pazar payının, 2004'ten bu yana yaşanan yeni girişlere rağmen istikrarlı olarak çok yüksek seviyede olduğu, ayrıca rakı pazarının; Mey İçki'nin marka gücü, ürünlerinin bulundurulması zorunlu ürün özelliği, portföy gücü ve ölçek ekonomisi dolayısıyla giriş engelleri yüksek bir pazar olduğu, ne rakiplerinin ne de müşterilerinin (ilk dört müşterinin toplam payı %(...)'a varmaktadır) Mey İçki'nin rakı pazarının ekonomik parametrelerini belirleme kabiliyetini hissedilir ölçüde kısıtlayamadığı ve dolayısıyla Mey İçki'nin, rakı piyasasında hakim durumda olduğu,
 - İlgili tip sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan muafiyet şartlarını sağlamadığı,
- tespitlerine yer verilmiştir.

Aynı Karar'da, bu tespitlerden hareketle, Mey İçki'nin nihai satış noktalarıyla yaptığı mal alım sözleşmelerinin sağlayıcının pazar payı itibarıyla 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişik 2. maddesi uyarınca grup muafiyetinden yararlanmadığına, rakip ürünleri satmama yükümlülüğü içermesi dolayısıyla söz konusu sözleşmelerin ve bu sözleşmelere dayanan ya da fiilen münhasırlığa yol açan bedelsiz ürün, indirim, servis sıklığının değiştirilmesi gibi uygulamaların 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet koşullarıyla bağdaşmaz etkilere sahip olduğuna, dolayısıyla anılan sözleşmelere ve/veya uygulamalara bireysel muafiyet tanınamayacağına hükmedilmiştir.

Mey İçki, gerekçeli kararın kendisine tebliğinden önce hazırladığı ve münhasırlık hükmünden arındırılmış benzer nitelikteki sözleşmeler için menfi tespit/muafiyet bildiriminde bulunmuştur. Bildirimin değerlendirme süreci içinde gerekçeli kararın yazımı tamamlanarak tebliğ edilmiştir.

H.1. Taraflar

H.1.1. Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Mey İçki, 2004 yılında TEKEL'in alkollü içkiler bölümünü özelleştirme yoluyla devralmak amacıyla kurulmuştur¹. Kurulduğunda Nurol / Limak / Özeltin / TÜTSAB ortak kontrolünde olan Mey İçki, Nisan 2006'da Texas Pacific Group tarafından devralınmıştır². Teşebbüsün hali hazırdaki sermaye yapısına Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Mey İçki Sermaye Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
TPG (Lux) Mey S.A.R.L.	85,25
Eurasia Beverages S.A.R.L.	9,40
Diğer	5,35
TOPLAM	100,00

Yönetim kurulu üyeleri ise Stephen Mark PEEL (Yönetim Kurulu Başkanı), Ramzi GEDEON (Başkan Yardımcısı), Nils ALBERT, Vincenzo MORELLi ve Isak ANTIKA'dan oluşmaktadır.

Mey İçki'nin kontrolüne sahip olan TPG (Lux) Mey S.a.r.l.'nin kontrolü Texas Pacific Group (TPG) adlı ABD kökenli bir özel yatırım fonundadır.

Mey İçki'nin tek faaliyet alanı alkol ve alkollü içki üretim ve pazarlamasıdır. Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, teşebbüsün 2006 yılı itibarıyla toplam cirosunun yaklaşık (.....) YTL olduğu anlaşılmıştır. Ürün portföyü neredeyse tüm alkollü içkilere yayılan Mey İçki, cirosunun çok önemli bir bölümünü rakı satışlarından sağlamaktadır.

H.2.Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Mey İçki ile Kırılmaç Cafe/Fatih Sultan Yıldırım arasında imzalanan bildirim konu Mal Alım/Satım Sözleşmesi (Sözleşme), Kurul'un grup muafiyetinden yararlanmadığına karar verdiği önceki mal alım sözleşmelerinin revize edilmiş halidir. Bu bağlamda Sözleşme ile temel olarak,

- satış noktasının rakip firmalara ait ürünleri satın alması/satmasını yasaklayan hüküm,
- satış noktasının öngörülen kotayı dolduramaması halinde ödemesi gereken cezai şart,
- servis yeri ve sıklığını içeren kısım

¹ Özelleştirme işlemine 15.12.2003 tarih, 03-79/965-396 sayılı Kurul Kararı'yla izin verilmiştir.

² 4.5.2006 tarih, 06-32/393-103 sayılı Kurul Kararı

kaldırılmıştır.

Sözleşme'nin "Özel Şartlar" başlıklı bölümünde yer alan madde 3.a "*Şatış Noktası/İşletmeci, kendi satış yeteneğini ve müşteri çevresini dikkate alarak Sözleşme süresi içinde aşağıda belirtilen miktarda Ürünü satın almayı kabul etmiştir...*" hükmünü içermektedir. Bu düzenleme (sağlayıcı tarafından belirlenen) belirli bir miktar ürünün sağlayıcıdan satın alınmasının taahhüt edilmesi anlamına gelmektedir. Bir anlaşmada tarafların ticari özgürlüklerinin kısıtlanması –ya da en azından satın almaların tamamen ya da kısmen belirli bir yerden satın alınmasına dair hükümler– Kanun'un 4. maddesi kapsamında kabul edilmektedir. Bildirim konusu Sözleşme'de alıcı belirli bir miktar ürünün alımı konusunda taahhütte bulunmaktadır. Diğer bir açıdan taahhütte bulunulan miktar kadar rakip ürünün satın alınması engellenmektedir. Sözleşme bu açıdan, yukarıdaki açıklamalardan hareketle, Kanun'un 4. maddesi kapsamına girmektedir. Dolayısıyla Kanun'un 5. maddesi açısından muafiyet değerlendirilmesi gerekmektedir.

Sözleşme rakı da dahil sözleşmeye konu ürünlerin alımı bakımından kota içermekte, ve bu kotaya bağlı iskonto ve bedelsiz ürün verilebilmesini kapsamaktadır. Söz konusu kota/iskonto/bedelsiz ürün miktarı her nokta için farklı belirlenebilecek niteliktedir. Bu nitelikleri dikkate alındığında Sözleşme'nin hedef indirimi sistemini içeren bir yapıya sahip olduğu değerlendirilebilecektir.

Alıcılara belirli bir dönem için saptanan satış hedefine ulaşmaları durumunda uygulanan indirim olarak tanımlanan hedef indiriminin, münhasırlık bulunsa da bulunmasa da, rekabeti bozucu nitelikte olabileceği Kurul'un değişik kararlarında belirtilmiştir. Hakim durumda bulunan bir teşebbüsün uygulayacağı hedef indirimlerinin kötüye kullanma hali olduğu, literatürde kabul edilmiştir.

Mey İçki'nin Sözleşme'yle satış noktalarının ihtiyaçlarının tamamını veya büyük bölümünü yalnız kendinden satın almasını sağlayacak şekilde her nokta için kota belirlemesi ve bu kotaya bağlı iskonto/bedelsiz ürün vererek rakiplerini dışlaması mümkündür.³ Nitekim, Mey İçki kararında bu vurgulamış ve münhasırlığın sadece sözleşmede geçmesinin zorunlu olmadığı, "*ürün bazında kota getirmek suretiyle, kotanın satış noktasının sözleşme süresindeki satış potansiyeline yakın bir düzeyde ayarlanması yoluyla fiili münhasırlık yaratılmasının*" söz konusu olduğuna dikkat çekilmiştir. Karar'ın devamında ise, satış kotalarını kullanarak rakibin pazar dışına itilebileceği belirtilmiş ve bu bağlamda "*satış noktasının fiilen münhasır hale gelmesi amacıyla başvurulmuş ve*

³ Nihai satış noktalarının alım miktarları bir önceki dönem göz önüne alınarak tahmin edilebileceği için, söz konusu miktar kadar kota belirlenip, bu kotaya bağlı iskonto/bedelsiz ürün verilmesi durumunda, rakip teşebbüslerin o noktaya erişimlerinin fiilen engellenerek faaliyetlerinin zorlaştırılması veya dışlanmaları söz konusu olabilmektedir.

bu sonucu doğuracak şekilde yapılan servis sıklığının değiştirilmesi, kotaya dayalı bedelsiz ürün, indirim gibi uygulamalara da son verilmelidir” hükmü yer almıştır.

Sözleşme’de yer alan hedef indirimlerinin fiili münhasırlığa yol açacak şekilde kurgulanarak Kurul kararı hilafına uygulanıp uygulanmayacağını *ex ante* değerlendirip muafiyet koşullarının var olup olmadığına bu açıdan karar vermek neredeyse olanaksızdır. Sağlıklı bir sonuca ancak rekabeti kısıtlayıcı uygulamaların geneli bakımından uygulanan *ex post* analiz esas alındığında ulaşılabilecektir. Dolayısıyla Sözleşme’ye bugünden geleceğe dönük bir muafiyet tanınması kanımızca olanaklı değildir. Kaldı ki; (fiili) münhasırlığa yol açacak eylemlerden kaçınılması rakip teşebbüslerin piyasaya girişlerinin engellenmemesi ya da mevcutların faaliyetlerinin zorlaştırılmaması amacına dönüktür ve bunların aksine eylemler esas itibarıyla Kanun’un 6. maddesinin uygulama alanına girmektedir. Sözleşme’ye mevcut haliyle muafiyet verilmesi muafiyet değerlendirmesine konu edilen hükümlerin uygulamasının daha sonra muhtemel bir kötüye kullanma iddiasına esas alınmasını ortadan kaldırmayacaktır. Zira muafiyet Kanun’un yalnızca 4. maddesi uygulamasından koruma sağlamaktadır. Hal böyle olmakla birlikte bu durumun ilgili teşebbüsler açısından getireceği hukuki belirsizlik tanınan muafiyetin anlamını boşa çıkarmaktadır.

Raportörler ile bildirim sahipleri arasında yapılan görüşmeler sonucunda Sözleşme’de değişiklik yapılması gündeme gelmiş ve Sözleşme’den alıcının belirli bir miktar ürünü satın almasına dair yükümlülük metinden çıkarılarak söz konusu hüküm alıcı üzerinde bağlayıcı olmayan biçime dönüştürülmüştür. Burak Gıda ile bilahare imzalanan Sözleşme’deki maddenin yeni hali şu şekildedir: “*Satış Noktası/İşletmeci, kendi satış yeteneğini ve müşteri çevresini dikkate alarak Sözleşme süresi içinde aşağıda belirtilen miktarda Ürünü satın almayı hedeflemektedir*” (m.3.a.). Ayrıca “*Mey, yukarıda Madde 3.a’da belirtilen hedeflerden bağımsız olarak, Satış Noktası/İşletmecinin satışlarını ve sürümünü artırma faaliyetlerine destek olmak amacıyla aşağıda belirtilen teşvikleri sağlayacaktır*” hükmü (m.3.b.) ve Sözleşme genelinde belirlenen hedeflere ulaşılmaması halinde herhangi bir yaptırım maddesinin bulunmaması durumu pekiştirmektedir.

Sözleşme’nin yeni hali bir satış noktası ile imzalanarak Kanun’un yalnızca 4. maddesi açısından 8. madde uyarınca menfi tespit belgesi verilmesi talebiyle Kurum’a bildirilmiştir. Sözleşme’nin bu halinde tespit edilen m.3.b ile m.2.1. ve m.2.2. arasındaki çelişki ((m.3.b her ne kadar teşviklerin hedeflerden bağımsız olarak uygulanacağını düzenlese de, m.2.1. ve m.2.2. Mey’in belirlenen kotalara (taahhütlere) bağlı olarak m.3.b’deki teşvikleri uygulayacağını hükme bağlamaktadır.))

daha sonra yapılan düzenleme ile giderilmiş ve Sözleşme'nin son hali aynı talep çerçevesinde gönderilmiştir.

Sözleşme'nin değiştirilmiş hali taraflar üzerinde herhangi bir ticaret kısıtlaması getirmemektedir. Yapılan değişiklik sonrasında Sözleşme, Kanun'un 4. maddesi kapsamında yasaklamaya konu edilebilecek hükümlerinden arındırılmıştır. Sözleşme'de düzenlenen hedeflerin ve teşviklerin rekabeti kısıtlayıcı bir amaç ve plan doğrultusunda uygulanabilme (kötüye kullanma) ihtimali olmakla birlikte, peşinen böyle olduğu varsayımının da doğru olmayacağı kanaatine varılmıştır. Verilecek menfi tespit belgesi mevcut durumun tespiti niteliğinde olduğundan geleceğe dönük bir garanti vermediği gibi talebe uygun olarak Kanun'un 6. maddesini de kapsamamaktadır. Dolayısıyla Sözleşme'nin ilgili hükümlerinin bağıllık (sadakat) indirimi uygulamasına dönüştürülecek şekilde dizayn edilmesi ve uygulanması halinde Kanun'un 6. maddesi kapsamına girmesi ve bu açıdan müdahaleye ve yaptırıma tabi olma olanağı her zaman mevcuttur.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Burak Gıda ve Meşrubat Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanan sözleşmeye ve aynı hükümleri içeren tip dikey sözleşmelere, rekabeti kısıtlayıcı herhangi bir hüküm içermemesi nedeniyle ve talep doğrultusunda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi açısından aynı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Dosya Konusu: İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kiraladığı büfelerde bir iştiraki tarafından üretilen Hamidiye sularının münhasıran satılmasını zorunlu kıldığı ve buna uymayan büfelerin kira sözleşmesinin sonlandırılması ile tehdit ettiği, bu suretle rekabeti ihlal ettiği iddiası.

Dosya Sayısı : 2008-3-50
Karar Sayısı : 08-34/451-158
Karar Tarihi : 20.5.2008

(İlk İnceleme)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: Hilmi BOLATOĞLU, Hüseyin COŞGUN

C. ŞİKAYET EDEN: Erkan YAVUZ
Atatürk Mah. Çavuşbaşı Cad. No:106
Ümraniye/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILAN:

İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İstanbul

E. DOSYA KONUSU: İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kiraladığı büfelerde bir iştiraki tarafından üretilen Hamidiye sularının münhasıran satılmasını zorunlu kıldığı ve buna uymayan büfelerin kira sözleşmesinin sonlandırılması ile tehdit ettiği, bu suretle rekabeti ihlal ettiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde özetle; İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) kontrolündeki Kültür A.Ş. tarafından kiralananan tüm büfelerde sadece Hamidiye marka su satılabileceği hususunda ilgili büfelerin uyarıldığı, bildirim uymayan büfeler hakkında kira sözleşmeleri gereğince yasal işlem yapılacağı belirtilmiş ifade edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 22.4.2008 tarih ve 2451 sayılı ile intikal eden başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında

Kanun'un 4. ve 6. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 14.5.2008 tarih ve 2008-3-50/İİ-08-HB sayılı İlk İnceleme Raporu 16.5.2008 tarih, REK.0.07.00.00-110/73 sayılı Başkanlık Önergesi ile 08-34 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- 1- Kültür A.Ş. tarafından İBB'ye ait büfelerin kiracısı konumundaki işletmecilere gönderilen yazının safi rekabet kısıtı niteliğinde bir münhasırlık uygulaması olduğu,
- 2- Münhasırlığa ilişkin uygulamanın süresiz olarak öngörülmesi nedeniyle 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen esaslara uygun olmadığı ve anılan Tebliğ'le sağlanan muafiyetten yararlanmadığı, safi nitelikte bir kısıtlama olduğu ve bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki muafiyet şartlarını da taşımadığı,
- 3- Pazarda uygulamasının fiilen başlayıp başlamadığı belli olmadığından inceleme konusu münhasırlık uygulamasının sona erdirilmesiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmesinin önlenmesinin sağlanacağı düşünüldüğünden Kültür A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca söz konusu münhasırlık uygulamasının kaldırılmasına ilişkin bir yazı yazılmasının uygun olacağı,
- 4- Anılan nedenlerle bu aşamada önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığı,

sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**I.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme**

Konuya ilişkin olarak yapılan ilk tespit, Hamidiye Kaynak Suları Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Hamidiye A.Ş.) ve diğer faaliyetlerinin yanı sıra İBB'ye ait büfelerin kiralanması işini yürüten İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret A.Ş.'nin (Kültür A.Ş.) İBB tarafından kontrol edilen birer iktisadi teşebbüs olduklarıdır.

Somut olayda büfelerde sadece belli bir marka ürünün satılmasının dikey kısıtlama niteliğinde bir münhasırlık uygulaması olduğu, bu ürünün satılmaması halinde kira sözleşmesinin sona erdirilmesine yönelik uygulamanın ise büfe kiralanması hizmetinin belli bir marka ürünün satılması şartına bağlanması nedeniyle bir bağlama (tying) uygulaması olarak nitelenebilecektir. Kültür A.Ş. ile Hamidiye A.Ş. ekonomik bütünlük içerisinde yer aldıklarından dolayı her ikisinin işlem ve eylemleri bir bütünlük içerisinde değerlendirilmelidir.

I.1.1. Münhasırlık Uygulamasının Değerlendirilmesi

I.1.1.1. Giriş Engelleri

Konuya ilişkin değerlendirmenin daha bütüncül bir şekilde yapılabilmesi için münhasırlık uygulamasının ambalajlı su pazarı olarak tanımlanan pazarda yaratması muhtemel giriş engelleri üzerinde durulması gerekmektedir.

İnceleme konusu münhasırlık uygulamasının gerçekleştiği noktalarda şişelenmiş su alt pazarında yer alan ürünler satılmaktadır. İstanbul ilinde şişelenmiş su satışının yapılabildiği nokta sayısının yeterince çok olması ve Hamidiye sularının pazar payının oldukça düşük seviyede bulunması nedeniyle, Kültür A.Ş tarafından uygulanan münhasırlığın ambalajlı su pazarına ilişkin giriş engeli yaratması uzak bir ihtimal olarak görülmektedir. Nitekim, böyle bir uygulamadan doğal olarak en fazla etkilenmesi beklenen rakip teşebbüslerden bu güne kadar herhangi bir tepki gelmemiştir. Şu ana kadar İBB tarafından kiralanmış büfelere girilememesi nedeniyle kurumumuza intikal etmiş herhangi bir başvuru ya da ilgili rakiplerce açıklanmış bir rahatsızlık ifadesi bulunmamaktadır. Bu durum da, ilgili münhasırlık uygulamasının piyasada oldukça sınırlı bir etkisi olacaktır.

I.1.1.2. Zorunlu Unsur

17.7.2000 tarih, 00-26/292-162 sayılı ve 14.12.2000 tarih, 00-49/529-291 sayılı Kurul (Biryay-I ve Biryay-II) kararlarında gazete büfelerinin teşhir ve satış bakımından telafi edilmez bir yere sahip oldukları belirtilerek gazete pazarına girecek teşebbüsler açısından bunlar zorunlu unsur olarak değerlendirilmiştir. Bu noktadan hareketle, İBB büfelerinin genelde yaya trafiğinin yoğun olduğu noktalarda bulunmaları, bazı hızlı tüketim maddeleriyle birlikte tütün ürünleri ve/veya gazete/dergi ürünlerine yönelik anlık ihtiyaçlara cevap verebiliyor olmaları gibi nedenlerle büfe olarak kiralanabilecek diğer gayrimenkullerden farklı olduğu iddia edilebilirse de ambalajlı su pazarında faaliyet gösteren ya da göstermek isteyen teşebbüsler açısından “olmazsa olmaz” niteliği gösterdiğini söylemek güçtür.

Anılan kararlarda, gazete ve dergi satışlarında teşhir ve rakip ürünlerle bir arada bulunma unsurunun son derece önemli olduğu vurgulanmış, büfe satışlarının pazara girecek teşebbüsler için son derece önemli olduğu ifade edilmiştir. Şişelenmiş su alt pazarı bakımından teşhir ve rakiplerle bir arada bulunma gibi bir gereklilikten bahsetmek mümkün olmadığı gibi, ilgili büfelerin satış miktarının da büyük bir önem arz etmediği kanaatine varılmıştır.

Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, AC Nielsen’in araştırmasında 91 farklı hızlı tüketim maddesi (FMCG) bağlamında oluşan toplam ticaret içinde büfe grubu perakende satış noktalarının payının %4 dolaylarında olduğu tespitinin yapıldığı anlaşılmıştır. Şişelenmiş su pazarını da içeren gıda ürünleri için bu oran %5

dolaylarındadır. Bu değerlendirmeler ışığında ve eldeki veriler çerçevesinde, anılan büfelerin şişelenmiş su pazarına giriş açısından özellikli bir konumda bulunmadığı, zorunlu unsur niteliği de göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

I.1.1.3. Safi Rekabet Kısıtı

Münhasırlık içeren dikey anlaşmalar, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 4. maddesinde yer verilen ve bir anlaşmayı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran ağır sınırlamaları içermemesi ve ilgili teşebbüsün Tebliğ'de yer alan %40'luk pazar payı eşiğini aşmaması halinde 2002/2 sayılı Tebliğ'in tanıdığı grup muafiyetinden faydalanabilmektedir. Ambalajlı su pazarı, yoğunlaşma oranlarının düşük olduğu bir pazardır. 2006 yılındaki Erikli devralmasından sonra Nestle'nin %(...) civarında bir pay ile pazar lideri haline geldiği pazarda Hamidiye A.Ş.'nin, gerek toplam ambalajlı pazarda gerekse de alt pazarlarda %(...)'nin üzerinde bir paya sahip olmadığı¹ ve 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen pazar payı eşiğini aşmadığı anlaşıldığından 2002/2 sayılı Tebliğ'in tanıdığı grup muafiyetinden yararlanması mümkündür. Ancak, inceleme konusu olay bakımından işaret edilmesi gereken en önemli husus münhasırlık uygulamasının perakende satış seviyesindeki satış noktalarında gerçekleştirilmesidir.

Perakende satış noktalarındaki tek marka uygulamalarının rekabet ortamına verdiği zarar, pek çok durumda, elde edilecek faydaların önüne geçmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan muafiyet şartları bulunmadıkça perakende satış noktalarındaki münhasırlık uygulamalarının safi rekabet kısıtı dışında bir anlamı olmayacaktır.

Şişelenmiş su alt pazarı bakımından, sağlayıcı teşebbüslerce perakende satış noktalarına ürünlerin daha iyi şartlarda tüketiciye ulaştırılması amacıyla verilen soğutucu dolaplar en fazla göze çarpan yatırımdır. Sağlayıcı teşebbüsler tarafından tanıtıcı broşür ve promosyon malzemesi gibi reklam araçlarıyla da satış desteği verilebilmektedir. Ambalajlı su pazarının rekabetçi bir yapıda olması nedeniyle ticari hayatın gerekleri çerçevesinde sağlayıcı teşebbüsler, perakende satış noktalarını tek marka münhasırlığına ikna edebilmek için bazı yatırımlar ve iyileştirmeler sunmak zorunda olmalıdırlar. Somut olayda ise sağlayıcı konumundaki İBB şirketleri serbest piyasa şartlarında bir anlaşma yoluna gitmediği, idari yetkiden kaynaklanan güçle hareket ettiği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede ilgili şirketlerin satış noktalarına bazı avantajlar sağlamak için herhangi bir motivasyonunun olmadığı anlaşılmıştır.

Dosya konusu olayda 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) bendinde belirtilen türde iyileşme ve gelişmenin sağlanmadığı, buna ek olarak, münhasırlık uygulamasının tüketicinin tercih imkanını ortadan kaldırarak

¹ Kurul'un 24.8.2006 tarih, 06-59/774-227 sayılı **Nestle** kararı.

tüketici aleyhine sonuç doğururken büyük ölçüde homojen ve hızlı tüketilen bir ürün olduğundan sofistike bir pazarlama ya da sunum gerektirmediğinden tüketicinin anılan kısıtlamadan elde edeceği herhangi bir faydanın da bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Buna ek olarak, İBB'ye ait büfelerin genellikle yıllık bazda yapılan ihalelerle üçüncü kişilere kullandırıldığı dikkate alındığında, tek marka uygulamasının süresiz olarak devam etmesi, ilgili büfelerde markalar arası rekabetin süresiz ve nedensiz olarak ortadan kaldırılmasından başka bir amaca hizmet etmeyecektir.

Bu çerçevede, her ne kadar söz konusu münhasırlığın tüm pazar ölçeğindeki etkisi sınırlı olacaksa da, markalar arası rekabetin herhangi bir haklı gerekçe olmadan ve süresiz olarak kısıtlanması 4054 sayılı Kanun'un ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddelerinde öngörülen esaslarla bağdaşmadığından uygulamanın sona erdirilmesinin gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

I.1.2 Bağlama Uygulamasının Değerlendirilmesi

Kültür A.Ş. ile Hamidiye A.Ş. ekonomik bütünlük içinde bulduklarından Kültür A.Ş. tarafından büfe kiracısı teşebbüslere gönderilen yazıda, kira sözleşmesi çerçevesinde İBB'ye ait büfeleri işleten teşebbüslerin Hamidiye A.Ş. dışında bir su markası bulundurmaması ihtar edilmekte, aksi takdirde kira sözleşmesinin sona erdirileceği ima edilmektedir. Somut olaydaki uygulama, bir mal veya hizmetin sağlanmasının açıkça bir başka mal veya hizmetin de satın alınması şartına bağlanması biçiminde bir bağlama uygulaması niteliğindedir. Bağlama uygulamasının 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinde yer verilen türde bir ihlal hali teşkil etmesi üç ölçüte bağlıdır:

- a) Anlaşmanın niteliği ve ticari gereği birbirinden farklı ürünler söz konusu olmalıdır,
- b) Doğrudan ya da dolaylı bir zorlama olmalıdır,
- c) Uygulamayı yapan teşebbüs, bağlayan ürün pazarında bir pazar gücüne sahip olmalıdır.

Dosya konusu olayda ilk ölçütün karşılandığı görülmektedir. İlgili yazıda İBB büfelerinde sadece Hamidiye sularının satışına izin verileceği ifade edilmekle birlikte büfe işletmecisi olabilmek ya da işletmeci olarak kalabilmek için mutlaka Hamidiye sularının da alınmasının zorunlu olup olmadığı açık değildir. Bu nedenle ortada tam bir "satın almaya zorlama" eyleminin bulunduğunu ve ikinci ölçütün sağlandığını söylemek güçtür.

Bu noktada, Hamidiye marka su ürünlerinin bağlandığı pazara ve Kültür A.Ş.'nin bu pazardaki gücüne ilişkin olarak da bir değerlendirme yapmak gerekmektedir. Kültür A.Ş. tarafından gerçekleştirilen kiralama faaliyetinin içinde yer alacağı hizmet pazarının en dar biçimde belirlenmesi durumunda ilgili hizmet pazarı İBB büfelerinin kiralanmasından ibaret bir pazar olacaktır. Ancak,

İBB büfelerinin kiralanması bakımından tüketici-hizmet alan konumundaki gerçek ve tüzel kişiler açısından anılan büfelere alternatif ve bunlarla eşdeğerde taşınmazlar bulunup bulunmadığı hususları da göz önüne alınmalıdır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanun'un "Şirket Kurulması" başlıklı 26. maddesinde

"Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, kendine ait büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir."

hükmü yer almaktadır.

Bu maddeden, Büyükşehir belediyeleri kendilerine ait büfeleri işletebilecekleri gibi, bu büfelerin işletilmesini kanunda sayılan koşullarla iştiraklerine devredebilecekleri anlaşılmaktadır. Söz konusu olayda olduğu gibi bu iştirakler de büfeleri üçüncü kişilere kiralayabilirler.

Öte yandan, gerçek ve/veya tüzel kişilerin de ticari olarak bir büfe şeklinde işletilebilecek niteliklere sahip gayrimenkullerini talep edenlere özel hukuk hükümleri çerçevesinde kiralayabilmeleri her zaman mümkündür. Bu şekilde bir işyeri kiralayan müteşebbis, 10.8.2005 tarih, 25902 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatına İlişkin Yönetmelik" hükümlerine göre belediyelerden alacağı ruhsatla sıhhi işyeri statüsünde kabul edilen bir büfe kurabilecektir. Özel mülkiyetteki işyerlerine ek olarak ilçe belediyelerine ait alternatif büfelerin varlığı da İBB büfelerinin başlı başına bir ilgili ürün pazarı oluşturabileceği tezini zayıflatmaktadır.

Bu çerçevede, İBB büfelerinin kiralanması başlı başına bir pazar olarak görülmedikçe mevcut olay koşullarında ilgili ürün pazarı nasıl tanımlanırsa tanımlansın, İstanbul il merkezinde büfe ve/veya büfeyle rekabet edebilecek nitelikte işyeri sayısının son derece yüksek olduğu ve yukarıda yer verilen mevzuat çerçevesinde ruhsat temin edilmesi mümkün olduğu sürece İBB'nin büfe olarak kullanılacak gayrimenkullerin kiralanmasına ilişkin olarak tanımlanabilecek bir pazarda, herhangi bir pazar gücüne sahip olamayacaktır.

Ticari gerekçelere göre işletilen bir sağlayıcı teşebbüsün bağlama içeren bir anlaşmayı aynı kurullarla işletilen bir alıcı teşebbüse kabul ettirebilmesi, sağlayıcı teşebbüs önemli bir pazar gücüne sahip olmadıkça olası değildir. Şayet

bir “satın almaya zorlama” eylemi de mevcut ise sağlayıcı durumundaki Kültür A.Ő.‘nin bu eylemde kendi pazar gücüne değil İstanbul Büyükşehir Belediyesi‘nin idari iradesine dayanmakta olduğu açıktır.

Dosya konusu olayda, bağlama uygulamasını iktisadi mantığa uygun Şekilde gerçekleştiren bir pazardaki gücünü başka bir pazardaki konumunu yükseltmek için kullanan bir Şirket değil, idari tasarrufunda bulunan iŐyerlerini, bu işyerlerinin iktisadi gücünün seviyesini dikkate almaksızın, kendi ürettiği ürünlerin münhasıran pazarlanmasında kullanmak isteyen bir kamu otoritesinin iradesi bulunmaktadır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Kültür A.Ő. tarafından İstanbul Büyükşehir Belediyesi‘ne ait büfelerin kiracısı konumundaki işletmecilere gönderilen yazının bir münhasırlık uygulaması olduğuna,
2. Münhasırlığa ilişkin uygulamanın süresiz olarak öngörülmesi nedeniyle 2002/2 sayılı Tebliğ‘in 5. maddesinde öngörülen esaslara uygun olmadığı ve anılan Tebliğ‘le sağlanan muafiyetten yararlanamadığına, safi nitelikte bir kısıtlama olduğu ve bu nedenle 4054 sayılı Kanun‘un 5. maddesindeki muafiyet Şartlarını da taşımadığına,
3. Pazarda uygulamasının fiilen başlayıp başlamadığı belli olmadığından inceleme konusu münhasırlık uygulamasının sona erdirilmesiyle 4054 sayılı Kanun‘un 4. maddesinin ihlal edilmesinin önlenmesinin sağlanacağı öngörüldüğünden Kültür A.Ő.‘ye 4054 sayılı Kanun‘un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca söz konusu münhasırlık uygulamasının kaldırılmasına ilişkin görüş yazısı gönderilmesine,
4. Anılan nedenlerle bu aşamada  naraŐtırma yapılmasına ya da soruŐtırma açılmasına gerek olmadığına

OYB RL ğİ ile karar verilmiştir.

Dosya Konusu: Bursa ilinde Fujiyama markalı doğalgaz sobalarının servis açılışının yapılmaması sebebiyle pasif satışın engellendiği iddiası.

Dosya Sayısı : 2008-2-56 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 08-35/467-167
Karar Tarihi : 27.5.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: Hakan Suat ÖLMEZ, Ekrem SOLMAZ

C. BAŞVURUDA BULUNANLAR: Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İLK İNCELEME YAPILANLAR:

- Ersel Isıtma Enerji Sistemleri ve Ekipmanları Ev ve Büro Gereçleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Organize Sanayi Bölgesi 20. Cad. No:66 Melikgazi Kayseri
- Canertaş Doğalgaz İnşaat San ve Tic. Ltd. Şti
Beşevler Mah. Bilginler Cad. Beyazıt sok. No:26 Nilüfer Bursa

E. DOSYA KONUSU: Bursa ilinde Fujiyama markalı doğalgaz sobalarının servis açılışının yapılmaması sebebiyle pasif satışın engellendiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde özetle;

- Fujiyama marka doğalgaz sobasının üreticisi olan Ersel Isıtma Enerji Sistemleri ve Ekipmanları Ev ve Büro Gereçleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'nin (Ersel Isıtma), Bursa ili yetkili servislerine bir yazı göndererek, Bursa bölge bayileri konumundaki Canertaş Doğalgaz İnşaat San ve Tic. Ltd. Şti (Canertaş) tarafından "İlk Açılış Risk Alma Formu" doldurulmayan cihazların yetkili servis tarafından açılışının yapılmasının yasaklandığı, açılış yapılanların ise garanti kapsamında olmayacağı ve bu açılışlar için servislere herhangi bir ödeme yapılmayacağı konularında uyarıda bulunulduğu,
- Bu nedenle Canertaş ile alışveriş yapmayan tüm firmaların Fujiyama markalı cihazların satışını yapmakta zorluklarla karşılaştıkları

ifade edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 20.2.2008 tarih ve 1127 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 21.3.2008 tarih ve 2008-2-56/İİ-08-HSÖ sayılı İlk İnceleme Raporu, 24.3.2008 tarih, REK.0.06.00.00-110/91 sayılı Başkanlık Önergesi ile Rekabet Kurulu'nun 2.4.2008 tarih ve 08-27/303-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve şikayet konusu iddiaların daha detaylı araştırılabilmesi ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığını belirlemek amacıyla, Ersel Isıtma ve Canertaş hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 15.5.2008 tarih ve 2008-2-56/ÖA-08-HSÖ sayılı Önaraştırma Raporu, 21.5.2008 tarih ve REK. 0.06.00.00-110/158 sayılı Başkanlık önergesi ile 08-35 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Bursa ilinde Fujiyama markalı doğalgaz sobalarının servis açılışının yapılmaması sebebiyle pasif satışın engellendiği iddiasının değerlendirilmesi amacıyla açılan önaraştırma kapsamında elde edilen bilgiler doğrultusunda, Ersel Isıtma ve Canertaş'ın Bursa iline Fujiyama marka doğalgaz sobalarının başka şehirlerden yapılacak pasif satışlarının engellenmesi anlamına gelebilecek uygulamalardan kaçınmalarına yönelik yazı yazılması gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Başvuru dilekçesinde, il dışından tedarik edilen doğalgaz sobalarının Bursa ilinde satışının üretici firmanın eylemleri ile engellendiği iddia edilmektedir. Soba, ısınma amaçlı olarak kullanılan, yüzeysel ısınma yoluyla ısı yayan kapalı bir cihazdır. Kullanılan yakıt türüne göre sobalar katı, sıvı ve gaz yakıtlı sobalar olarak sınıflandırılabilir. Gaz yakıtlı sobaların likit petrol gazı ve doğalgaz ile kullanılan iki çeşidi mevcuttur.

Bir yerleşim yerinde doğalgaz hattının mevcut olması durumunda doğalgaz sobasının kullanım özellikleri ve avantajları dikkate alındığında, tüketiciler açısından doğalgaz sobası diğer soba türlerine göre tercih edilebilir niteliktedir. Bu bilgiler ışığında ilgili ürün pazarı, "*doğalgaz sobası*" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Şikayete konu olan eylemin gerçekleştiği doğalgaz sobası pazarında şirketlerin ürünlerinin satış ve dağıtımının ülke çapında yapılması ve ilgili ürün pazarındaki rekabet koşulları açısından farklılık gösteren bölgeler bulunmamasından dolayı ilgili coğrafi pazar "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak belirlenmiştir. Her ne kadar şikayet edilen hususlar Bursa ilinde gerçekleşse de, aynı cihazların

satışının Türkiye çapında yapılabilmesi ve şikayet edilen hususların o bölgelerde de aynı etkileri doğurabileceği gerçeğinden hareketle ilgili coğrafi pazar bu şekilde tespit edilmiştir.

I.2. Yerinde İncelemelerde Yapılan Tespitler ve Elde Edilen Bulgular

Şikayet konusuna ilişkin olarak raportörlerce Bursa ve Kayseri illerinde doğalgaz sobası üretimi, satışı ve taahhüt hizmetini yerine getiren firmalarda yerinde incelemeler ve firma yetkilileriyle görüşmeler yapılmıştır. Öneri safhasında teşebbüslerde yapılan incelemelerde elde edilen bilgilere ve tutanak ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

I.2.1. Şikayetçi

Şikayetçi firma yetkilileri ile yapılan görüşmede özetle;

- Firmanın Fujiyama marka doğalgaz sobalarını İstanbul'daki Fujiyama yetkili bayilerinden tedarik ettiği,
- Firmanın değişik marka kombi ve doğalgaz sobalarının satışını gerçekleştirdiği, sadece Fujiyama doğalgaz sobalarının yetkili servislerce açılışında sorun yaşandığı,
- Ersel Isıtma tarafından Bursa'daki Fujiyama yetkili servislerine faks çekilmeden önce doğalgaz sobalarının açılışında herhangi bir sorun yaşanmadığı, fakat faks sonrasında yetkili servislerin doğalgaz sobalarının açılışını gerçekleştirmediği ve garanti belgelerini imzalamadığı,
- Ersel Isıtma'nın uygulamasının sadece Bursa'da geçerli olduğu,
- Firmanın mevcut durumda, doğalgaz sobalarının açılışını Canertaş'tan mal temin eden firmalar aracılığıyla gerçekleştirdiği,
- Canertaş aracılığıyla doğalgaz sobası alan müşterilerden herhangi bir açılış ücreti alınmadığı halde, Canertaş dışındaki kanallardan temin edilen doğalgaz sobalarının açılış için Canertaş tarafından satıcılardan 30 (otuz) YTL talep edildiği,
- Firma tarafından yetkili servislere açılış için Ersel Isıtma'dan alacakları açılış ücretinin firma tarafından ödenmesi teklifi yetkili servislerce servis faaliyetlerinin iptal edilebileceği ihtimali nedeniyle reddedildiği

ifade edilmiştir.

I.2.2. Mert Soğutma

Mert Soğutma yetkilileri ile yapılan görüşmede özetle;

- Firmalarının Fujiyama yetkili servisi olarak faaliyet gösterdikleri, ayrıca kombi ve doğalgaz sobası üreticisi Fellini, Sunfire, Auer, Çetintaş, Hoşseven, Berussa ve Fountain markalarının da yetkili servisi oldukları,
- Fujiyama dışındaki markaların cihazlarının açılışında ve açılış

- ücretlerinin ödenmesinde herhangi bir problem yaşanmadığı,
- Canertaş tarafından gönderilen açılış formunun olmaması durumunda yetkili servislerce yapılan açılışların ücretinin Ersel Isıtma tarafından yetkili servislere ödenmediği,
- Yetkili servislere Ersel Isıtma tarafından açılış ücreti olarak 9 (dokuz) YTL+KDV ödendiği

ifade edilmiştir.

I.2.3. Canertaş

Canertaş yetkilileri ile yapılan görüşmede özetle;

- Doğalgaz sobalarının kullanımı aşamasında doğalgazın meskenlere sızma ihtimali bulunması nedeniyle doğalgaz sobalarının montajının kombilerin montajına göre daha riskli olduğu,
- Bayilerin montaj konusunda gerekli bilgiye sahip oldukları, fakat spot satıcıların montaj konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bu nedenle spot satıcıların güvenlik önlemlerine dikkat etmediği,
- Canertaş'ın nihai tüketiciye satılan doğalgaz sobalarının montaj riskinin üstlenilmesi açısından kontrolün yapıldığının belirtilmesi ve yetkili servislerin ürünlerin açılışını yapmalarının sağlanması amacıyla Ersel Isıtma tarafından yetkili servislere faks çekildiği,
- Açılış formunun mevcut olması durumunda yetkili servislerin ve dağıtıcının hatalı montajdan sorumlu olanlara ulaşabildiği, açılış formunun olmadığı durumlarda sorumluya ulaşmanın imkansız olması sebebiyle hatalı montajın maddi sorumluluğunun (yetkili servise yapılan ödeme) Canertaş tarafından üstlenildiği, dolayısıyla, spot satıcılar tarafından yapılan hatalı montajların riskinin Canertaş tarafından üstlenildiği,
- Spot satıcılara bayilik ve montaj sorumluluğunu üstlenme teklifi yapıldığı, fakat spot satıcıların bu teklifi kabul etmediği,
- Yetkili servisler tarafından açılışın yapılması öncesinde montaj riskinin üstlenilmesi ve montajın uygun yapılmasının sağlanması amacıyla spot satıcıların montajdan sonra Canertaş tarafından kontrol edilerek açılışlarının yapılması ve bu kontroller için 30 (otuz) YTL ödeme yapılması konusunda öneride bulunulduğu fakat bu önerinin kabul edilmediği,
- Ücretin 30 (otuz) YTL olarak belirlenmesinin sebebinin hizmet verilecek doğalgaz sobası sayısını az olmasından kaynaklandığı, ayrıca 30 (otuz) YTL gibi bir ücretin kesin bir ücret olmayıp, spot satıcılardan bu ücrete yönelik herhangi bir pazarlık veya daha farklı bir öneri gelmediği,
- Şimdiye dek bu sebeple açılış yapılmayan doğalgaz sobası olmadığı

gibi, 30 (otuz) YTL olarak belirtilen ücretin de uygulamaya konulmadığı,

- Ayrıca, Ersel Isıtma tarafından gönderilen faks ile yetkili servislerin açılışı yapacakları ürün sayısında servisler arasında eşit dağılımın sağlanması ve bu yolla tüketicilere yeterli hizmetin sunulmasının amaçlandığı, bunu gerçekleştirmek için de Canertaş tarafından açılış faksının çekilerek servis hizmetinin verilmesinin uygun görüldüğü,
- İlk açılış risk alma formu ile montaj konusunda riski üstlenecek firmanın/bayinin belirlenebilmesinin amaçlandığı

ifade edilmiştir.

I.2.4. Ersel Isıtma

Ersel Isıtma yetkilileri ile yapılan görüşmede özetle;

- Ersel Isıtma tarafından Bursa'daki yetkili servislere çekilen faks ile Canertaş tarafından montaj konusunda eğitim verilmeyen satıcılarca yapılan montajların doğru yapılıp yapılmadığının kontrol edilmesi ve müşterilerin ürünleri kullanırken sorun yaşamamalarının sağlanmasının amaçlandığı,
- Canertaş tarafından montaj kontrolü için talep edildiği belirtilen 30 (otuz) YTL'nin Ersel Isıtma tarafından belirlenen bir rakam olmadığı ve şimdiye kadar 30 (otuz) YTL karşılığında kontrolü yapılan veya bu miktar sebebiyle açılışı yapılmayan herhangi bir cihazın bulunmadığı,
- Ersel Isıtma açısından temel amacın ürünlerin güvenli bir şekilde montajının sağlanması ve bu sebeple montajın ehliyetli kişilerce yapılması olduğu,
- Bursa'da yapılan uygulamanın İstanbul'da yapılmadığı ve bunun sebebinin İstanbul'da İgdaş tarafından gaz sızdırmazlık ve tesisat kontrolü yapılmayan cihazların açılışının yapılmaması olduğu, Bursa'da bu tür bir sistem olmaması sebebiyle müşteri güvenliğinin sağlanması amacıyla Ersel Isıtma tarafından bir kontrol mekanizmasının geliştirildiği,
- Ersel Isıtma'nın, toptancı firmalar tarafından yapılan satışların veya İstanbul'dan Bursa'ya yapılan satışların engellenmesi amacının bulunmadığı sadece güvenlik ve müşteri memnuniyetinin hedeflendiği,
- Yetkili servislere açılış ücretlerinin ödenmemesinin ürünlerin toptancılar tarafından satılmasından değil montaj uygunluğunun tespit edilememesinden kaynaklandığı

ifade edilmiştir.

I.3. Değerlendirme

Kombi veya doğalgaz sobası satışı, montajı ve güvenlik gereksinimleri bakımından klasik beyaz eşyalardan farklı değerlendirilmesi gereken ürünlerdir. Bu sektörde, ürünün fabrikadan tüketiciye ulaşmasına kadar, üretim, satış ve taahhüt hizmetleri olarak üç temel bileşenden söz edilebilir. Üretim, üretici firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir. Satış ve taahhüt hizmetleri ise bağımsız veya üretici firmalarla dikey ilişki içinde olan firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir. Satış hizmetleri, üreticiden veya yeniden satıcı firmalardan alınan ürünlerin son kullanıcıya satılmasını içerirken; taahhüt hizmetleri satılan doğalgaz sobasının (veya kombi) kurulacağı yere uygun olarak projelendirilmesi ve projelerin uygulanmasını içermektedir. Son kullanıcılara yönelik hizmet veren firmalar yalnız satış veya taahhüt işleriyle uğraşabildikleri gibi bu iki hizmeti birlikte de yerine getirebilmektedirler. Güvenlik açısından hem kombi hem de doğalgaz sobalarının montajları aynı risklere sahip bulunmaktadır.

Bu nedenlerle, doğalgaz sobalarının niteliği gereği birçok üründen farklı olarak açılış sürecinde güvenlik önlemlerine uyulması ve yetkili servislerce açılışın yapılması gerekmektedir. Bu tür güvenlik endişesi nedeniyle, üretici firmalar, tüketicilere karşı her aşamada sorumlu olduklarından, sadece cihazların satışıyla değil, onların montajı ve servis hizmetlerinin standartlarını da gözetmek durumundadırlar.

Tüketiciler açısından da doğalgaz sobalarının açılışının yetkili servis tarafından yapılması ürünün satın alınması sürecini etkileyen önemli bir unsurdur. Ayrıca ürünün açılışının yetkili servis tarafından yapılmaması ürünü garanti kapsamı dışında bırakmaktadır.

Başvuru dilekçesinde, üretici firma tarafından yetkili servislere gönderilen yazı ile Canertaş tarafından verilen “İlk Açılış Risk Alma Formu”nun olmaması durumunda yetkili servislerin cihaz açılışlarını yapmaması gerektiği, aksi takdirde kendilerine açılış ücretinin ödenmeyeceği ifade edilmektedir. Üretici firmanın Bursa iline yönelik bu tür uygulamaları nedeniyle Bursa’da, il dışından tedarik edilen Fujiyama marka doğalgaz sobalarının satışının engellendiği iddia edilmektedir.

Yapılan inceleme ve görüşmelerde, Ersel Isıtma ve Canertaş tarafından yetkili servislere gönderilen anılan faks metni ile getirilmek istenen sistemin, Bursa’da Canertaş tarafından satışı yapılmayan cihazların açılışları için öncelikle Canertaş’a başvurulması, Canertaş tarafından yerinde kontrol ile cihaz montajının doğru yapıldığının tespiti ve daha sonrasında yetkili servislere Canertaş tarafından faks çekilerek (İlk Açılış Risk Alma Formu) cihaz açılışlarının yapılması aşamalarından oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu sistemin

amacının Canertaş tarafından eğitim verilen bayiler dışında satış yapan satıcıların yaptıkları montajların denetiminin sağlanması ve cihazın daha güvenilir bir şekilde tüketiciye sunulması olduğu ifade edilmektedir.

Raportörlerce yapılan incelemelerde şimdiye kadar Canertaş'ın faksı olmaması nedeniyle açılışı yapılmayan cihaz olmamakla birlikte, bu açılış formu olmadan açılış yaptıkları için açılış ücretlerini alamayan yetkili servisler olduğu anlaşılmıştır. Yetkili servis ile yapılan görüşmelerde ise bundan sonra bu açılış formu olmadan müşterilerin cihazlarını açamayacaklarını ifade etmişlerdir.

Dolayısıyla getirilen bu yeni sitem ile birlikte, Bursa dışından (İstanbul'dan) ürün temin eden teşebbüslerin sattığı doğalgaz sobaları, yetkili servislerce açılışı yapılmadığı ve yetkili servislerce açılışı yapılmayan ürünlerin garanti kapsamı dışında kalacağı için satışının yapılamayacağı anlaşılmaktadır. Bir diğer ifadeyle, Bursa ili dışından Fujiyama marka doğalgaz sobası temin eden teşebbüslerin ürünlerini Bursa'da satmaları engellenmektedir.

Bu aşamada Fujiyama marka cihazları Canertaş dışında başka bir bayiden alan satıcıların, müşterilere yaptıkları montajın, Canertaş tarafından kontrolünün yapılıp ilk açılış formu düzenlenmesi ve servisler tarafından açılmasının 4054 sayılı Kanun açısından sorun yaratıp yaratmadığının tespiti gerekmektedir.

Hangi ürün olursa olsun bir üreticinin sattığı ürünün kalitesini, güvenliğini ve servis hizmetlerini yüksek kalitede sağlayabilmesi için getireceği sistemler ticari hayatta makul olarak algılanmaktadır. Şikayet konusu eylemlerde de, Ersel Isıtma'nın üretimini yaptığı ve yanıcı madde ile çalıştırıldığından dolayı riskli ürün gruplarından biri olarak kabul edilen doğalgaz sobaları için güvenlik uygulamalarını geliştirmeye yönelik çeşitli stratejiler geliştirmesi çok doğal bir uygulamadır. Doğalgaz sobalarında en önemli güvenlik sorunu montajdan kaynaklanmaktadır. Yanlış montajlar sonucunda hayati sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle montaj kontrolüne yönelik politikalar geliştirilmesi ve servis açılışlarının bu kontroller sonrasında yapılması makul bir uygulamadır. Ersel Isıtma yetkilileri de, Bursa iline yönelik olarak yapılan uygulama ile tüketici güvenliğinin sağlanması ve tüketicilerin doğalgaz sobalarının montajında ve kullanımında sorunlarla karşılaşmasının önlenmesinin amaçlandığını belirtmişlerdir.

Bununla birlikte, şikayet konusu olayda, her ne kadar yine güvenlik nedeniyle getirilen bir sistem olsa da, Bursa ilinde Canertaş firmasının bayileri dışından alınan tüm cihazların öncelikle Canertaş tarafından kontrolünün yapılması, bu kontrol için ise 30 (otuz) YTL ücret ödenmesi gerektiği anlaşılmıştır. Fujiyama marka doğalgaz sobalarının yetkili servis tarafından açılışlarının yapılması için servislere ödenen ücret 9 (dokuz) YTL iken sadece montajın doğru yapılıp yapılmadığının tespiti için istenen ücret servisin ücretinin yaklaşık 3,5 katı

civarındadır. Bu ücret cihaz satışından elde edilen kar oranı dikkate alındığında Canertaş bayileri dışından herhangi başka bir satıcıdan cihaz alımının dolaylı olarak engelleneceğini göstermektedir.

Diğer bir ifadeyle, Canertaş firmasının bayilerinden cihaz alındığında montaj kontrol ücretinin ödenmemesi nedeniyle, ilk alım sırasında 30 (otuz) YTL'lik bir fark oluşan cihaz maliyetinin, bir de başka bir şehirden yapılacak alımlarda katlanılacak nakliye bedelleri de dikkate alındığında, dolaylı olarak Bursa dışından pasif satış yoluyla cihaz alımının engellenmesi ve Bursa'da Fujiyama marka doğalgaz sobalarının sadece Canertaş'ın bayilik siteminden alınmasının zorunlu hale gelmesi durumu ortaya çıkmaktadır.

Bu uygulamada da görüleceği üzere, pasif satışların engellenmesine yol açan husus, güvenlik sebebiyle montaj kontrolünün yapılmasından ziyade, Canertaş bayileri dışındaki bir satıcıdan gelen cihazların yetkili servis tarafından açılışının her halükarda kontrol zorunluluğuna tabi olması ve bu kontrolün de önemli bir ücrete tabi olmasıdır.

Daha önce kombi sektöründe yapılan bir önaraştırma neticesinde tespit edilen benzer uygulamalarda, montajın doğru yapılmadığı durumlarda cihazın yetkili servis tarafından açılışının yapılmadığı yine cihaz satan bayinin servislere açılış faksı çekerek montajın uygun olduğunu belirttikten sonra yetkili servisin açılışları yaptığı, yetkili servisin ikinci kez tekrar açılışa gittiği için masraf mukabilinde bir ücret alındığı görülmüştür. Diğer bir deyişle, montaj kontrol ücretinin her halükarda alınmadığı ve sadece yetkili servis tarafından yanlış montaj yapıldığı tespit edilen durumlarda alındığı anlaşılmıştır. Bu tür uygulamalar Rekabet Kurulu'nun 22.03.2007 tarih ve 07-27/250-85 sayılı kararında ihlal olarak nitelendirilmemiştir. Diğer bir deyişle, montajın yanlış yapıldığının tespit edildiği durumlarda bayiye veya satıcıya yüklenen maliyet ihlal olarak nitelendirilmemiştir. Ancak halihazırda şikayet konusu uygulamalarda, yanlış montaj durumunda satıcıya yüklenen bir bedel değil, montaj doğru yapılsa da yapılmasa da Canertaş bayileri dışından cihaz satın alan tüm diğer satıcılara yüklenen bir maliyet söz konusudur.

Ancak, Raportörlerce Ersel Isıtma ve Canertaş ile yapılan görüşmelerde, bu uygulama ile amaçlananın Canertaş tarafından montaj eğitimi verilen bayiler dışındaki teşebbüslerce satılan ürünlerin montajların uygunluğunun kontrol edilmesinin amaçlandığı ve ürünlerin montaj riskinin satıcılarca üstlenilmesinin kendileri için yeterli olacağı ifade edilmiştir.

Ersel Isıtma'nın uygulamasının sadece Bursa iline yönelik olması ve İğdaş tarafından gaz sızdırmazlık kontrollerinin yapıldığı İstanbul'da böyle bir uygulamanın olmaması Ersel Isıtma'nın amacının pasif satışların engellenmesi değil, güvenlik kaygıları olduğunu da ortaya koymaktadır. Bu nedenle güvenlik

önlemlerini artırmak maksadıyla getirilen uygulamaların sadece bu amaca yönelik olması ve pasif satışları engelleyebilecek düzeyde olmaması gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen tüm bilgiler ışığında, Ersel Isıtma'nın satıcılara yönelik olarak üretimini yaptığı cihazlara ilişkin montaj riski formunu zorunlu tutması ve yanlış montaj uygulamalarında yetkili servis tarafından cihaz açılışlarının yapılmasını engellemesi makul karşılanabilecek bir uygulamadır. Bununla birlikte Canertaş bayileri dışından cihaz alan bağımsız satıcıların montajını yaptıkları cihazların her halükarda açılış öncesinde Canertaş tarafından kontrolünün belli bir ücret mukabilinde yapılmasının, Ersel Isıtma ve Canertaş firmalarının güvenlik gerekçesi ile uyguladıkları bu sistemin amacını aşarak, bağımsız satıcıların Bursa dışından cihaz alımlarını engellediği ve dolayısıyla Fujiyama marka doğal gaz sobalarının Bursa iline yönelik pasif satışlarının engellenmesine yol açtığı anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte ihlal olabileceği düşünülen eylemlerin hem Ersel Isıtma hem de Canertaş tarafından yeni getirilmeye çalışılan bir sistem olması, etkisinin henüz piyasada oluşmaması, sistemin amacının Fujiyama marka doğalgaz sobalarının Bursa iline dışardan teminini engellemek olmadığı, cihazların montajlarını yapan satıcıların, bu montajlarının güvenilirlik inisiyatiflerini de almalarının amaçlandığı, doğalgaz sobalarının kullanıcılar açısından yanlış montaj durumunda çeşitli riskler doğuracağı, dolayısıyla bu tür güvenlik artırıcı girişimlerin ticari hayatta rastlanabilecek uygulamalar olduğu da göz önüne alınarak, Ersel Isıtma ve Canertaş hakkında bir soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer taraftan, halihazırdaki sistemin piyasada Canertaş bayileri dışından ürün alan Fujiyama satıcılarının Bursa'da faaliyet göstermesi olanağını ortadan kaldırdığından ve Bursa iline yönelik pasif satışın engellendiği gerçeğinden hareketle, Ersel Isıtma ve Canertaş'ın montaj riskinin üstlenilmesine yönelik yapacağı uygulamalarda pasif satışların engellenmesi anlamına gelebilecek uygulamalardan kaçınması yönünde Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca bir yazı yazılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bağlamda; Ersel Isıtma ve Canertaş firmaları tarafından uygulamaya çalışılan sistemin ancak,

- Canertaş bayilik sistemi dışından alınan bir cihazın yetkili servis tarafından açılışı yapılmadan önce her halükarda montaj kontrolü yapılmak isteniyor ise bunun ücretsiz olarak yapılması,
- ya da montaj kontrolünün, yetkili servis açılış öncesinde yetkisiz satıcılar tarafından satılan tüm cihazlara her halükarda değil, sadece yetkili servisler tarafından yanlış montaj yapıldığı tespit edilen

cihazlara yönelik olarak yapılması ve bu kontrol için de ancak makul bir ücret istenmesi,

kaydıyla amaçlanan hedef ile orantılılık prensibi çerçevesinde makul karşılanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. Dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına,
2. Bununla birlikte 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Ersel Isıtma Enerji Sistemleri ve Ekipmanları Ev ve Büro Gereçleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. ve Canertaş Doğalgaz İnşaat San ve Tic. Ltd. Şti.'nin "Fujiyama marka doğalgaz sobalarının başka şehirlerden Bursa iline yapılacak pasif satışlarının engellenmesi anlamına gelebilecek uygulamalardan kaçınmaları"na yönelik görüş yazısı gönderilmesine, anılan uygulamalara devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağı taraflara bildirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Dosya Konusu: Bilecik Hazır Beton İnşaat Nakliye Madencilik Otomotiv San. Tic. Ltd. Şti.'ye ait hazır beton tesislerinin, bu tesislerle ilgili çeşitli malvarlıklarının ve üç adet maden ocağı işletme ruhsatının Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması ve Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ait Bilecik merkez ilçede bulunan hazır beton tesisi ve ilgili malvarlığının İpek İnşaat Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınması işlemlerine izin verilmesi talebi.

Dosya Sayısı : 2007-2-194

(Devralma)

Karar Sayısı : 08-36/481-169

Karar Tarihi : 2.6.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: Ekrem KALKAN, Ekrem SOLMAZ

C. BİLDİRİMDE BULUNAN:

- Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Av. Gönenc GÜRKAYNAK, Av. K.Korhan YILDIRIM,
Av. Yelda ÜREY
Çitlenbik Sok. No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş/İstanbul

D. TARAFLAR: - Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Kısıklı cad. No:4 Ak-Sarkuysan İş Merkezi S Blok
Altunizade/İstanbul

- Mete ERİPEK
Ankara Cad. No:9 Osmaneli/Bilecik

- Meltem BALAN
SS Özyörem Yapı Kooperatifi C Blok Daire:8 Bilecik
- İpek İnşaat Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.
Haceloğlu Mah. Ankara Cad. No:9 Osmaneli/Bilecik
- Hikmet ERİPEK
Ankara Cad. No:9 Osmaneli/Bilecik
- Hülya ERİPEK
Ankara Cad. No:9 Osmaneli/Bilecik
- Erdil BALAN
SS Özyörem Yapı Kooperatifi C Blok Daire:8 Bilecik
- Bilecik Hazır Beton İnşaat Nakliye Madencilik Otomotiv San. Tic. Ltd. Şti.
1. Organize Sanayi Bölgesi Bilecik

E. DOSYA KONUSU: Bilecik Hazır Beton İnşaat Nakliye Madencilik Otomotiv San. Tic. Ltd. Şti.'ye ait hazır beton tesislerinin, bu tesislerle ilgili çeşitli malvarlıklarının ve üç adet maden ocağı işletme ruhsatının Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması ve Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ait Bilecik merkez ilçede bulunan hazır beton tesisi ve ilgili malvarlığının İpek İnşaat Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınması işlemlerine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ:

- Kurum kayıtlarına 7.11.2007 tarih ve 7324 sayı ile intikal eden ve dosyadaki eksiklikleri en son 12.2.2008 tarihinde tamamlanan başvuru ve Kurum kayıtlarına 12.2.2008 tarih ve 1006 sayı ile intikal eden Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Çimsa) tarafından gönderilen başvuru konusu işleme yönelik taahhüt metni üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri çerçevesinde yapılan değerlendirmeye ilişkin 22.2.2008 tarih ve 2007-2-194/Öİ-08-EK sayılı Ön İnceleme Raporu, 25.2.2008 tarih ve REK.0.06.00.00-120/70 sayılı Başkanlık Önergesi ile 28.2.2008 tarih ve 08-19 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek, 08-19/203-M sayılı Rekabet Kurulu Kararı ile işlemin 4054 sayılı Kanun'un 10. maddesinin birinci fıkrası uyarınca nihai incelemeye alınmasına karar verilmiştir.
- Rekabet Kurulu'nun söz konusu işlemlerle ilgili ön itirazını konu eden ve nihai karara kadar işlemin uygulamaya konulamayacağını bildiren yazısı ile birlikte söz konusu Karar'a dayanak olan ilgili bilgi ve belgeler, işlemin tarafları adına başvuruyu yapan temsilcilere 10.3.2008 tarihinde

tebliğ edilerek, 30 gün içerisinde ilk yazılı savunmalarını yapmaları istenmiş, bunun yanı sıra dosyanın incelenmesi açısından gerekli olabilecek diğer bilgiler de talep edilmiştir.

- Bu çerçevede, Çimsa tarafından gönderilen birinci yazılı savunma Kurum kayıtlarına 10.4.2008 tarih ve 2220 sayı ile intikal etmiştir. Birinci yazılı savunma ekinde bildirim konusu işleme yeni bir şekil kazandıran bir sözleşme taslağı ve değişiklik protokolü taslağı Kuruma sunulmuştur.
- 08-19/203-M sayılı Rekabet Kurulu Kararı gereğince hazırlanan ve nihai inceleme aşamasında elde edilen tüm bulgu ve değerlendirmeleri içeren 2007-2-194/Nİ-08-EK sayılı Nihai İnceleme Raporu 16.2.2008 tarihinde başvuruyu yapan temsilcilere ve Kurul üyelerine tebliğ edilmiştir.
- Başvuruyu yapan temsilciler tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 22.5.2008 tarih, 3172 ve 3181 sayı ile intikal eden yazılarla, ilk yazılı savunmada taslak olarak gönderilen sözleşme metinlerinin taraflarca imzalanmış halleri Kuruma sunulmuş ve nihai inceleme sürecinin geri kalan aşamalarında yer alan yazılı ve sözlü usul ve süreçler ile bu aşamalardaki tüm savunma haklarından feragat edildiğı bildirilmiştir.
- Nihai inceleme sürecinin tamamlanması hakkındaki 22.5.2008 tarih ve 2007-2-194/BN-08-EK sayılı Bilgi Notu Rekabet Kurulu'na sunulmuştur.
- Taraf temsilcilerinin sözlü savunma taleplerinin olmaması ve Kurul'un resen sözlü savunma toplantısı yapma yönünde karar almaması nedeniyle, sözlü savunma toplantısı yapılmamıştır.
- 15.5.2008 tarih ve 2007-2-194/Nİ-08-EK sayılı Nihai İnceleme Raporu ve 22.5.2008 tarih ve 2007-2-194/BN-08-EK sayılı Bilgi Notu, 23.5.2008 tarih ve REK.0.06.00.00-120/160 sayılı Başkanlık Önergesi ile 27.5.2008 tarih ve 08-35 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek dosya konusunun Kurul gündeminde incelemeye alınmasına karar verilmiş, bununla birlikte anılan raporlar ve önerge 2.6.2008 tarih ve 08-36 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

1. Bilecik Hazır Beton İnşaat Nakliye Madencilik Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye (BHB) ait Adapazarı, Pamukova, Osmaneli, Bilecik, Yenişehir ve İnegöl'de kurulu toplam 8 adet hazır beton tesisi ile bu tesislerin arazilerinin ve hazır beton üretimi ve satışında kullanılan diğer malvarlıkları ve 3 adet maden ocağı işletme ruhsatının Çimsa tarafından devralınmasına ilişkin işlemin ve Çimsa'ya ait Bilecik merkez ilçede bulunan hazır beton tesisi ve

ilgili malvarlığının İpek İnşaat Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş. (İpek İnşaat) tarafından devralınmasına ilişkin işlemin 4054 sayılı Kanun ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi devralma işlemleri olduğu,

2. Rekabet Kurumu kayıtlarına 10.4.2008 tarih ve 2220 yazı ile intikal eden BHB, İpek İnşaat, Mete ERİPEK, Hikmet ERİPEK, Meltem BALAN, Hülya ERİPEK, Erdil BALAN ve Çimsa arasında imzalanması planlanan Varlık Satış Sözleşmesi ve Çimsa, Mete ERİPEK, Meltem BALAN ve BHB arasında imzalanması planlanan Değişiklik Protokolü'nde yer alan hükümlerin yürürlüğe konması koşuluyla 4054 sayılı Kanun'un 7 inci maddesi bakımından söz konusu devralma işlemlerine izin verilmesinde herhangi bir sakınca bulunmadığı

ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Bildirim formunda, hazır betonun C14, C16, C18, C20, C25 ve C25+ gibi alt kategorilere ayrılabilmesi ve tarafların farklı hazır beton çeşitleri bazındaki toplam pazar paylarının hazır betonun tek bir ilgili ürün pazarı olarak tanımlanması durumunda oluşacak pazar payından daha düşük olduğu ifade edilmektedir.

Üretim açısından farklı hazır beton türleri arasında yüksek geçiş maliyetleri bulunmamaktadır.

Hazır beton türleri arasında yüksek arz ikamesinin söz konusu olması sebebiyle ilgili ürün pazarı "*hazır beton üretimi ve satışı pazarı*" olarak belirlenmiştir.

Bildirim konusu devralma kapsamında yer alan arazi, transmikser, pompa, yükleyici, otomobil, kamyonet gibi diğer varlıkların hazır beton üretimine ilişkin varlıklar olması sebebiyle bu varlıklar için ayrı ilgili ürün pazarı tanımlanmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bildirim konusu işlemle birlikte devredilmesi planlanan maden işletme ruhsatları ile ilgili olarak ise Çimsa'nın maden ocağı işletme faaliyetinde bulunmuyor olması ve bunun sonucunda devir işleminin bu alanda yoğunlaşma açısından dosya sonucunu değiştirebilecek bir sonuca yol açmayacak olması sebebiyle madencilik faaliyetine ilişkin ayrıca bir ilgili ürün pazarı tanımlanmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Hazır beton; çimento, agrega, belli katkı malzemeleri ve suyun karıştırılması yöntemiyle üretilen bir inşaat malzemesidir. Hazır beton, niteliği gereği çok kısa zamanda tüketilmesinin zorunlu olması, stoklanamaması, yüksek taşıma maliyetlerinin birim maliyeti artırması gibi nedenlerle uzun mesafe taşınması mümkün olmayan bir üründür. Bu bakımdan, hem ürünün özelliği hem de taşıma maliyetleri nedeniyle hazır beton, bir hazır beton santralinden yaklaşık 50 km uzaklığa götürülebilmektedir. Bu bilgiler ışığında, bildirim konusu işlemler bakımından “Bilecik merkez ilçesi ve Osmaneli ile Yenişehir ilçe merkezleri de dahil olmak üzere Bilecik-Osmaneli ile Bilecik-Yenişehir hatları” ayrı birer ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir.

H.2. Taraflar

H.2.1. Çimsa

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.’nin kontrolü altında bulunan Çimsa’nın yurt içinde Mersin, Kayseri, Eskişehir’de entegre çimento fabrikaları, Ankara’da çimento öğütme/paketleme tesisi, Malatya’da paketleme tesisi ve Adana, Mersin, Kayseri, Nevşehir, Osmaniye, Kahramanmaraş, Antalya ve Bilecik’te hazır beton tesisleri bulunmaktadır. Şirketin ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Çimsa’nın ortaklık yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranı (%)
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	44,54
Adana Çimento San. A.Ş.	15,72
Akçansa	10,00
AK Sigorta	2,57
Hacı Ömer Sabancı Vakfı	0,12
Diğer ve Halka Arz Edilen	27,05

Çimsa’nın ortakları arasında bulunan Adana Çimento San. A.Ş., OYAK grubuna bağlı bir teşebbüstür. OYAK grubunun hazır beton sektöründe faaliyet gösteren şirketi olan OYAK Beton San. ve Tic. A.Ş.’nin İstanbul, İzmit, Adapazarı, Düzce ve Bolu’da tesisleri bulunmaktadır. Ancak Adana Çimento San. A.Ş.’nin Çimsa üzerinde bir kontrol yetkisi bulunmaması sebebiyle dosya bakımından OYAK Grubu’nun Adapazarı’nda kontrol ettiği hazır beton tesisi değerlendirmeye alınmamıştır.

Çimsa, 5.11.2007 tarihli Varlık Satış Sözleşmesi (Sözleşme-1) ve 21.5.2008 tarihli Varlık Satış Sözleşmesi’ni (Sözleşme-2) imzalayan taraflar arasındadır.

H.2.2. BHB

BHB, Bilecik merkez ilçede ve Adapazarı merkez ilçede ikişer, Bilecik'in Osmaneli, Adapazarı'nın Pamukova ile Bursa'nın İnegöl ve Yenişehir ilçelerinde birer tesis olmak üzere toplam sekiz adet hazır beton santrali ile Bursa İnegöl'de bir ve mevcut durumda üretim yapılmayan Bilecik merkez ilçede iki adet olmak üzere toplam üç maden ocağı işletme ruhsatına sahiptir. BHB'nin belirtilenler dışında kontrol ettiği herhangi bir varlık veya şirket bulunmamaktadır. BHB'nin ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: BHB Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Mete Eripek	80
Meltem Balan	20
Toplam	100

BHB, Sözleşme-1 ve Sözleşme-2'yi imzalayan taraflar arasındadır.

H.2.3. İpek İnşaat Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş. (İpek İnşaat)

Sözleşme-2 çerçevesinde Çimsa'ya ait hazır beton tesisini devralacak olan İpek İnşaat, BHB ortaklarından Mete ERİPEK tarafından kontrol edilmektedir. İpek İnşaat'ın ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 3: İpek İnşaat Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Mete Eripek	58
Hikmet Eripek	20
Meltem Balan	19,9975
Hülya Eripek	2
Erdil Balan	0,0025
Toplam	100

İpek İnşaat, Sözleşme-2'yi imzalayan taraflar arasındadır.

H.2.4. Gerçek Kişiler

Mete ERİPEK, BHB hisselerinin %80'nine ve İpek İnşaat hisselerinin %58'ine sahip olan gerçek kişidir. İpek İnşaat, Mete ERİPEK tarafından kontrol edilmektedir. Mete ERİPEK, Sözleşme-1 ve Sözleşme-2'yi imzalayan taraflar arasındadır.

Meltem BALAN, BHB hisselerinin %20'sine ve İpek İnşaat hisselerinin %19,9975'ine sahip olan gerçek kişidir. Meltem BALAN, Sözleşme-1 ve Sözleşme-2'yi imzalayan taraflar arasındadır.

Hikmet ERİPEK, İpek İnşaat hisselerinin %20'sine sahip olan gerçek kişidir. Hikmet ERİPEK, Sözleşme-2'yi imzalayan taraflar arasındadır.

Hülya ERİPEK, İpek İnşaat hisselerinin %2'sine sahip olan gerçek kişidir. Hülya ERİPEK, Sözleşme-2'yi imzalayan taraflar arasındadır.

Erdil BALAN, İpek İnşaat hisselerinin %0,0025'ine sahip olan gerçek kişidir. Erdil BALAN, Sözleşme-2'yi imzalayan taraflar arasındadır.

H.3. Değerlendirme

Taraflarca yapılan bildirimde ve Sözleşme-2'de Çimsa'ya ait Bilecik merkez ilçede bulunan hazır beton tesisi ve ilgili malvarlığının İpek İnşaat tarafından devralınması işleminin (İşlem-2), BHB'ye ait hazır beton tesisleri, bu tesislerle ilgili çeşitli malvarlığı ve üç adet maden ocağı işletme ruhsatının Çimsa tarafından devralınması işleminin (İşlem-1) ayrılmaz bir parçası olduğu ve Sözleşme-2'nin geçerliliği ve bu doğrultuda İşlem-2'nin taraflarca gerçekleştirilmesinin Rekabet Kurulu tarafından İşlem-1'e izin verilmesi şartına bağlı olduğu ifade edilmektedir.

H.3.1. 1997/1 Sayılı Tebliğ'in 2. Maddesi Açısından Yapılan Değerlendirme

Çimsa, Mete ERİPEK ve Meltem BALAN arasında imzalanan 5.11.2007 tarihli Sözleşme-1 uyarınca BHB'ye ait sekiz hazır beton tesisinin, tesislerle ilgili yukarıda sayılan diğer varlıkların ve üç maden ocağı ruhsatının Çimsa'ya devredilmesi söz konusudur. Devir işlemi sonucunda Çimsa belirtilen varlıkların tam kontrolüne sahip olacaktır. İlgili devralma işlemi, belirtilen varlıkların kontrolünde değişiklik yaratması nedeniyle 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin "*herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi*" şeklindeki (b) bendi kapsamında bir devralma işlemidir.

Diğer yandan işlemin ikinci parçası olarak BHB, İpek İnşaat, Mete ERİPEK, Hikmet ERİPEK, Meltem BALAN, Hülya ERİPEK, Erdil BALAN ve Çimsa arasında imzalanan Sözleşme-2 uyarınca Çimsa'ya ait Bilecik merkez ilçede bulunan hazır beton tesisi, tesise ait tüm duran varlıklar, transmikserler, pompalar, izinler, ruhsatlar, sigorta poliçeleri ve bu poliçelerden doğan haklar ile tesisin müşterileri ile yapılan sözleşmeler İpek İnşaat tarafından devralınacaktır. Çimsa'ya ait Bilecik merkez ilçede bulunan hazır beton tesisi ve ilgili malvarlığının İpek İnşaat tarafından devralınması, belirtilen varlıkların kontrolünde değişiklik yaratacak olması nedeniyle 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (b) bendi kapsamında bir devralma işlemidir.

H.3.2. 1997/1 Sayılı Tebliğ'in 4. Maddesi Açısından Yapılan Değerlendirme

Söz konusu devralma işlemlerinin aynı Tebliğ'in, "İzne Tabi Birleşme veya Devralmalar" başlığı altındaki 4. maddesinin; "Bu Tebliğ'in 2. maddesinde belirtilen bir birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmi beş trilyon Türk Lirasını aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur." hükmü uyarınca, Tebliğ'de belirtilen ciro ve pazar payı eşiklerini aşıp aşmadığının incelenmesi gerekmektedir.

Dosyada yer alan bilgilere göre, BHB'nin 2006 yılı faaliyetlerinden elde ettiği toplam ciro (.....) YTL'dir. Çimsa'ya ait Bilecik merkez ilçede faaliyet gösteren hazır beton tesisinin 2006 yılı cirosu yaklaşık olarak (.....) YTL'dir.

Aşağıdaki bölümlerde daha ayrıntılı yer verileceği üzere belirlenen coğrafi pazarların tamamında BHB ile Çimsa'nın toplam pazar payları %25 eşliğinin çok üzerinde gerçekleşmektedir.

Dolayısıyla bildirim konusu devralma işlemlerinin Rekabet Kurulu'nun iznine tabi devralma işlemleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

H.3.3. Devralma İşlemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 7. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca, bir (veya daha fazla) teşebbüsün birleşme veya devralma yoluyla ilgili pazardaki rekabeti önemli ölçüde azaltacak şekilde hakim duruma gelmesi veya mevcut hakim durumunu güçlendirmesi yasaklanmıştır.

H.3.3.1. Ön İnceleme Kapsamında Birinci Bildirim Hakkında Yapılan Değerlendirmeler

İlgili coğrafi pazarlarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar paylarına ve nihai inceleme öncesinde bildirilen İşlem-1 sonrasında ulaşacakları toplam pazar paylarına aşağıda yer verilmektedir.

Ayrıca Bilecik merkez ilçe Pelitözü mevkinde faaliyet gösteren ve BHB'ye ait olan Pelitözü Hazır Beton Tesisi'nin sadece bir otoyol projesine hazır beton sağladığı, başka bir kişi ya da kuruluşa hazır beton sağlamadığı ve bu sebeple diğer hazır beton tesisleri ile rekabet etmediği belirtilmiştir. Bu durumda işlem taraflarının lehine yorumlanacak biçimde Pelitözü tesisinin satışları, tarafların pazar paylarının hesaplanmasında dikkate alınmamıştır. BHB'nin pazar gücünü daha düşük göstereceğinden devralma işlemiyle birlikte yaratılan yoğunlaşmanın

değerlendirilmesi bakımından işlem taraflarının lehine olacak bir durum olarak yorumlanabilir.

Tesislerin pazar güçlerinin hesaplanmasında 2006 ile 2007 yılının ilk 11 ayına ait satış hacmi verileri (m³) dikkate alınmıştır. Söz konusu pazar paylarının hesaplanmasında kullanılan verilerin elde edilmesi amacıyla raportörlerce devralmanın etki edeceği bölgelerde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinden, hangi ilçelere 2006 ve 2007 yılında ne kadar m³ hazır beton satışı gerçekleştirdikleri sorulmuştur. Belli bir ilçenin toplam hazır beton tüketimi, söz konusu tesislerin o ilçeye yaptıkları satışların toplanmasıyla bulunmuştur. Daha sonra bu toplam tüketim miktarları kullanılarak ilgili coğrafi pazarlardaki tüketim miktarları hesaplanmış ve her bir tesisin bu coğrafi pazarlar üzerindeki pazar payı hesaplanmıştır.

Tablo 4: Tesislerin İlgili Coğrafi Pazarlardaki 2006 Yılı Hazır Beton Satış Rakamları

PAZARLAR		Bilecik (m ³)	Bilecik+Osmaneli (m ³)	Bilecik+Yenişehir (m ³)
TESİSLER				
BHB	Bilecik	(.....)	(.....)	(.....)
	Osmaneli	(.....)	(.....)	(.....)
	Yenişehir	(.....)	(.....)	(.....)
Çimsa		(.....)	(.....)	(.....)
Timaş		(.....)	(.....)	(.....)
Pınar Beton		(.....)	(.....)	(.....)
Bursa Beton		(.....)	(.....)	(.....)
Toplam		154.000	164.000	329.200

Tablo 5: Tesislerin İlgili Coğrafi Pazarlardaki 2006 Yılı Pazar Payları

PAZARLAR		Bilecik (%)	Bilecik+Osmaneli (%)	Bilecik+Yenişehir (%)
TESİSLER				
BHB	Bilecik	(.....)	(.....)	(.....)
	Osmaneli	(.....)	(.....)	(.....)
	Yenişehir	(.....)	(.....)	(.....)
Çimsa		(.....)	(.....)	(.....)
Timaş		(.....)	(.....)	(.....)
Pınar Beton		(.....)	(.....)	(.....)
Bursa Beton		(.....)	(.....)	(.....)
BHB+Çimsa		(.....)	(.....)	(.....)

Tablo 6: Tesislerin İlgili Coğrafi Pazarlardaki 2007 Yılı'nın İlk Onbir Ayındaki Hazır Beton Satış Rakamları

PAZARLAR		Bilecik(m ³)	Bilecik+Osmaneli(m ³)	Bilecik+Yenişehir(m ³)
BHB	Bilecik	(.....)	(.....)	(.....)
	Osmaneli	(.....)	(.....)	(.....)
	Yenişehir	(.....)	(.....)	(.....)
Çimsa		(.....)	(.....)	(.....)
Timaş		(.....)	(.....)	(.....)
Pınar Beton		(.....)	(.....)	(.....)
Bursa Beton		(.....)	(.....)	(.....)
Toplam		(.....)	(.....)	(.....)

Tablo 7: Tesislerin İlgili Coğrafi Pazarlardaki 2007 Yılı'nın İlk Onbir Ayındaki Pazar Payları

PAZARLAR		Bilecik (%)	Bilecik+Osmaneli (%)	Bilecik+Yenişehir (%)
BHB	Bilecik	(.....)	(.....)	(.....)
	Osmaneli	(.....)	(.....)	(.....)
	Yenişehir	(.....)	(.....)	(.....)
Çimsa		(.....)	(.....)	(.....)
Timaş		(.....)	(.....)	(.....)
Pınar Beton		(.....)	(.....)	(.....)
Bursa Beton		(.....)	(.....)	(.....)
BHB+Çimsa		(.....)	(.....)	(.....)

Sözleşme-1 çerçevesinde BHB'ye ait hazır beton tesislerinin Çimsa tarafından devralınması durumunda, işlem sonrasında Bilecik merkez ilçe coğrafi pazarında faaliyet gösteren teşebbüs sayısının üçten ikiye düşmesi, Çimsa'nın işlem sonrasında bu pazardaki toplam pazar payının 2007 yılı verileri ile %(...)'den %(...)'e yükselmesi söz konusu olabilecektir.

Aynı şekilde, işlem sonrasında Bilecik-Osmaneli coğrafi pazarında faaliyet gösteren teşebbüs sayısının üçten ikiye düşmesi, Çimsa'nın işlem sonrasında bu coğrafi pazardaki toplam pazar payının 2007 yılı verileri ile %(...)'den %(...)'ya yükselmesi sonucunu ortaya çıkaracaktır. İşlem sonrasında Bilecik-Yenişehir pazarında faaliyet gösteren teşebbüs sayısı beşten dörde düşecek, Çimsa'nın işlem sonrasında bu coğrafi pazardaki toplam pazar payı 2007 yılı itibarıyla %(...)'dan %(...)'e yükselecektir. Bu pazardaki diğer teşebbüsler olan Timaş, Bursa Beton ve Pınar Beton'un toplam pazar payları %(...)'un altındadır.

Yukarıda da yer verildiği üzere ilgili coğrafi pazarlar il ve ilçe merkezleri de dahil olmak üzere Bilecik-Osmaneli ve Bilecik-Yenişehir hattı olarak tanımlanmıştır. Ön İnceleme kapsamında yapılan değerlendirmelerde, ilgili coğrafi pazarlar dışında kalan Adapazarı, Pamukova ve İnegöl'de kurulu tesislerin devredilmesinde rekabet açısından herhangi bir sorun bulunmadığı tespit edilmiştir. Ancak tarafların devir işleminin 8 tesis ve ilgili malvarlığı ile birlikte bütün olduğunu ifade etmeleri ve kısmi devir gerçekleştirmek istememeleri üzerine Ön İnceleme Raporu'nda, yukarı yer verilen pazar payı bilgileri, tesislerin kapasite kullanım oranları ve piyasaya giriş koşulları da dikkate alınarak ilk bildirim konusu işleme doğrudan izin verilemeyeceği sonucuna ulaşılmış ve işlemin nihai incelemeye alınmasına karar verilmiştir.

H.3.3.2. Çimsa'ya Ait Hazır Beton Tesisinin İpek İnşaat Tarafından Devralınmasının İşlemin Bütünü Üzerindeki Etkisi Açısından Yapılan Değerlendirmeler

Kurum kayıtlarına 10.4.2008 tarih ve 2220 sayı ile intikal eden birinci yazılı savunma metninde, Rekabet Kurulu'nun bildirim konusu işlemi nihai incelemeye alma yönündeki kararının ardındaki kaygıları ortadan kaldırmak amacıyla tarafların "Varlık Satış Sözleşmesi"ni imzalamayı planladıkları belirtilmektedir. Böylece tarafların ilk yazılı savunmasında taahhüt ettikleri işlemler eşliğinde söz konusu bildirim önceki duruma göre yeni bir çerçevede değerlendirilmesi gerekmiştir.

BHB, İpek İnşaat, Mete ERİPEK, Hikmet ERİPEK, Meltem BALAN, Hülya ERİPEK, Erdil BALAN ve Çimsa arasında imzalanan Sözleşme-2 uyarınca Çimsa'ya ait Bilecik merkez ilçede bulunan hazır beton tesisi, tesise ait tüm duran varlıklar, transmikserler, pompalar, izinler, ruhsatlar, sigorta poliçeleri ve bu poliçelerden doğan haklar ile tesisin müşterileri ile yapılan sözleşmeleri İpek İnşaat tarafından devralınacaktır. Sözleşme-2'nin 3. maddesinde Çimsa'ya ait hazır beton tesisinin (Çimsa Tesisi) İpek İnşaat tarafından devralınması işleminin BHB'ye ait tesislerin Çimsa tarafından devralınması işleminin ayrılmaz bir parçası olduğu belirtilmektedir.

22.2.2008 tarih ve 2007-2-194/Öİ-08-EK sayılı Ön İnceleme Raporu'nda BHB'ye ait hazır beton tesislerinin Çimsa tarafından devralınması işlemi ile Bilecik merkez ilçe, Bilecik-Osmaneli ve Bilecik-Yenişehir hazır beton pazarlarında hakim durum yaratılacağı veya mevcut hakim durumun güçlendirileceği ve etkin rekabetin önemli ölçüde azalacağı ifade edilerek işleme ön inceleme aşamasında izin verilemeyeceği belirtilmiştir.

İlk yazılı savunma ve Sözleşme-2'nin içeriğinden Çimsa Tesisi'nin, tesise ait tüm duran varlıklar, transmikserler, pompalar, izinler, ruhsatlar, sigorta poliçeleri ve bu poliçelerden doğan haklar ile tesisin müşterileri ile yapılan

sözleşmeleri gibi faaliyetlerini devam ettirebilmesi için gerekli tüm malvarlığı ve müşteri portföyü ile birlikte devredileceği anlaşılmıştır. Çimsa Tesisi'nin 2007 yılı toplam hazır beton satışlarının yaklaşık %85'i Sözleşme-2 uyarınca İpek İnşaat'a devredilecek olan sözleşmeler çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Nihai İnceleme aşamasında gelişen yeni durum karşısında bildirim konusu iki işlemin de eş zamanlı olarak gerçekleşeceği tespit edilmiştir. Böylece dosya konusu devir işlemlerinin eş zamanlı olarak uygulamaya konulması sonucunda, Çimsa Tesisi'nin İpek İnşaat'a devri ile bildirim konusu işlem sonrasında tarafların sahip olduğu hazır beton tesisleri karşılıklı olarak el değiştirmiş ve ilgili ürün pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüs sayısında herhangi bir azalma meydana gelmemiş olacaktır.

Çimsa Tesisi'nin BHB'nin de hissedarı olan Mete ERİPEK tarafından kontrol edilen İpek İnşaat tarafından devralınması ve BHB'nin hazır beton pazarı hakkında sahip olduğu bilgi ve tecrübe dikkate alındığında, işlem sonrasında İpek İnşaat'ın, Çimsa Tesisi'nin rekabetçi gücünü koruyacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Sözleşme-1, Değişiklik Protokolü ve Sözleşme-2 birlikte değerlendirildiğinde bildirim konusu işlemler sonucunda, BHB'ye ait hazır beton tesisleri Çimsa tarafından, Çimsa'ya ait hazır beton tesisi ise BHB'nin ortaklarından Mete ERİPEK tarafından kontrol edilen İpek İnşaat tarafından devralınacaktır. Çimsa Tesisi'nin İpek İnşaat'a devredilmesi işleminin, Tesisin bağımsız bir teşebbüs olarak faaliyet gösterebilmesini, ekonomik olarak varlığını ve rekabetçi gücünü devam ettirebilmesini sağlayan koşullarla birlikte gerçekleştirileceği anlaşılmaktadır. Ayrıca aşağıda inceleneceği üzere, BHB'ye ve ortaklarına dolayısıyla da İpek İnşaat'a getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü Çimsa Tesisi'nin rekabetçi yapısının devam etmesini engelleyici nitelikte değildir.

Bu çerçevede, eş zamanlı olarak gerçekleştirilecek her iki devir işlemi sonucunda, işlem öncesindeki verilere göre, herhangi bir coğrafi pazarda yoğunlaşma seviyesinde artış meydana gelmeyecek, sadece teşebbüslerin (Çimsa ve BHB) sahip olduğu hazır beton tesisleri karşılıklı olarak el değiştirmiş olacaktır. Bu durumda BHB'nin ilgili pazarlarda hakim durumda olduğu varsayımı altında dahi söz konusu işlemle birlikte bu hakim durumun sadece el değiştireceği ve ilgili pazarlarda yoğunlaşma oranlarında artışa yol açılmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

H.4. Yan Sınırlamalar

Birleşme ve devralmalarda, taraflar arasında düzenlenen bazı rekabet sınırlamaları devralma işlemi ile doğrudan ilgili ve devralma işleminin amacına ulaşması için gerekli olduğu sürece yan sınırlama olarak kabul edilmekte ve rekabet otoriteleri tarafından bu tür sınırlamalara izin verilebilmektedir.

Taraflar arasında imzalanan Sözleşme-1'in Rekabet Yasası başlıklı 10. maddesinde yer verilen “*Şirket (BHB) ve Pay Sahipleri, Şirketin çalıştığı iller ve bu illere komşu iller ile doğrudan veya dolaylı olarak, Çimsa'nın menfaatleri aleyhine Varlık Satış Sözleşmesi'nin imzalanmasını müteakiben kendi namına veya herhangi bir başkası hesabına aşağıdakilerden hiçbirini yapmayacaktır... kendi nam ve/veya başkası hesabına, hazır beton işi ve bu iş ile doğrudan ilgili diğer işler ile ilgili olarak Şirket'in çalıştığı iller ve bu illere komşu iller ile doğrudan veya dolaylı olarak faaliyette bulunmayacaktır... İşbu madde hükümleri, Kapanış Günü'nden itibaren 2 (iki) yıl süreyle bağlayıcı olmaya devam edecektir...*” şeklindeki hüküm çerçevesinde devreden taraflara devirden sonraki iki yıllık süre için rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmektedir.

Sözleşme-1 ile BHB ve ortaklarına getirilen BHB'nin faaliyet gösterdiği iller ve bu illere komşu illerde hazır beton işi ve bu iş ile doğrudan ilgili işlerde faaliyet göstermeme yükümlülüğü, Çimsa, BHB, Mete ERİPEK ve Meltem BALAN arasında imzalanması planlanan Değişiklik Protokolü'nün 10.4. maddesi ile BHB'ye ait tesislerin faaliyet gösterdiği Bilecik merkez ilçe, Adapazarı merkez ilçe, Osmaneli, Pamukova, Yenişehir ve İnegöl ilçeleri ile sınırlandırılacaktır.

Değişiklik Protokolü'nün 10.4. maddesinde

“...*Şirket (BHB) ve Pay Sahipleri'nin, Çimsa'nın taraf olduğu veya olacağı ve Tesisler'e (BHB'ye ait olan tesisler) ve/veya Tesisler'den herhangi birine yönelik veya bunlara veya bunlardan herhangi birisiyle bağlantılı herhangi bir takas, trampa, değiş tokuş ve benzeri bir muamele öngören herhangi bir işlemin gerçekleştirilmesi sonucunda yukarıda belirtilen faaliyetlerde (hazır beton işi ve bu iş ile doğrudan ilgili diğer işler) bulunma durumunda kalmaları halinde, işbu madde hükümleri, yalnızca Çimsa'nın taraf olduğu veya olacağı söz konusu işlemin gereklerinin yerine getirilmesi için gerektiği ölçüde ve bununla sınırlı olarak uygulanmayacaktır.*” hükmü yer almaktadır.

Bu madde uyarınca Çimsa'nın taraf olduğu herhangi bir takas işleminin gerçekleştirilmesi durumunda (örneğin Çimsa Tesisi'nin İpek İnşaat tarafından devralınması) rekabet etmeme yükümlülüklerinin Çimsa'nın taraf olduğu işlemin gereklerinin yerine getirilmesi için gerektiği ölçüde ve bununla sınırlı olarak uygulanmayacaktır. Bu ise, Bilecik merkez ilçenin rekabet etmeme yükümlülüğünün kapsamı dışında bırakılması sonucunu doğuracaktır.

Devralma işlemi ile BHB'ye ve BHB'nin ortaklarına (dolaylı olarak İpek İnşaat'a) iki yıl süreyle Bilecik merkez ilçe, Adapazarı merkez ilçe, Osmaneli, Pamukova, Yenişehir ve İnegöl ilçelerinde hazır beton işinde faaliyette bulunmama yükümlülüğü getirilmekle birlikte Değişiklik Protokolü ile Tesis'in İpek İnşaat'a devri durumunda Bilecik merkez ilçe açısından rekabet etmeme yükümlülüğü söz konusu olmayacaktır.

Tesis'in İpek İnşaat tarafından devralınması durumunda Çimsa Tesisi, mevcut durumda BHB'nin faaliyette bulunduğu yerlerden sadece Bilecik merkez ilçeye yönelik faaliyette bulunabilecektir. Maliyetlerini düşürmek ve rekabet gücünü artırmak amacıyla mevcut durumda BHB'nin yaptığı gibi Adapazarı merkez ilçe, Osmaneli, Pamukova, Yenişehir ve İnegöl ilçelerinde hazır beton tesisi işletmesi veya bu ilçelere Çimsa Tesisi vasıtasıyla hazır beton satması, BHB'ye ve ortaklarına getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü sebebiyle mümkün olmayacaktır. Tesis'in üçüncü taraflarca devralınması halinde üçüncü taraflar belirtilen ilçelere hazır beton satabilecekler veya bu ilçelerde hazır beton tesisi açabilecekler ve bu şekilde İşlem sonrasında Çimsa ile daha etkin şekilde rekabet edebileceklerdir.

Diğer taraftan BHB'ye ve ortaklarına getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü Bilecik'in ilçelerinden sadece Osmaneli'ni kapsamaktadır. Bilecik'in ilçelerinden Bilecik'e uzaklığı 34 km olan Bozüyük, 43 km olan Gölpaşarı, 30 km olan Pazaryeri ve 30 km olan Söğüt rekabet etmeme yükümlülüğünün kapsamında değildir. Hazır betonun niteliği ve taşıma maliyetlerinin ürünün hazır beton tesislerinden 50 km uzaklığa kadar ekonomik bir şekilde satışını mümkün kıldığı dikkate alındığında, İpek İnşaat, işlem sonrasında Bilecik merkez ilçe ile birlikte bu ilçelere de hazır beton satabilecek veya bu ilçelerde de hazır beton tesisi kurabilecek ve bu şekilde Çimsa Tesisi'nin rekabetçi gücünün koruyabilecektir.

Ayrıca İpek İnşaat tarafından devralınacak Çimsa Tesisi'nin 2007 yılının ilk onbir ayına ait hazır beton satışlarının %79'u Bilecik merkez ilçeye, kalan %21'lik kısmı ise Osmaneli ilçesine yapılmıştır. Rekabet etmeme yükümlülüğünün, Çimsa Tesisi'nin satışlarının sadece %21'lik kısmını etkileyecek olması nedeniyle anılan Tesis'in işlem sonrasında rekabet etmeme yükümlülüğüne rağmen rekabetçi gücünü koruyabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan inceleme sonucunda, imzalanması planlanan Değişiklik Protokolü ve Sözleşme-2 ile birlikte değerlendirildiğinde Sözleşme-1'de yer alan rekabet yasağının; sadece devredilen iş alanları ve sadece devreden taraflar (BHB ve ortakları) ile sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Devralan açısından devralma işleminin amacına ulaşabilmesi için devreden taraflara getirilen 2 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin makul olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca Değişiklik Protokolü ile rekabet etmeme yükümlülüğü coğrafi olarak BHB'ye ait tesislerin bulunduğu ilçeler ile sınırlandırılmış ve bu ilçeler açısından devralan taraflara getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün işlemin amacına ulaşması için gerekli bir yan sınırlama olduğu anlaşılmıştır.

Sözleşme-1'in 10.5. maddesi ile devreden taraflara getirilen iki yıl süre ile devredilen şirketin çalışanlarını ayartmama yükümlülüğünün de devralma işleminin amacına ulaşması için gerekli ve makul olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

I. SONUÇ

Yukarıda yer verilen bilgiler ve ışığında;

1. Bilecik Hazır Beton İnşaat Nakliye Madencilik Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye ait Adapazarı, Pamukova, Osmaneli, Bilecik, Yenişehir ve İnegöl'de kurulu toplam 8 adet hazır beton tesisi ile bu tesislerin arazilerinin ve hazır beton üretimi ve satışında kullanılan diğer malvarlıkları ve 3 adet maden ocağı işletme ruhsatının Çimsa Çimento ve San. Tic A.Ş. tarafından devralınmasına ilişkin işlemin ve Çimsa Çimento ve San. Tic A.Ş.'ye ait Bilecik merkez ilçede bulunan hazır beton tesisi ve ilgili malvarlığının İpek İnşaat Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınmasına ilişkin işlemin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna,
2. 22.5.2008 tarihinde 3172 ve 3181 sayılı ile Rekabet Kurumu kayıtlarına giren Bilecik Hazır Beton İnşaat Nakliye Madencilik Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti., İpek İnşaat Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş., Mete ERİPEK, Hikmet ERİPEK, Meltem BALAN, Hülya ERİPEK, Erdil BALAN ve Çimsa Çimento ve San. Tic. A.Ş. arasında imzalanan Varlık Satış Sözleşmesi ve Çimsa Çimento ve San. Tic. A.Ş., Mete ERİPEK, Meltem BALAN ve Bilecik Hazır Beton İnşaat Nakliye Madencilik Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında imzalanan Değişiklik Protokolü sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bahse konu işlemlere izin verilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Dosya Konusu: Hunstman Corporation'ın kontrolünün, Hexion Specialty Chemicals, Inc. tarafından devralınması İşlemine izin verilmesi talebi.

Dosya Sayısı : 2008-1-61 (Devralma)
Karar Sayısı : 08-41/554-207
Karar Tarihi : 27.6.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: Mustafa Mehmet ÖZKARABÜBER, Çiğdem ÜNAL,
Seda Nurtaç FİRENGİZ

C. BİLDİRİMDE BULUNAN: - Hexion Specialty Chemicals, Inc.
Temsilcisi: İzzet M. SİNAN
Morgan Lewis & Bockius LLP Rue Guimard 7 1040
Brussels, BELÇİKA

D. TARAFLAR: - Hexion Specialty Chemicals, Inc.
Apollo Management L.P. 9 West 57th Street, 43rd Floor
New York, NY, 10019 ABD
- Huntsman Corporation Hissedarları
500 Huntsman Way Salt Lake City, Utah 84108 ABD

E. DOSYA KONUSU: Hunstman Corporation'ın kontrolünün, Hexion Specialty Chemicals, Inc. tarafından devralınması İşlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 2.6.2008 tarih ve 3421 sayı ile giren bildirim üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 16.6.2008 tarih, 2008-1-61/Öİ-08-MMÖ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 20.6.2008 tarih, REK.0.05.00.00-120/92 sayılı Başkanlık önergesi ile 08-41 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda bildirim konusu devralma işleminin;

- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında Rekabet Kurulunun iznine tabi olduğu,
- Söz konusu devralma işlemi sonucunda, bir hakim durum oluşarak Türkiye'de rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun doğabileceği “*elektrik uygulamalarına yönelik hazır karışimli sistemler*” pazarında devralma işleminin taraflarından pazar payı yüksek olanının payının aşılmasını sağlayacak şekilde her türlü iş kolu, üretim tesisi, Ar-Ge tesisi, marka, lisans ve know-how'ın 3. kişilere mümkün olan en kısa sürede devrinin sağlanması ve bu durumun Rekabet Kurulu'na bildirilmesi koşuluyla ilgili pazarlarda hakim durumun yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı ve anılan devir işlemine izin verilebileceği

ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Devralan: Hexion Specialty Chemicals, Inc (Hexion)

Mayıs 2005'te kurulmuş olan ve genel merkezi ABD'de bulunan Hexion, Apollo Grubunun bir parçası olan yatırım şirketleri Apollo Investment Fund IV, L.P. ve Apollo Investment Fund V, L.P. tarafından kontrol edilmektedir. Epoksi reçine, fenolik reçine, rosin reçinesi, hibrid reçine, hidrokarbon reçine, alkid reçine ve akrilik reçine gibi ısı ile sertleşen çeşitli özel reçinelerin üretimi ve/veya satışı alanında faaliyet gösteren Hexion'un Türkiye'de herhangi bir iştiraki ya da bağlı şirketi bulunmamakta olup, Türkiye'ye ürün satışlarını yurt dışından gerçekleştirmektedir.

Hexion'un Yönetim Kurulu; Craig O. Morrison, William H. Carter, Joshua J. Haris, Scott M. Kleinman, Craig O. Morrison, Robert V. Seminara, Jordan C. Zaken ve Marvin O. Schlanger'den oluşmaktadır.

Hexion'u kontrol eden Apollo Grubu, dünyanın farklı yerlerinde çeşitli faaliyetler yürüten şirketlerde yatırımları bulunan birtakım yatırım kuruluşlarını yöneten ABD merkezli bir girişim sermayesi firmasıdır. Apollo Grubu, kimyasallar, pazarlama hizmetleri, elektrik iletim sistemi aksamı, banyo ve sıhhi tesisat malzemeleri ve emlak hizmetleri gibi alanlarda yatırımlar yapmaktadır.

H.1.2. Huntsman Corporation Hissedarları (Huntsman)

ABD menşeli bir şirket olan Huntsman'ın genel merkezi Delaware'de bulunmaktadır. Özel kimyasal ara maddelerin üretimi ve dağıtım alanında faaliyet gösteren Şirkette, poliüretanlar, malzemeler ve etkileri, performans ürünleri ve pigmentler olmak üzere dört iş segmenti yer almaktadır. Huntsman, ABD'de halka açık bir şirket olup %10'dan fazla hissesine sahip bir hissedar veya grup bulunmamaktadır. Huntsman Yönetim Kurulu Jon M. Huntsman, Nolan D. Archibald, Marsha J. Evants, Peter R. Huntsman, H. William Lichtenberger, Richard Michaelson, Wayne A. Reaud ve Alvin V. Shoemaker'dan oluşmaktadır.

2007 yılında dünya çapında 9,65 milyar ABD Doları ciro elde eden Huntsman'ın Türkiye'de üç bağlı ortaklığı bulunmaktadır:

- **Huntsman İleri Teknoloji Ürünleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.:** İnşaat sektörü için malzeme üretimi alanında faaliyet göstermektedir.

- **Huntsman Tekstil Ürünleri, Kimya ve Dış Ticaret Ltd. Şti.:** Türkiye sınırları içerisinde herhangi bir imalat faaliyeti bulunmayan şirket, satış faaliyetini yürütmekte ve aynı zamanda irtibat bürosu görevi yapmaktadır.

- **Tioxide Europe Titanium Pigmentleri Ticaret Ltd. Şti.:** Şirketin halihazırda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır

H.2. Devralma İşlemi

Bildirime konu devralma işlemi; Hexion, mülkiyetinin tamamı Hexion'a ait bir şirket olan ve birleşme işlemi için kurulmuş olan Nimbus Merger Sub Inc. (Nimbus) ve Huntsman arasında 12.7.2007 tarihinde imzalanmış olan "Birleşme Planı ve Sözleşmesi"ne dayanmaktadır. Bu sözleşmenin 1. maddesi çerçevesinde, devralma işlemi kapsamında öncelikle, Nimbus Delaware Eyaleti Anonim Ortaklıklar Yasası hükümlerine uygun olarak Huntsman ile birleşecek ve Nimbus'un bağımsız kurumsal varlığı sona erecektir. Bu işlemin ardından Huntsman varlığını Delaware Eyaleti yasaları çerçevesinde sürdürmeye devam edecektir. Nimbus'un yönetim kurulu üyeleri ve idarecileri, birleşme işleminden sonra varlığını sürdüren bu şirketin yönetim kurulu üyeleri ve idarecileri olacaklardır.

Bu işlem ile birlikte Nimbus'un hisselerinin her biri 0,01 ABD Doları itibari değerdeki adi hisse senedine dönüştürülecek ve böylece varlığını sürdüren bu şirketin bütün adi hisselerinin sahibi Hexion olacaktır. Huntsman'ın işlem öncesi yürürlükte olan her biri 0,01 ABD Doları değerindeki hisseleri ise nakit (.....) ABD Doları alma hakkına dönüştürülecektir. Huntsman'ın söz konusu bütün adi hisseleri dönüştürüldükleri anda dolaşımdan kalkacak, otomatik olarak iptal edilecek ve mevcudiyetleri sona erecektir.

Birleşme Planı ve Sözleşmesi'nde işlemin kapanışı, Sözleşmenin 6. maddesinde öngörülen ve aralarında işlem ile ilgili yasal izinlerin alınması da bulunan bir takım ön şartların yerine getirilmesine bağlanmıştır.

H.3. İlgili Pazar

H.3.1. İlgili Ürün Pazarı

Dosya kapsamında yer alan bilgilere göre, ilgili ürün pazarları; “sıvı epoksi reçineler, katı epoksi reçineler, sertleştiriciler, katalizör/hızlandırıcılar, reaktif seyrelticiler, inşaat işlerine yönelik hazır karışımli sistemler, elektrik uygulamalarına yönelik hazır karışımli sistemler, su bazlı reçineler, epoksi novolak reçineler, trigliserid izosiyanurat, mdi, tpu, polyoller, titanyum dioksit ürünleri, aminler, etilenaminler, polyeteraminler, morfolinler, sürfaktanlar, dmapa, poliüretan amin katalizörler ve tekstil kimyasalları pazarları” olarak belirlenmiştir.

H.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

Söz konusu ürünlerin dağıtım ve pazarlamasına ilişkin bölgesel pazar tanımını gerektirecek hususlar olmadığından, ilgili coğrafi pazar “Türkiye Cumhuriyeti sınırları” olarak kabul edilmiştir.

H.4. Değerlendirme

H.4.1. Kontrol Değişikliğinin Değerlendirilmesi

Taraflar arasında 12.7.2007 tarihinde imzalanan Birleşme Planı ve Sözleşmesi uyarınca gerçekleştirilecek devir işlemi sonrasında; Hexion, Huntsman'ın tüm hisselerine sahip olacaktır. Dolayısıyla, ilgili işlem neticesinde Huntsman, Hexion'un kontrolüne geçecek olup; işlem 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi anlamında bir devralma işlemidir.

H.4.2. Eşikler Bakımından Değerlendirme

Dosyadaki bilgilere göre, tespit edilen ilgili ürün pazarlarında Hexion ve Huntsman'ın 2007 yılı ciro ve pazar payı bilgileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1: İlgili Ürün Pazarlarındaki Ciro ve Pazar Payları

	CİRO (YTL) ¹			PAZAR PAYI (%)		
	HEXION	HUNSTMAN	TOPLAM	HEXION	HUNSTMAN	TOPLAM
EPOKSİ REÇİNELER ÜRÜN GRUBU						
SIVI EPOKSİ REÇİNE (LER)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KATI EPOKSİ REÇİNE (SER)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SERTLEŞTİRİCİLER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KATALİZÖR/HIZLANDIRICILAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
REAKTİF SEYRELTCİLER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HAZIR KARIŞIMLI SİSTEMLER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
<i>Elektrik Uygulamalarına Yönelik Hazır Karışımli Sistemler</i>	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
<i>İnşaat İşlerine Yönelik Hazır Karışımli Sistemler</i>	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ÖZEL REÇİNELER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
<i>Su Bazlı Reçineler</i>	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
<i>Epoksi Novalak Reçineler</i>	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
<i>TGIC</i>	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
POLİÜRETANLAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MDI	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TPU	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
POLYOLLER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TİTANYUM DİOKSİT ÜRÜNLERİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
PERFORMANS ÜRÜNLERİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ETİLENAMİNLER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
POLYETERAMİNLER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MORFOLİNLER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SÜRFAKTANLAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KARBONATLAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DMAPA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
POLİÜRETAN AMİN KATALİZÖRLER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TEKSTİL KİMYASALLARI	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

İlgili ürün pazarlarına ilişkin ciro ve pazar payı bilgileri incelendiğine; titanyum dioksit ürünleri ve tekstil kimyasalları pazarlarında 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesindeki ciro eşliğinin, elektrik

¹ Ciro değerlerinin belirlenmesinde T.C. Merkez Bankası 2007 yılı ortalama ABD Doları kuru olan 1,30465 YTL veri olarak kullanılmıştır.

uygulamalarına yönelik hazır karışımli sistemler, inşaat işlerine yönelik hazır karışımli sistemler, morfolinler ve DMAPA pazarlarında ise %25'lik pazar payı eşliğinin aşıldığı görülmüştür. Bu nedenle söz konusu işlem Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir devralma işlemidir.

H.4.3. Yoğunlaşma Değerlendirmesi

1997/1 sayılı Tebliğ ile öngörülen eşiklerin aşıldığı pazarlardan İnşaat İşlerine Yönelik Hazır Karışımli Sistemler, Morfolinler, Titanyum Dioksit Ürünleri, DMAPA ve Tekstil Kimyasalları pazarlarında Hexion'un veya Hexion'u bünyesinde bulunduran Apollo Grubunun herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. Bu nedenle söz konusu devralma işlemi anılan ürün pazarları bakımından herhangi bir yoğunlaşma yaratmayacaktır.

Eşiklerin aşıldığı bir diğer pazar olan Elektrik Uygulamalarına Yönelik Hazır Karışımli Sistemler pazarındaki yapı aşağıda yer almaktadır:

Tablo 2: Elektrik Uygulamalarına Yönelik Hazır Karışımli Sistemler Pazarı

Şirket	Ciro (YTL)	Devralma Öncesi Pazar Payı (%)	Devralma Sonrası Pazar Payı (%)
Hexion	(.....)	(.....)	(.....)
Huntsman	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)

Tablodan da görüldüğü üzere, Hexion'un ilgili ürün pazarında % (...), Huntsman'ın % (...) oranında payı bulunmaktadır. Dolayısıyla gerçekleşecek devralma işlemi sonrasında Hexion'un Elektrik Uygulamalarına Yönelik Hazır Karışımli Sistemler pazarında sahip olacağı pazar payı % (...) 'e ulaşacaktır. Bu yoğunlaşma miktarı, halihazırda pazarda % (...) oranında paya sahip bir oyuncunun, pazardaki payını oldukça üst düzeylere çıkarması ile neticelenecektir.

ABD antitröst uygulamalarında, Birleşik Devletler Adalet Bakanlığı Birleşmeler Rehberi'nde (Merger Guidelines of US Department of Justice) hükme bağlandığı şekliyle, yoğunlaşmaların değerlendirmesinde söz konusu işlemlerin, ilgili pazarlardaki tüm teşebbüslerin pazar paylarından hesaplanarak elde edilen bir tür endeks olan HHI üzerindeki etkisi incelenmektedir. Yoğunlaşma sonrası HHI'nın 1000'den küçük olduğu durumlarda herhangi bir anti-rekabetçi endişeye gerek duyulmadan işleme izin verilmektedir. HHI değerinin 1000 ila 1800 arasında ve endeksteeki değişimin 100 birimden fazla olduğu durumlar ise, potansiyel olarak sorun olabilecek bir işlem olabileceği düşünülmeye alınmaktadır. Öte yandan HHI'nın 1800'den büyük olması, önemli derecede yoğunlaşmanın işareti sayılmakta ve diğer unsurlar da

(pazara giriş engelleri gibi) göz önünde bulundurularak, işlem engellenmeye çalışılmaktadır. Dosya konusu devralma açısından ise halihazırda 4100-4500 aralığında olan HHI endeksinin Huntsman devralmasının gerçekleşmesi durumunda 2231 puan yükselerek 6340-6740 aralığına yükseleceği gözlemlenmektedir².

Bildirim Formu'nda belirtildiği üzere, Apollo Grubu, her ne kadar epoksi reçineleri üretimi pazarına girmenin önünde engel olmadığını savunsa da, söz konusu pazardaki yoğunlaşmadan dolayı dünya çapındaki rekabet otoritelerinin endişelerini gidermek amacıyla adımlar atacağını beyan etmektedir. Bu konuda Apollo Grubunun yapmayı planladığı işlemin özel epoksi reçineleri ve hazır karışım işlerinin büyük bir kısmını tasfiye etmek olduğu anlaşılmaktadır. Bu konuda Apollo Grubunun, Hexion bünyesinde bulunan Duisburg-Almanya ve Argo-Illinois-ABD'deki tesislerini; Louisiana-ABD'de bulunan Norco Yüksek Performanslı Reçine Ünitesini, Duisburg-Almanya ve Houston-Teksas-ABD'de bulunan Hazır Karışım Mamulleri ve Uygulama Geliştirme Ar-Ge tesislerini satmak için ABD merkezli bir yatırım bankası olan KeyBanc'ten danışmanlık hizmeti satın aldığı ve uygun alıcılar aradığı Bildirim Formu'nda ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Huntsman devralınmadan önce, anılan tasfiye işleminin gerçekleştirilmesi halinde, Hexion'un elektrik uygulamalarına yönelik hazır karışımli sistemler pazarında Türkiye piyasasında herhangi bir payının kalmayacağı Bildirim Formu'nda ifade edilmektedir. Bu durumda, Huntsman'ın Hexion tarafından devralınması sonucunda elektrik uygulamalarına yönelik hazır karışımli sistemler pazarında bir yoğunlaşmaya ancak anılan tesisler, söz konusu pazarda Türkiye'de faaliyet gösteren bir başka teşebbüse devredildiği takdirde yol açabilecektir. Bu noktada, tasfiye işleminin ayrı bir başvuru konusu olabileceği değerlendirilmiştir. Dosya konusu devir işlemi açısından ise, bir hakim durum oluşarak Türkiye'de rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun doğabileceği elektrik uygulamalarına yönelik hazır karışımli sistemler Türkiye pazarında, devralma işleminin taraflarından pazar payı yüksek olanının payının aşılmasını sağlayacak şekilde her türlü iş kolu, üretim tesisi, Ar-Ge tesisi, marka, lisans ve know-how'ın devralma taraflarıyla ilgili olmayan üçüncü kişilere mümkün olan en kısa sürede devrinin sağlanması ve bundan Rekabet Kurulu'nun haberdar edilmesi gerekmektedir.

Bunların dışında, dosya konusu devralma işlemi açısından herhangi bir rekabet etmeme yükümlülüğü veya değerlendirmeyi etkileyecek bir gizlilik hükmünün Birleşme Planı ve Sözleşmesi'nde yer almadığı görülmektedir.

² HHI hesaplaması teşebbüslerin ilgili ürün pazarında sahip oldukları yüzde pazar paylarının karelerinin toplamı alınarak yapılmaktadır.

Sonuç olarak Huntsman'ın hisselerinin Hexion tarafından devralınması işleminin; sıvı epoksi reçineler, katı epoksi reçineler, sertleştiriciler, katalizör/hızlandırıcılar, reaktif seyrelticiler, inşaat işlerine yönelik hazır karışımli sistemler, su bazlı reçineler, epoksi novolak reçineler, trigliserid izosiyanat, mdı, tpu, polyoller, titanyum dioksit ürünleri, aminler, etilenaminler, polyeteraminler, morfolinler, sürfaktanlar, dmapa, poliüretan amin katalizörler ve tekstil kimyasalları pazarlarında hakim durum yaratan ya da mevcut bir hakim durumu güçlendiren dolayısıyla rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak nitelikte bir işlem olmadığı anlaşılmıştır. Elektrik uygulamalarına yönelik hazır karışımli sistemler pazarında ise, yukarıda anılan şekliyle bir tasfiyenin gerçekleştirilmesi koşuluyla anılan devralma işlemine izin verilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan "1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum oluşarak Türkiye'de rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun doğabileceğine,
2. Bu nedenle "elektrik uygulamalarına yönelik hazır karışımli sistemler" Türkiye pazarında, devralma işleminin taraflarından pazar payı yüksek olanının payının aşılmamasını sağlayacak şekilde her türlü iş kolu, üretim tesisi, Ar-Ge tesisi, marka, lisans ve know-how'ın mümkün olan en kısa sürede devralma taraflarıyla ilgili olmayan üçüncü kişilere devredilmesi ve bu durumun Rekabet Kurumuna tevsik edilmesi koşuluyla devralma işlemine izin verilmesine,

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

SEÇİLMİŞ DANIŞTAY KARARLARI

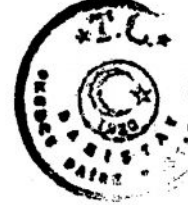
Esas No

Karar No

2001/306

2003/424

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

Davacı : Bor Sanayi Dış Ticaret Ltd.Şti.
Vekilleri : Av. Metin Günday / Av. Nurkut İnan
Bilir Sk. No:6/16 - Kavaklıdere/ANKARA
Davalı : Rekabet Kurumu Başkanlığı
Bilkent Plaza B-3 Blok - Bilkent/ANKARA
Vekili : Av.K.Eren Gönen, Av.Meltem Türkoğlu / Aynıyerde
Davalı Yanında Davaya Katılan :Eti Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü-Sihhiye/ANKARA
Vekili : Av.Özgür Başkaya
M.Rauf İnan Sk. No:11 - Sihhiye /ANKARA

İstemin Özeti : Davacı şirket tarafından, Etibank Holding A.Ş. Genel Müdürlüğünün bor pazarındaki hakim durumunu kötüye kullandığından bahisle 4054 sayılı Kanun uyarınca hakkında soruşturma açılarak para cezası verilmesi yolunda yapılan başvurunun reddine ilişkin 4.1.2000 tarih ve 1/2-2 sayılı Rekabet Kurulu kararının; 2840 sayılı Kanunun 2.maddesindeki tekel hakkının sadece madenin aranması ve bulunduğu kuracağı maden ocağının işletmesi ile sınırlı olduğu, çıkarılan madenin hammadde olarak kullanıldığı uç ürünleri ve uç ürünlerin pazarlanmasını kapsamayacağı, bir teşebbüsün yasal tekel hakkına sahip olmasının 4054 sayılı Kanuna göre hakim durumunu kötüye kullanmasını hukuka uygun hale getirmeyeceği, kanunla tekel hakkı tanınmasının teşebbüsü 4054 sayılı Kanunun 6.maddesi kapsamından çıkarmayacağı, 6.maddedeki bentlerin uygulanmamasının, ancak o eylemlerin teşebbüse açıkça yetki olarak tanınmış olması halinde mümkün olabileceği, oysa 2840 sayılı Kanunda sadece "arama ve işletme" konusunda tekel hakkı tanındığı, boraks üretimi alanında faaliyette bulunan davacı şirketin hammaddesi olan "tinkal"i, tek satıcı olan Etibank'tan almak zorunda olduğu, Etibank'ın şirketlerinin rakibi olan Etibank müesseselerine 42 Dolar/ton, yurtdışı piyasalara 141 Dolar/ton, yurtiçi piyasaya 200-230 Dolar/ton fiyattan satarak, uyguladığı fiyat politikaları ve 1.4.1997 tarihinden itibaren de satışları durdurarak 4054 sayılı Kanunun 6.maddesinin (a), (b), (d), (e) hükümlerinde öngörülen aykırı eylemleri gerçekleştirdiği belirtilerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : 2840 sayılı Kanunun 2. ve 3213 sayılı Kanunun 49.maddeleri uyarınca Eti Holding A.Ş. nin, bor tuzlarının aranması ve işletilmesi konularında yasal tekel hakkı olduğu, 2840 sayılı Kanun 2.maddesindeki "işletme" kavramının içeriği hakkında Danıştay 1.Dairesince verilen 1.5.2000 tarih ve E:2000/50, K:2000/67 sayılı istişari görüşte belirtildiği gibi, bor madeni olan tinkalin istihracı, konsantre ve rafine edilmesi, söz konusu ürünlerden bor uç ürünü ve nihai ürün elde edilmesiyle bunların pazarlanmasının da bu tekel hakkının kapsamı içerisinde bulunduğu, bu nedenle dava konusu işlemin hukuka uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

Davalı Yanında Davaya Katılan Eti Holding A.Ş.'nin Savunmasının Özeti : Tinkalin bir uç ürün olmayıp cevher olduğu, Bandırma Boraks Müessesesinin 4054 sayılı Kanunun 3.maddesindeki teşebbüs tanımındaki "ekonomik bakımından bir bütün teşkil eden birimler" kapsamında olduğu, ona uygulanan fiyatın bünye içi tüketime yönelik sembolik fiyat olduğu, dolayısıyla davacı şirketle aynı durumdaki alıcı olarak değerlendirilemeyeceği, yurtiçindeki tüm firmalara aynı fiyatın uygulandığı, dış piyasaya iç piyasanın fiyatının üzerinde fiyatlar uygulandığı, dünya piyasası paralelinde rakip ülke ve firmaların fiyatı, müşterinin cinsi, nihai tüketici, aracı olup olmadıkları ulaşım ve taşıma masrafları gibi birçok unsurlar dikkate alınarak esnek fiyat politikasıyla pazar payının ve döviz gelirinin artırılmasına çalışıldığı, buna müdahalesinin ülkenin kaybına yol açacağı belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

D.Tetkik Hakimi : Yahya Şahin

Düşüncesi : 2840 sayılı Kanunun amacı ile Danıştay 1. Dairesinin 1.5.2000 tarih ve E:2000/50, K:2000/67 sayılı görüş bildiren kararı dikkate alındığında, davacı şirketin, Etibank'ın Rekabet Kanununun 6.maddesinde düzenlenen hakim durumu kötüye kullandığı yolundaki iddiaları, Etibank'ın yasal tekel hakkının kullanımı kapsamında bulunduğundan, Eti Holding A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yolundaki dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık görülmemiştir.

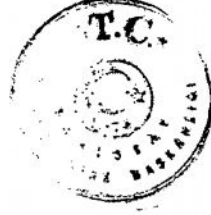
Belirtilen nedenle yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Nevzat Özgür

Düşüncesi : Dava, Etibank'a bağlı müesseseler tarafından çıkarılan bir bor çeşidi olan tinkal cevherini Etibank'ın farklı fiyatlardan satarak eşit durumdaki alıcılar arasında ayrımcılık yaptığı ve tinkal pazarındaki hakim durumunu boraks ve diğer bor ürünleri pazarında kötüye kullandığı iddiasıyla yapılan şikayet başvurusu üzerine başlatılan ön araştırma sonucunda hakim durumun kötüye kullanıldığı yolundaki iddiaların yasal tekel hakkının kullanımından kaynaklandığı ve herhangi bir yasanın uygulanmasından kaynaklanan işlem ve eylemlerin 4054 sayılı Yasa kapsamı dışında kaldığı gerekçesiyle ilgili teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına ilişkin olarak Rekabet Kurulunca verilen 4.1.2000 gün ve 00-1/2-2 sayılı kararın iptali istemiyle açılmıştır.

Dünyadaki tek ham tinkal satıcısı olan Etibank'tan satın aldığı tinkal cevherini kullanarak 1997 yılına kadar boraks dekahidrat üretimi yaptığını ileri süren Davacı Şirket, Etibank'a bağlı Bandırma Boraks Müessesesinin tinkal hammaddesini kullanarak boraks dekahidrat, boraks pentahidrat gibi rafine bor ürünleri ürettiğini ve bu faaliyetiyle rafine bor ürünleri pazarında Şirketle rekabet ettiğini, Etibank'ın Şirketin satışları arttıkça tinkal fiyatlarını

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

düzenli olarak artırdığını, 1997 yılında bir ton tinkalin fiyatını 250 dolara çıkardığını ve 1 Nisan 1997 tarihinden itibaren de Şirkete yaptığı satışları durdurduğunu, böylece piyasayı terk etmeye zorladığını, oysa aynı dönemde tinkali yurt dışı alıcılara ortalama 141 dolar ve kendi müesseselerine ise 42 dolardan sattığını, böylece alıcılar arasında ayrımcılık yaptığını, rafine bor ürünleri pazarında yasal tekel hakkına sahip bulunmayan Etibank'ın tınkal pazarındaki hakim durumunu boraks pazarında kötüye kullandığını, bunu kar maksimizasyonunu gerçekleştirmek için kasıtlı olarak yaptığını ileri sürmekte, 4.8.1998 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 98/ 10552 sayılı Bakanlar Kurulu kararı uyarınca Etibank Genel Müdürlüğünün bankacılık kısmının özelleştirilmesi nedeniyle Eti Holding A.Ş. adıyla teşkilatlandırılan müdahil ise yurt dışına iddia edildiği gibi 141 dolar değil 250 dolara varan fiyatlarla satış yapıldığını, kendi müesseselerinin teşebbüsten mali açıdan bağımsız olmaması, sermayelerinin tek olması, konsolide bilançolarının ve kar-zarar hesaplarının tek bir bilanço ile teşebbüs merkezinde toplanması bakımından, müesseselere 42 dolarlık sembolik bir fiyat uygulandığını, Kırka Müessesesinde üretilen tınkal konsantresinin aynı Müessesese boraks üretiminde kullanılması ile Bandırma Müessesesinde boraks üretiminde kullanılması arasında bir fark bulunmadığını, bu itibarla Etibank'a bağlı Bandırma Boraks Müessesesinin Davacı ile aynı durumdaki alıcı olarak değerlendirilemeyeceğini, kaldı ki Etibank'ın piyasadaki hakim durumunun yasal düzenlemeden kaynaklandığını, bu nedenle tekel hakkının kullanılmasının hukuka aykırı olduğunun ileri sürülemeyeceğini, söz konusu yasal düzenlemeye göre bor tuzlarının Etibank tarafından işletilmesi ve pazarlanmasının yasal bir zorunluluk olduğunu, Etibank'ın söz konusu tekel hakkından kendi isteğiyle bile vazgeçemeyeceğini, bor tuzlarının işletilmesinin Etibank açısından hem bir hak hem de bir zorunluluk olduğunu ileri sürmektedir.

Ön araştırma raporu ve dosyada bulunan belgelerin incelenmesinden, tınkal cevherinin topraktan çıkarıldığı haliyle satılmadığı, çünkü cevher haliyle içerdiği bor oranının % 22 olduğu, içinde bulunan yüksek kil oranının getireceği nakliye maliyetinin tinkalin cevher halinde uzun mesafeli ticaretini rasyonel kılmadığı, dolayısıyla çıkarıldığı yere yakın mesafeye kurulan arındırma ve zenginleştirme tesislerinde içerisinde bulunan toprak, kil gibi yabancı maddelerden arındırılarak öncelikle bor oranının % 33'e çıkarıldığı, buna konsantre tinkal denildiği, konsantre tinkalin de farklı tesislerde zenginleştirme işlemine tabi tutulmasıyla içindeki bor oranı % 48 olan boraks pentahidrat veya boraks dekahidrat elde edildiği, Dünyanın en büyük tınkal yataklarından birinin yer aldığı Eskişehir Kırka'da Eti Holding'e ait bir konsantratör tesis ve ayrıca konsantre tinkali işlemek üzere bor türevleri tesislerinin bulunduğu, üçüncü bir bor türevleri tesisinin inşasının halen sürdüğü, bu tesislerin boraks pentahidrat üretimine yönelik olduğu, keza, Bandırma'da da boraks dekahidrat üretilen Eti Holding'e bağlı Boraks Fabrikasının bulunduğu, tinkalden elde edilebilen boraks pentahidrat ve

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

boraks dekahidrat gibi ürünlerin birbirleriyle olan ikame esnekliklerinin oldukça yüksek olduğu, bunların birbirlerinden temel farklarının konsantrasyon dereceleri olduğu, bunların üretim süreçleri ve kimyasal kompozisyonları bakımından aralarında fazla bir fark olmadığı, zira tinkalden boraks dekahidrat veya boraks pentahidrat üretilirken yapılan işlemin kimyasal bir reaksiyon değil kimyasal operasyon, başka bir anlatımla tinkali saflaştırma işlemi olduğu, bu nedenle bazı tesislerin entegrasyon derecesine göre konsantre ara ürün aşaması atlanarak tinkal cevherinden direkt olarak boraks pentahidrat veya boraks dekahidrat üretilbildiği, bu bakımdan örneğin konsantre tinkalden bir ton kullanmak zorunda olan bir sanayi tüketicisinin boraks dekahidrat veya boraks pentahidrattan daha az miktarda kullanmasının yeterli geldiği, öte yandan, tinkalden elde edilen "rafine bor ürünlerinin" boraks dekahidrat, boraks pentahidrat ve susuz boraks olduğu, tinkal veya rafine bor ürünleri ile başka katkı maddelerinin kullanılması suretiyle elde edilen sodyum perboratın ise "uç" ürünlerden biri olduğu, Davacı Şirketin sahibi bulunduğu tesiste bor uç ürünü değil, rafine bor ürünü sayılan ve tinkalin saflaştırılmasıyla elde edilen boraks dekahidrat üretildiği anlaşılmaktadır.

Açıklanan bu duruma göre, Etibank'tan satın aldığı tinkali sanayi üretiminde kullanmadığı, sadece saflaştırma işlemine tabi tutarak toprak, kil ve kristal suyundan arındırdığı anlaşılan Davacı Şirketin bu şekilde elde ettiği ürünün, hem ham tinkali ve hem de aynen Davacı Şirket gibi tinkali saflaştırarak elde ettiği rafine bor ürünlerini talebin sınırlı olduğu Dünya bor pazarında satan Etibank'ın pazarladığı bor ürünlerine rakip olduğu kuşkusuzdur.

Bu itibarla, uyuşmazlığın çözümü için öncelikle sözü edilen rekabet koşullarının 4054 sayılı Yasa ve bu alanda mevcut diğer özel yasa hükümleri karşısındaki durumunun açıklığına kavuşturulması gerekir.

2840 sayılı Bor Tuzları, Trona ve Asfaltit Madenleri ile Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesini, Linyit ve Demir Sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanunun "Devlet eliyle işletilecek madenler" başlıklı 2.maddesinde "Bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi Devlet eliyle yapılır" kuralına yer verilmiştir.

Bu Yasa hükmüne göre sadece üç madenin Devlet eliyle işletilmesinin öngörüldüğü, bunların stratejik madenler olduğunda kuşku bulunmayan uranyum ve toryum ile bor tuzlarından ibaret olduğu, diğer madenler yönünden bu tür bir düzenlemeye yer verilmediği açıktır.

Nitekim, madde gerekçesinde bu madenlerin stratejik ve ekonomik nedenlerle Devlet kuruluşlarınca işletilmesinin zorunlu görüldüğü ifade edilmiştir.

Öte yandan, anılan Kanunun yasalaşma sürecine ilişkin görüşme ve tartışmaları, dolayısıyla yasama organının amacını yansıtan Meclis tutanaklarının incelenmesi

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

sonucunda da yasama organının bor üzerinde Devlet tekeli oluşturarak yurt dışına bor satışının "rekabet olmaksızın" yüksek fiyattan yapılabilmesini ve Ülkemizin en yüksek düzeyde döviz kazancı elde etmesini sağlamayı amaçladığı görülmektedir.

Nitekim, Mecliste yapılan görüşmeler sırasında Tasarı hakkında söz alan üyeler Dünya bor rezervinin %70'inin Türkiye'de bulunduğu, 2172 sayılı Yasadan önceki düzenlemeye göre hem kamu ve hem de özel kesimin yurt dışına bor sattığı, bu yüzden Etibank ile özel kuruluşlar arasında oluşan rekabet nedeniyle ihraç fiyatının çok düştüğü ve ülkemizin elde edebileceği döviz kazancından mahrum kaldığı, oysa Dünyaya sadece Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından pazarlanan ve başka hiç bir devletin satıcı olarak yer almadığı bor pazarına yönelik olarak ABD'de tek bir holdingin faaliyet gösterdiği, ABD'de bulunan bor madenlerinin tümünün sözü edilen holdingin elinde bulunduğu ve pazarlamasının da bu holdingin alt ve yan kuruluşlarınca yapıldığı, kısaca Dünya pazarlarında Türkiye'nin rakibi olan bir tek holding bulunduğu, bu holdingin pazarlamada bir tröst oluşturduğu, Türkiye'de bor madenlerinin gerek kamu ve gerekse özel kesimin elinde bulunduğu dönemlerde her birinin maden rezervinin Dünya bor ihtiyacını yüzyıllarca karşılayacak miktarda bulunması nedeniyle kamu ve özel kesimin rakip duruma düştüğü ve böylece karşımızda bulunan Amerikan tröstünün tek elden pazarlama avantajını kullanıp kendi mamullerini yüksek fiyatla pazarlarken Türkiye'nin bu dağılık hareket ve "rekabet" sebebiyle devamlı şekilde bor fiyatlarını düşürdüğü, bu itibarla Ülkemiz açısından büyük önem taşıyan bu madenin tek elden pazarlanmasında kaçınılmaz bir zorunluluk bulunduğu, bu temin edildiği zaman Türkiye'nin ikinci bir tröst haline geleceği ve rakibi olan holdingle büyük bir pazarlık imkanına kavuşacağı, bor madenlerimizin rezervi, üretimi, kalitesi ve büyük bor pazarlarına yakınlığı itibarıyla rakibimiz olan Amerikan şirketine göre önemli avantajlara sahip olduğu, bu durumu rakibimiz olan firmanın da çok iyi bildiği ve borun Türkiye'de tekrar eski durumuna dönmelerini sabırsızlıkla beklediği, bu bağlamda yurt dışındaki bor alıcılarının bor sahalarının eski ruhsat sahiplerine iade edileceği ümidi ve beklentisi içinde Etibank'ı bor satışlarında azami derecede zorlayarak alımdan imtina edip alımlarını geciktirdikleri, bu itibarla söz konusu avantajları "rekabet" dolayısıyla heba etmeyip bunları tek kuruluşta birleştirerek tek satıcı olarak piyasaya çıkarmaz halinde her zaman Dünya pazarlarında etkin ve hakim duruma gelmemizin mümkün bulunduğu, satışı bir elde toplayıp dışarıda fiyatları yükselterek ülke çıkarlarına uygun hareket etmenin bu yasanın amacı olduğu, zira borun diğer bütün madenlere nazaran Ülkemiz için özellik arzettiği, bu bakımdan, üretim değil, üretimin pazardan elde edeceği döviz miktarının önemli olduğu, Türkiye'ye verilmiş bir nimet olan borun bir kamu kuruluşunun tekelinde bulunmasının uygun olacağı, ülke yararına en iyi şekilde değerlendirilmesi için borun aranması, işletilmesi, işlenmesi, yatırımları ve pazarlanmasıyla bir bütün olarak mütalaa edilerek

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

Dünyaya bir tek ağızdan hitap etmemiz gerektiği, Amerika'daki rezervler küçük olduğu için Amerika'nın Türkiye'den satın aldığı bor madenini gelecekte kullanmak için stokladığı, bu itibarla olaya stratejik açıdan da yaklaşmak gerektiği, zira borun harp sanayiinde de kullanılan stratejik bir madde olduğu, bu Kanun Tasarısının bor tuzları için arama ve işletme açısından ilk defa bir Devlet tekeli getirdiği, zira Devletin tek başına bu kaynağı uluslararası konjoktüre en uygun tarzda işletebileceği için Devlet tekeline ihtiyaç bulunduğu, bu yüzden Tasarı metnine "bor tekeli" adının verilebileceği, zira Tasarıda adı geçen madenlerin hepsi bir yana bor bir yana eğiliminin bulunduğu açıkça fark edildiği, bu Tasarıda yer alan hükümlerle Ülkemizde üretilen 40' tan fazla maden türünden sadece üç türüne Devletçe el konulduğu, bunların bor, uranyum ve toryum olduğu, bunun da Devletin anayasal görevleri ve politikalarından kaynaklandığı, bu bağlamda Türkiye'nin milli çıkarlarını korumak için Dünya koşullarını gözönünde tutarak arama, üretim, değerlendirme, pazarlama ve fiyatlandırma politikalarını kapsayan bir milli entegre bor politikasının saptanması ve uygulanması sonucunda Dünya pazarlarında etkinliğimizin artacağı, milli servetimizin ekonomik birim olan paraya en iyi şekilde dönüşme imkanına kavuşacağı, bor yataklarına sahip olmadıkları halde bor bileşikleri üreten tesisler kuran Avrupa ülkelerinin ihtiyaçları olan bor hammaddesini özellikle Türk özel sektörü kanalıyla rahatça temin imkanı bulabilmeleri nedeniyle Etibank'ın yarı mamul ve mamullerine dış pazarlarda Türk özel sektörünün ihraç ettiği borun rakip olduğu, hiçbir ülkenin kendi mamul maddesine yine kendi üretiminin rakip olmasına müsaade edemeyeceği, özel sektörün desteklenmesine ilişkin ilkelerin bor mineralleri için tümüyle geçersiz bulunduğu, zira talep ölçüsünde ihraç edilen borda maliyet değil, satış fiyatının teşekkülünün önemli olduğu, bu yüzden üretimi tüketime göre yapmak ve pazarlamayı buna göre düzenlemek gerektiği, bor mineralinden en yüksek düzeyde yararlanabilmek için tek el ve kararlı bir satış politikasının şart olduğu, böylece Dünya piyasasına Türkiye olarak tek elden çıkmak suretiyle fiyatları düşürmemenin ve ülke çıkarına hareket etmenin mümkün olabileceği, bunun da ancak bor minerallerinin Devlet eliyle aranması ve işletilmesiyle mümkün bulunduğu, Anayasanın kabul ettiği ilke doğrultusunda bazı madenlerin münhasıran Devlet tarafından işletilmek istenmesinden daha tabii bir şey olamayacağını ifade etmişler, Tasarının bazı yönlerine karşı çıkan üyeler de borun yurt dışına tek fiyatla satılmasına çözüm getirilmesine karşı olmadıkları yönünde görüş açıklamışlardır.

Keza, Danıştay 1. Dairesince verilen 1.5.2000 günlü ve E:2000/50, K:2000/67 sayılı istişari mütalâada da 2840 sayılı Yasanın amacının; bor tuzlarının maden sahasından çıkarılması, zenginleştirilmesi, "rafınasyonu", bunlardan her türlü "uç ürün" elde edilmesi ve pazarlamasının tek elden yapılmasıyla Ülkenin Dünya bor pazarlarındaki etkinliğinin artırılarak borun en verimli şekilde değerlendirilmesini sağlamak olduğu belirtilmiştir.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

Bu itibarla, tekel hakkının bor cevherinin topraktan çıkartılması ve konsantre edilmesi ile sınırlı olduğu, bundan sonraki rafinasyon ve uç ürün elde edilmesi safhalarını kapsamadığı yönünde Davacı tarafından ileri sürülen iddiada isabet görülmemiştir.

Bu hale göre, 2840 sayılı Yasanın, amacı itibarıyla bor tuzlarının işletilmesi ve bu bağlamda işletme kavramına dahil olduğunda kuşku bulunmayan pazarlanmasını Ülke çıkarı açısından tek elde toplamayı öngörmesi ve bu alanda kesinlikle rekabetin söz konusu olmamasını hedeflemesi bakımından, önceki tarihli olmakla birlikte 4054 sayılı Yasaya nazaran özel kanun konumunda bulunan söz konusu Yasa hükmünün öncelikli olarak uygulanması gerektiği ve bu nedenle olayda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun uygulanmasına olanak bulunmadığı açıktır.

Bu nedenle yasal tekel hakkına sahip bulunan Etibank hakkında Davacı Şirketin şikayet başvurusu üzerine yapılan ön araştırma sonucuna göre soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına ilişkin olarak verilen Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık görülmediğinden, davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince duruşma için taraflara bildirilmiş bulunan 4.2.2003 tarihinde davacı vekilleri Av.Metin Günday ve Av.Nurkut İnan'ın, davalı Rekabet Kurumu Başkanlığını temsilen Av.Meltem Türkoğlu'nun davalı yanında müdahil Eti Holding A.Ş. vekili Av.Özgür Başkaya'nın geldikleri, Danıştay savcısının hazır olduğu görülmekle açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilip dinlendikten, Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan ve taraflara son kez söz verildikten sonra duruşmaya son verildi. Dava dosyası incelenip gereği düşünüldü:

Dava, davacı şirket tarafından, Etibank Holding A.Ş. Genel Müdürlüğünün bor pazarındaki hakim durumunu kötüye kullandığından bahisle 4054 sayılı Kanun uyarınca hakkında soruşturma açılarak para cezası verilmesi yolunda yapılan başvurunun reddine ilişkin 4.1.2000 tarih ve 1/2-2 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Kanunun 6.maddesinde, bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanılmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilerek kötüye kullanma halleri arasında,

a) Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması yada rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler,

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

b) Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması,

d) Belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler,

e) Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın yada teknik gelişmenin kısıtlanması,

durumları olarak belirlenmiştir.

Öte yandan, 2840 sayılı Bor Tuzları, Trona ve Asfaltit Madenleri ile Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesi, Linyit ve Demir sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanun'un "Devlet eliyle işletilecek madenler" başlıklı 2.maddesinde, "Bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi Devlet eliyle yapılır" hükmüne yer verilmiş, 3213 sayılı Maden Kanununun 49.maddesinde de, "2840 sayılı Kanun hükümleri saklıdır" hükmü yer almıştır.

Yasa koyucunun amacını ortaya koyması bakımından önem taşıyan Kanunun gerekçesinde, bu madenlerin stratejik ve ekonomik nedenlerle Devlet kuruluşlarınca işletilmesinin zorunlu görüldüğü ifade edilmiş, anılan kanunun meclis ve komisyonlarda görüşülmesi sırasında da, Dünya bor rezervinin % 60'ının Türkiye'de bulunduğu, hem kamu hem özel kesimin yurtdışına bor sattığı, bu yüzden Etibank ile Özel kuruluşlar arasında oluşan rekabet nedeniyle ihraç fiyatının çok düştüğü, Etibank'ın yatırım yaparak mamul ve yarımamül üretecek tesisler kurduğu, Avrupa ülkelerinin, Türkiye özel sektöründen hammadde olarak bor temin edip Etibank 'ın yarı mamül ve mamül ürününe rakip olduğu, borda rezervler çok fazla olduğundan maliyetin değil, satış fiyatının teşekkülünün önemli olduğu, dünyada sadece Türkiye ve ABD tarafından pazarlanan ve başka hiç bir devletin satıcı olarak yer almadığı bor pazarına yönelik olarak ABD de tek bir holdingin faaliyet gösterdiği, bor madenlerinin tümünün bu holdingin elinde bulunduğu ve pazarlamayı da yan kuruluşlarıyla yaptığı, Türkiye'nin ise dağınık hareket ve rekabet nedeniyle sürekli fiyat düşürüp döviz kaybettiği, bor minarelerinden en yüksek düzeyde faydalanabilmemiz için tekel ve kararlı bir satış politikasının şart olduğu, bunun da ancak Devlet eliyle aranması ve işletilmesiyle mümkün olduğu, üretimin tüketime göre yapılması ve pazarlamanın da buna göre düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; boraksın hammaddesi olan tinkal cevherini Etibank'tan satın alarak boraks dekahidrat üretimi alanında faaliyet göstermiş bulunan davacı şirketin 8.7.1999 tarihli şikayet dilekçesiyle Rekabet Kurumu Başkanlığına başvurarak, Etibank'ın dünya bor madeni ticaretinin %95 ine sahip bir tekel olduğu, tinkalin boraks üretimi için ikamesi mümkün olmayan bir cevher olması nedeniyle Etibank'tan başka bir yerden temin

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

bulunmadığı, pazarda tek ve hakim durumda olan Etibank 'ın tinkal madenini kendi müesseselerine 42 Dolar/ton, yurtdışı piyasalara 141 Dolar/ton yurtiçi piyasalara ise 200-230 Dolar /ton fiyattan sattığı, cam ve seramik sektöründe kullanılacak tinkale yapılan iskontodan boraks üretimi ile uğraşan şirketleri yararlandırmayarak alıcılar arasında ayırım yaptığı, uyguladığı fiyat politikalarıyla ve daha sonra mal vermeyi keserek 4054 sayılı Kanunun 6.maddesinde düzenlenen hakim durumunu kötüye kullandığı belirtilerek, 4054 sayılı Kanun uyarınca hakkında soruşturma açılarak para cezası uygulanmasını istediği, Rekabet Kurulunun 17.8.1999 tarihli toplantısında 4054 sayılı Kanunun 40.maddesinin birinci fıkrası uyarınca şikayet konusu hakkında ön araştırma yapılmasına karar verildiği, 8.12.1999 tarihli ön araştırma raporunu inceleyen Rekabet Kurulunun dava konusu 4.1.2000 tarih ve 0-1/2-2 sayılı kararla, Eti Holding A.Ş.'nin 2840 sayılı Kanun ve 3213 sayılı Maden Kanunu uyarınca bir bor madeni olan tinkalin istihracı, konsantre ve rafine edilmesi, söz konusu ürünlerden bor uç ürünü ve nihai ürün elde edilmesi ve bunların pazarlanması konularında, tekel hakkına sahip olduğu, hakim durumun kötüye kullanıldığı yolundaki iddiaların, söz konusu yasal tekel hakkının kullanımından kaynaklandığı, herhangi bir yasanın uygulanmasından kaynaklanan işlem ve eylemlerin 4054 sayılı Kanunun kapsamı dışında kaldığından ilgili teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Uygulamada, 2840 sayılı Kanunun 2.maddesindeki "işletme" kavramının içeriği konusunda tereddüte düşülmesi nedeniyle, Başbakanlık aracılığıyla Danıştay Birinci Dairesinden görüş istenilmesi üzerine Danıştay 1. Dairesince verilen 1.5.2000 tarih ve E:2000/50, K:2000/67 sayılı kararda; "işletme" nin ekonomik mal ve hizmet üreterek bunlardan gelir ve kâr elde etmek için pazarlamak amacıyla üretim faktörlerini fiziksel bir birim içinde toplayan kuruluş olarak tanımlanabileceği belirtilerek, "elde ettiği ürünü pazarlaması bir işletmenin ana gayelerinden olması nedeniyle pazarlamanın işletme kavramı içerisinde yer aldığı kuşku bulunmadığı, yine pazarlama safhasına ulaşıncaya kadar ürünün maden sahasından çıkarılması, konsantre edilmesi, öğütülmesi ve madenden her türlü uç ürünün elde edilmesinin de işletme kavramı içerisinde olduğu" ifadelerine yer verilerek, 2840 sayılı Yasanın 2.maddesi uyarınca bor tuzlarının aranması ve işletilmesinin Devlet eliyle yapılması zorunluluğunun, bu madenin zenginleştirilmesini, rafinasyonunu ve pazarlamasını da kapsadığı sonucuna varılmıştır.

Danıştay 1.Dairesinin anılan kararında da belirtildiği üzere, 2840 sayılı Kanunun amacının bor tuzlarının maden sahasından çıkartılması, zenginleştirilmesi, rafinasyonu, bunlardan her türlü uç ürün elde edilmesi ve pazarlanmasının tek elden yapılmasıyla ülkenin Dünya bor pazarındaki etkinliğinin artırılarak borun en verimli şekilde değerlendirilmesini sağlamak olduğu dikkate alındığında, davacı şirketin, Etibank'ın tekel hakkının bor cevherinin

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

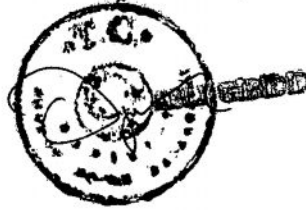
topraktan çıkartılması ve konsantre edilmesi ile sınırlı olduğu ve bundan sonraki rafinasyon ile uç ürün elde edilmesi safhalarını kapsamadığı yolundaki iddiaları yerinde görülmemiştir.

Kaldı ki davacı şirketin sahibi bulunduğu tesiste, bor uç ürünü değil, rafine bor ürünü sayılan ve tınkalin saflaştırılmasıyla elde edilen boraks dekahidrat üretildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 2840 sayılı Kanunun verdiği yasal tekel hakkına sahip bulunan Etibank'ın hakim durumunu kötüye kullandığından bahisle yapılan şikayet başvurusu üzerine ön inceleme yaptırılarak söz konusu iddiaların, yasal tekel hakkının kullanımından kaynaklandığı ve 4054 sayılı Kanunun kapsamı dışında kaldığından bahisle, Eti Holding A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yolunda tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre 520.000.000.- lira avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine 5.2.2003 tarihinde oyçokluğuyla ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Burhan	Yılmaz	Zafer	Ahmet	Orhun
ÖÇ	TAŞDELEN	KANTARCIOĞLU	BAŞPINAR	YET (X)

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

AYRISIK OY

Dava, boraks üretimi ile uğraşan davacı şirketin boraksın ham maddesi olan tinkal cevherini satın aldığı Etibank'ın, bu pazarda tekel konumunda olması nedeniyle tinkal madenini kendi müesseselerine 42 USD/ton, yurt dışı piyasalarda 141 USD/ton, yurt içi piyasalara ise 230 USD/ton fiyatlarından satarak ve seramik ile cam sektöründe kullanılacak olan tinkale yapılan iskontodan boraks üretimi ile uğraşan şirketleri yararlandırmayarak, 4054 sayılı Kanun'un 6/b maddesi anlamında, eşit durumdaki alıcılar arasında ayrımcılık yaptığı, Etibank'ın bu fiyat politikasının, pazara girişleri engellediği bu suretle bir pazardaki hakim durumunu başka bir pazarda kötüye kullanma eylemini de gerçekleştirdiği iddialarıyla Rekabet Kurumuna yaptığı şikayet üzerine Rekabet Kurulunca 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1 inci maddesi uyarınca yapılan önaraştırma sonucunda Eti Holding A.Ş.'nin 2840 sayılı ve 3213 sayılı Kanun uyarınca bir bor madeni olan tinkalin istihracı, konsantre ve rafine edilmesi, söz konusu ürünlerden bor uç ürünü ve nihai ürün elde edilmesi ve bunların pazarlanması konularında tekel hakkına sahip olduğundan, hakim durumun kötüye kullanıldığı yolundaki iddiaların söz konusu yasal tekel hakkının kullanımından kaynaklandığına, herhangi bir yasanın uygulanmasından kaynaklanan işlem ve eylemler, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un kapsamı dışında kaldığından ilgili teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yolundaki Rekabet Kurulu kararının iptali istemine ilişkin bulunmaktadır.

Rekabet Kuruluna 4054 sayılı Kanunun yasakladığı faaliyetlerle ilgili yapılan bir şikayet üzerine önaraştırma sonucu, eylemin kanun kapsamında olmadığı belirlendiği ahvalde soruşturma açılmasına gerek bulunmamaktadır. Ancak kanun kapsamında olan bir ihlalin varlığı halinde her halükarda soruşturma açılarak, kanunun 43-47. maddelerinde yer alan prosedürün işletilmesi sonucunda yapılacak değerlendirmenin, 48.maddede yer verilen nihai kararlar sonuçlandırılması kanun gereğidir.

4054 sayılı Yasanın 6.maddesinde, Bir veya birden fazla teşebbüsün, ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanımının hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtildikten sonra yer verilen beş bentte de bu hallerin neler olduğu düzenlenmiştir.

Yasanın 2. maddesinin gerekçesinde belirtildiği üzere, rekabet kurallarının, kamu kurumlarına veya özel kişilere ait olmasının önemi olmaksızın ekonomik faaliyette bulunan her teşebbüse uygulanması zorunluluğu karşısında bir kamu işletmesinin, yasanın kendisine ağıladığı tekel hakkını yasanın 6.maddesi kapsamında kötüye kullanması halinde, bu tekel hakkının, yasal düzenlemeler çerçevesinde tanınmış olması, bu işletmeye rekabet hukuku

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/306
Karar No : 2003/424

kurallarının uygulanmayacağı anlamına gelmeyecektir.

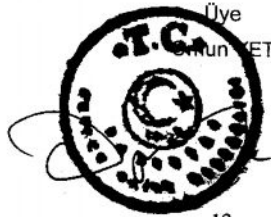
2840 sayılı Bor Tuzları, Trona ve Asfaltit Madenleri ile Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesi, Linyit ve Demir Sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanun'un 2 nci maddesinde, "Bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi Devlet eliyle yapılır. Bu madenler için 6309 sayılı Maden Kanunu gereğince gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerine verilmiş olan ruhsatlar iptal edilmiştir." hükmü yer almış, daha sonra yürürlüğe giren 3213 sayılı "Maden Kanunu" nun 49 uncu maddesinde de "2840 sayılı Kanun hükümleri saklıdır. Ancak, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra bulunacak bor, trona ve asfaltit madenlerinin aranması ve işletilmesi bu Kanun hükümlerine tabidir. Bunların ihracına ait usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca tesbit edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Madencilik faaliyetlerinin, arama, ön işletme ve işletme olarak belirlendiği 3213 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliği hükümlerinden, madenin işletilmesi kavramının maden cevherinin istihracına ve pazarlanmasına yönelik faaliyetleri kapsadığı anlaşıldığından, 2840 sayılı Kanunda yer verilen bor madenlerinin devlet eliyle işletilmesine ilişkin düzenlemenin, bor tuzu madenlerinin bu anlamda işletilmesini öngördüğü, cevherin işlenerek yeni bir ürün elde edilmesini ifade etmeyeceği açıktır.

Bu itibarla Devlete ait olan bor madenlerini işleten, bir kamu iktisadi teşebbüsü olan Eti Holding A.Ş. boraksın işlenmemiş hali olan tinkalin çıkartılması ve pazarlanması konusunda Türkiye'de yasal tekel konumunda olmasına karşın, tinkalden elde edilen boraks pentahidrat, boraks dekahidrat üretiminde yasadan doğan bir tekel hakkı bulunmamaktadır. Nitekim aksine bir düzenleme bulunsaydı davacı şirketin boraks dekahidrat üretimi yapması mümkün olmazdı.

Açıklanan nedenlerle tinkal cevheri pazarında, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesinde tanımlanan, Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek, fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirteyebilme gücünü ifade eden hakim duruma sahip bulunan Eti Holding A.Ş. hakkında, davacı şirketin 6. madde kapsamındaki iddialarının Rekabet Kanunu gereğince soruşturulması gerekirken soruşturma açılmaması yolundaki Kurul kararının iptali gerektiği oyu ile karara katılmıyorum.

M/A 17.05.2003

DUYURU

1. Dergiye gönderilen yazılar, başka bir yerde yayımlanmamış veya yayınlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır. Metinler bilgisayar ortamında bir cd ile beraber A4 kağıdının bir yüzüne çift aralıkla yazılmış üç kopya halinde teslim edilmelidir. Teknik nedenlerden ötürü, daktilo ile yazılmış metinler kabul edilmez. Yayın Komisyonunca kabul edilmeyen yazılar iade edilmez.
2. Yazıyla birlikte, İngilizce başlık ve en çok 15 satırlık İngilizce bir özet teslim edilmelidir.
3. Tablo ve şekillere numara verilmeli, başlıklar tablo ve şekillerin üzerinde yer almalı kaynaklar ise tablonun altına yazılmalıdır. Denklemlerin sıra numarası parantez içinde, sayfanın sağ tarafında gösterilmelidir.
4. Kaynaklara yapılan göndermeler dipnotlar yerine, metin içinde açılan ayrıçlarla belirtilmelidir. Ayrıca içindeki bilgiler sırasıyla şöyle olmalıdır: Yazar(lar)ın soyadı, kaynağın yılı, sayfa numaraları: Örneğin:

..... tespit edilmiştir. (Atkinson, 1983; 77-82).

..... Sayer (1996a: 43-72; 1986b: 666-695) belirtilmelidir.

KİTAPLAR

FÖRLSTER, S. (1991), The Art of Encouraging Invention: A New Approach to Government Innovation, California Press.

MAKALELER

BAUMOL, W.J. (1986), "Productivity Growth, Convergence and Welfare: What the Long Run Data Show", American Economic Review, 76,1072-82.

DERLEMELER

HALL, P.H. "The Theory and Practice of Innovation Policy: An Overview", P. Hall (der), Technology, Innovation and Economic Policy içinde, Oxford: Philip Alan, 1-34.

5. Dipnot halinde verilen ek bilgiler, metin içinde numara sırasıyla ve sayfa altında ayrıca verilmelidir.
6. Belirtilen kurallara uymayan yazılar, gerekli düzeltmelerin yapılması için geri gönderilebilir. Yazının yayınlanması halinde, derginin 3 kopyası yazara ücretsiz gönderilecektir.
7. Yazarların, makaleleri ile birlikte, yazışma adresi, telefon ve faks bilgilerini de içeren notu göndermeleri gereklidir.